Kuzey Kıbrıs
Türk
Cumhuriyeti

2009 YILI
FAALİYET RAPORU

T.C.
Yardım Heyeti
[Haziran-2010]

SUNUŞ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (K.K.T.C.) ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma amacıyla başlatılan çalışmalara katkıda bulunmak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti'nden (T.C.) yapılacak desteklerin etkili bir biçimde planlanması, koordinasyonu ve uygulaması için faaliyet gösteren Lefkoşa Büyükelçiliği Yardım Heyeti Başkanlığı 2009 yılında çalışmalarına devam etmiştir. KKTC'de yaşanan ekonomik ve mali gelişmeler ile bu gelişmeler içinde T.C. yardımlarının rolü, gerek durum tespiti açısından gerek uygulanan politikaların değerlendirilmesi açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu değerlendirmeleri kamuoyu ile paylaşmak, hem şeffaflık ilkesinin bir gereği hem de bir iletişim belgesi olması hasebiyle ayrı bir öneme sahiptir.

Yürütülen faaliyetlerle ilgili kamuoyunun yeterli düzeyde bilgilendirilmesi amacıyla 2009 yılı raporu 2008 yılına kıyasla yeni ilavelerle daha kapsamlı hale getirilmiştir. Bu kapsamda, "T.C. Yardımlarının Gelişimi", "Mali Raporlar" ve yapılan yatırımlara ilişkin sunulan tanıtım bilgilerine ilave olarak 2009 yılında KKTC ekonomisinin genel durumu hakkında ve kamu maliyesi ile ilgili bilgi veren "Makro Ekonomik Gelişmeler" ve "Kamu Maliyesinde Gelişmeler" ile ekonomik kalkınma açısından önemli bulunan sektörlere ilişkin değerlendirmelerin ele alındığı "Sektörel Gelişmeler" bölümlerine de yer verilmiştir.

Türkiye'den gelen yardımların daha etkin kullanılmasını sağlayarak kamu maliyesini sağlam, kendine yetebilir ve ekonominin ihtiyacı olan altyapıyı güçlendirecek bir düzeye getirmek, böylece K.K.T.C. ekonomisini sağlam ve rekabet edebilir bir yapıya kavuşturmak hepimizin görevi olmalıdır. Bu sayede Kıbrıs Türklerinin refah düzeyinin yükseltilmesi ve genç kuşakların yarınlara hazır bir duruma gelmesi sağlanmış olacaktır.

Bu vesileyle, 2009 Yılı Faaliyet Raporu'nu, faydalı olması temennisiyle, kamuoyunun bilgisine sunar, 2009 yılı faaliyetleri kapsamında gayretli çalışmaları ve raporun içeriğinin geliştirilmesine katkılarından dolayı Yardım Heyeti Koordinatörü ve Üyeleri ile T.C. Teknik Heyeti Başkanı ve Üyelerine ve KKTC Teknik Heyeti Başkanı ve Üyelerine teşekkür ederim. Ayrıca, 2009 yılı faaliyetlerini gerçekleştirirken aramızda olan ve görev süresini tamamlayarak emekliye ayrılan Sn. Yaşar Şahin'i de saygıyla anıyoruz.

Şakir FAKILI
T.C. Lefkoşa Büyükelçisi
Yardım Heyeti Başkanı

İÇİNDEKİLER

Sunuş 3

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER 7

A. Büyüme 11

B. Enflasyon 17

C. İstihdam 18

D. Dış Ticaret 19

E. Bankacılık Sektörü 22

KAMU MALİYESİNDE GELİŞMELER 31

A. Genel Görünüm 33

B. Bütçe 34

C. Borçlanma 46

SEKTÖREL GELİŞMELER 47

Turizm Sektörü 51

Enerji 53

Su ve Atıksu 54

Ulaştırma 54

Yükseköğretim 55

TC YARDIMLARININ GELİŞİMİ 57

MALİ RAPORLAR 63

A. Kaynaklar 65

B. Uygulama 65

C. Kullanım 66

D. 2010 Yılına Devir 66

TAMAMLANAN PROJELER 75

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

KKTC EKONOMİSİNE İLİŞKİN TEMEL EKONOMİK VE SOSYAL GÖSTERGELER

	2007	2008	2009
GSMH (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	4.671,2	5.128,3	5.191,5
GSMH (Milyon $)	3.598,8	3.995	3.349,4
Reel Büyüme Hızı (%)	1,5	-3,4	-6,3
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	19.165	20.739	20.698
Fert Başına GSMH ($)	14.765	16.158	13.354
Enflasyon Oranı (%)	9,4	14,5	5,7
Bütçe Açığı (Milyon $) (1)	221,2	369,6	
Nüfus	268.011	274.436	283.736
İstihdam (3)	89.787	91.223	91.550
İşsiz Sayısı (3)	9.361	9.881	12.941
İşsizlik Oranı (%) (3)	9,4	9,8	12,4
İhracat (Milyon $)	83,6	83,6	71,0
İthalat (Milyon $)	1.539,2	1.681,0	1.241
Dış Ticaret Dengesi (Milyon $)	-1.455,5	-1.597	-1,255
Banka Mevduatları (Milyon TL) (2)	4.937	5.563	6,505
Gelen Turist Sayısı	791.036	808.682	800.376
Türkiye	634.580	650.405	638.700
Diğer	156.456	158.277	161.676
Net Turizm Geliri (Milyon $)	381,0	383,7	386,6
Net Elektrik Tüketimi (Milyon KWS) (7)	955,9	989,2	
Akaryakıt Tüketimi (Lt) (8)	916	900	
Bin Kişiye Düşen Otomobil (9)	500,0	524,0	
Nüfus Yoğunluğu	82,7	84,7	87,5
Kaba Doğum Oranı (Binde)	15,0	15,4	15,4
Kaba Ölüm Oranı (Binde)	6,8	6,8	6,9
Doğal Nüfus Artış Oranı (%)	0,9	0,9	0,9
Bebek Ölüm Oranı (Her bin canlı doğumda)	15,0	14,9	13,6
Toplam Doğurganlık Oranı	1,8	1,8	1,8
Doğuştaki Yaşam Ümidi (Yıl) (4)			
Erkek	71,5	71,4	71,8
Kadın	76,2	76,0	76,5
Okullaşma Oranı (%)			

Okul Öncesi	100,0	100,0	100,0
İlkokul	100,0	100,0	100,0
Ortaokul	100,0	100,0	100,0
Genel ve Teknik Lise	78,0	77,0	84,0
Yüksek Öğretim	81,0	78,0	
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	3,9	3,5	3,0
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	8,6	7,6	7,3
Doktor Başına Kişi Sayısı	529	493	
Diş Doktoru Başına Kişi Sayısı	2.062	1.960	
Hemşire Başına Kişi Sayısı (5)	398	414	
Yatak Başına Kişi Sayısı	194,0	227,0	
Hemşire Başına Yatak Sayısı (6)	2,0	2,0	
10000 Kişiye Düşen Yatak Sayısı	51,0	44,0	
Yıllık Ortalama Döviz Kurları			
1 ABD $	1,2980	1,2835	1,5130
1 Stg	2,6123	2,3942	2,4017
1 Euro	1,7858	1,9061	2,1707

Kaynak: DPÖ

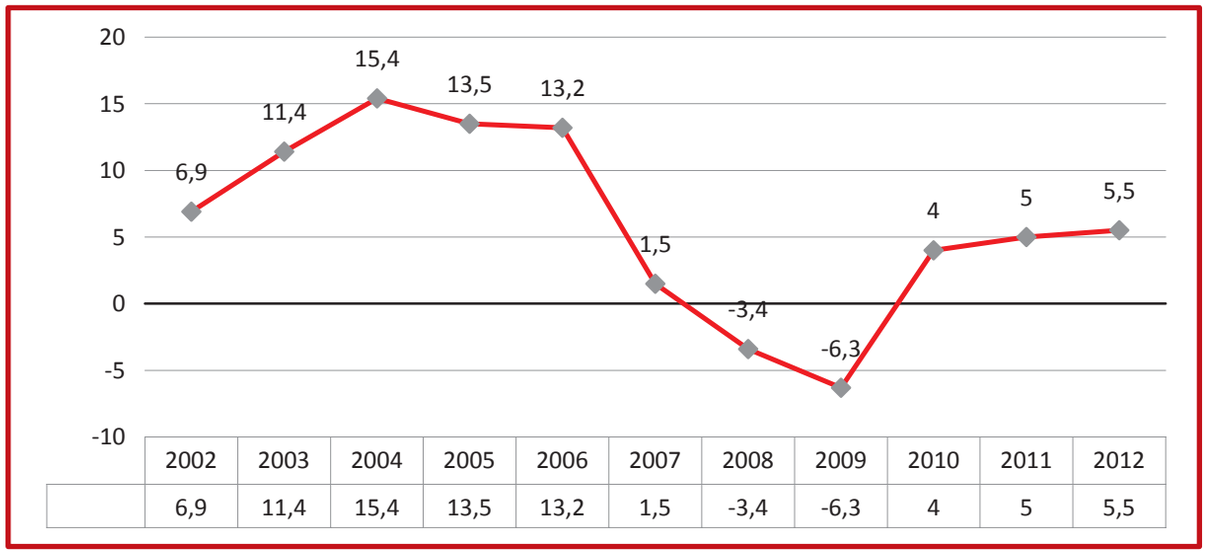
1) Devlet bütçe dengesi tablosundaki finansman dengesini ifade etmektedir.
2) Türk TL'sı mevduatlar ile döviz mevduatları ve tevdiatlarını içermektedir.
3) Daha sonraki yıllarda Hane halkı İşgücü anketine göre hesaplanmış değerlerdir.
4) Yıllar itibariyle aynı olan değerler kapsadıkları yılların ortalamalarını ifade etmektedir.
5) Kamu sağlık merkezlerindeki hemşire ve ebe sayısı esas alınmıştır.
6) Kamu sağlık merkezlerindeki hemşire ve yatak sayısı esas alınmıştır.
7) Santral içi tüketimi ve şebeke kayıpları düşülmüştür.
8) Benzin, motorin ve gazyağı tüketimi esas alınmıştır.
9) Salon ve station araç sayısı esas alınmıştır.

A. BÜYÜME

KKTC ekonomisi 2002-2006 yılları arasında sergilediği yüksek büyüme performansının ardından, 2007 yılında yavaşlamış 2008 yılında ise küçülmüştür. KKTC ekonomisindeki küçülme 2009 yılında da devam etmiştir. Nitekim 2002-2006 döneminde ortalama yıllık büyüme yüzde 13,4 olurken 2007 yılında söz konusu rakam yüzde 1,5'e düşmüş, 2008 yılında ise yüzde -3,4 oranında küçülme kaydedilmiştir. 2009 yılına ise ekonominin yüzde -6,3 oranında küçüldüğü tahmin edilmektedir. Kesinleşmemiş rakamlara göre 2007-2009 Program döneminde yıllık ortalama yüzde -2,7 oranında küçülme kaydedilmiştir.

2010-2012 Programında büyümenin sırasıyla yüzde 4,0, 5,0 ve 5,5 oranlarında gerçekleşmesi hedeflenmektedir.

GRAFİK 1: Büyüme Hızı

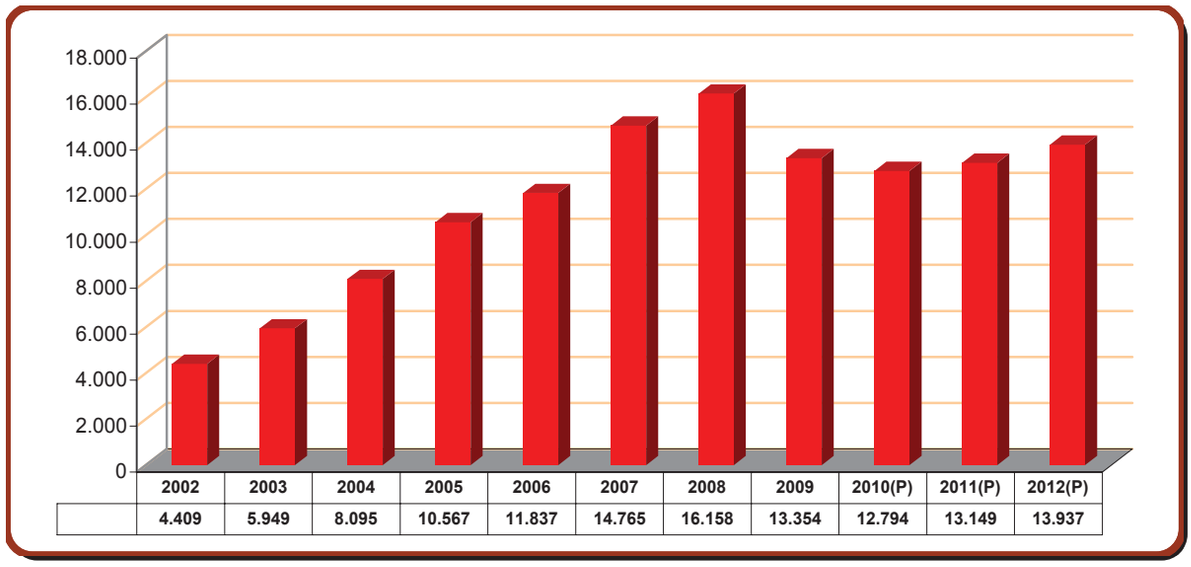

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-6,3	4	5	5,5

(T): Tahmin
(H): Hedef
Kaynak: DPÖ

Dolar cinsinden kişi başına düşen GSMH; 2002 yılından 2006 yılı sonuna kadar yüksek bir artış göstermiş, 2007 yılında durgunluğa girmiş, 2008 ve 2009 yıllarında ise küçülmüştür.

GRAFİK 2: Kişi Başına Düşen GSMH ($)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010(P)	2011(P)	2012(P)
	4.409	5.949	8.095	10.567	11.837	14.765	16.158	13.354	12.794	13.149	13.937

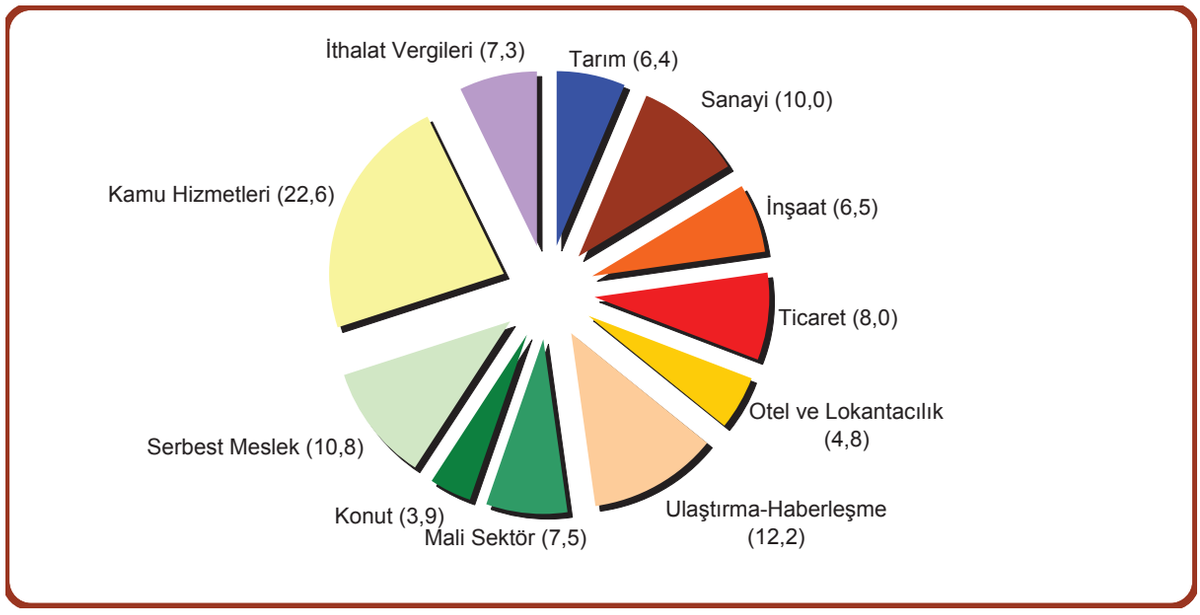
Kaynak: DPÖ

2002 yılında cari fiyatlarla 4.409 dolar olan kişi başına düşen GSMH, 2006 yılı sonunda 11.837 dolar, 2007 yılı sonunda 14.765 dolar, 2009 yılı sonunda ise 13.354 dolar olarak gerçekleşmiştir.

Sektörler itibariyle gelişim incelenmeden önce, 2009 yılı itibariyle sektörlerin KKTC ekonomisi içindeki paylarına bakmakta fayda vardır. Aşağıdaki grafikte GSYİH'nin sektörel dağılımı verilmektedir.

GSYİH içinde en büyük pay yüzde 30'lara ulaşan kamudur. Toplam kamu; kamu hizmetleri ile ithalat vergilerinden oluşmaktadır. Kamu dışındaki en büyük sektör yüzde 12,2 ile ulaştırma-haberleşme sektörü ve yüzde 10,8 ile serbest meslek ve hizmetler sektörüdür. Serbest meslek ve hizmetler sektörü yüzde 6'sı serbest meslek alt sektöründen, yüzde 4,8'i yükseköğretim alt sektöründen oluşmaktadır. Bu sektörlerin ardından sırasıyla sanayi, ticaret, mali hizmetler ve inşaat sektörleri gelmektedir. 2009 yılı büyüme tahminlerine göre KKTC ekonomisinin sektörel dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

GRAFİK 3: GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı (2009)

Kaynak: DPÖ

Tablo 1 ve Tablo 2'de 2002-2009 yılları arasında GSMH'da yaşanan gelişmeler cari fiyatlarla ve sabit fiyatlarla gösterilmektedir.

TABLO 1: GSMH'daki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Tarım	126	176	223	214	249	288	259	328
Sanayi	157	191	231	281	377	431	543	513
İnşaat	62	93	107	165	315	365	362	333
Ticaret-Turizm	215	301	391	541	618	630	722	658
Ulaştırma-Haberleşme	185	221	258	329	437	533	615	631
Mali Sektör	90	115	187	196	259	309	358	388
Konut	41	51	62	70	118	144	176	203
Serbest Meslek	139	153	225	308	442	494	525	555
Kamu Hizmetleri	278	405	510	628	808	1.003	1.104	1.166
İthalat Vergileri	113	171	262	338	365	407	417	377
GSYİH	1.408	1.877	2.456	3.070	3.988	4.604	5.080	5.152
Net Dış Alem	11	30	64	73	113	67	48	39
GSMH	1.419	1.907	2.520	3.143	4.101	4.671	5.128	5.191

Kaynak: DPÖ

(*) Tahmin

TABLO 2: Reel Büyüme Hızları (2002-2009) (Sabit Fiyatlarla % Değişim)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Tarım	18,9	7,3	8,4	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,8
Sanayi	5,0	7,7	10,6	6,4	20,1	-0,9	-10,3	-6,5
İnşaat	15,9	30,8	5,3	18,9	68,1	4,2	-8,0	-21,0
Ticaret	12,0	14,6	25,5	24,9	13,6	-4,2	-3,5	-20,0
Otel ve Lokantacılık	21,0	5,0	25,5	3,3	-11,3	7,1	5,8	3,9
Ulaştırma-Haberleşme	3,7	4,2	8,9	14,2	-0,7	-3,6	2,2	4,3
Mali Müesseseler	-10,1	6,7	-0,3	4,2	8,9	6,3	9,6	1,9
Konut Sahipliği	2,0	2,4	2,4	3,4	20,1	4,6	2,7	3,7
Serbest Meslek ve Hizmet.	0,9	5,7	26,0	19,1	12,5	6,6	4,3	1,9
Kamu Hizmetleri	-0,5	4,1	5,1	6,8	2,4	8,2	1,2	-1,1
İthalat Vergileri	6,7	36,9	46,7	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-10,3
GSYİH	6,2	10,6	14,2	13,8	12,7	2,8	-2,9	-6,1
Net Dış Alem Faktör Gelir.	594,1	123,5	88,8	4,2	34,1	-47,3	-36,4	-25,3
GSMH	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-6,3

Kaynak: DPÖ

(*) Tahmin

İnşaat sektöründe 2004 yılından itibaren başlayan yüksek büyüme 2007 yılından itibaren düşüşe geçmiş ve 2009 yılında yüzde 21 küçülmüştür. Bununla beraber inşaat sektörü KKTC ekonomisi içinde sabit fiyatlarla yüzde 11 payıyla hala en önemli sektörlerden biridir.

Ticaret sektöründe hızlı bir büyümeyi takiben 2007 yılından itibaren gözlenen daralma 2009 yılında da sürmüş ve söz konusu sektör yüzde 20 oranında küçülmüştür.

Otel ve lokantacılık sektörü 2006 yılındaki yüzde 11,3 oranındaki daralmanın ardından 2007 yılında yüzde 7,1, 2008 yılında yüzde 5,8 ve 2009 yılında yüzde 3,9 oranında büyümüştür. Küresel ekonomik krize rağmen otel ve lokantacılık sektörünün 2009 yılında yüzde 3,9 oranında artması KKTC ekonomisi için bu sektörün ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Benzer şekilde ekonominin lokomotif sektörlerinden biri olan serbest meslek ve hizmetler sektörü, ekonominin daralma sürecinde olduğu son iki yıl içinde gelişmeye devam etmiştir. Bu sektöre alt sektörler itibariyle bakıldığı zaman bu büyümenin üniversiteler alt sektöründen kaynaklandığı görülmektedir. Üniversiteler alt sektörü 2008 yılında yüzde 10, 2009 yılında yüzde 7 oranında büyümüştür.

Aşağıdaki tablo ve grafikte cari fiyatlarla GSMH'daki rakamsal gelişimin gösterimi yer almaktadır.

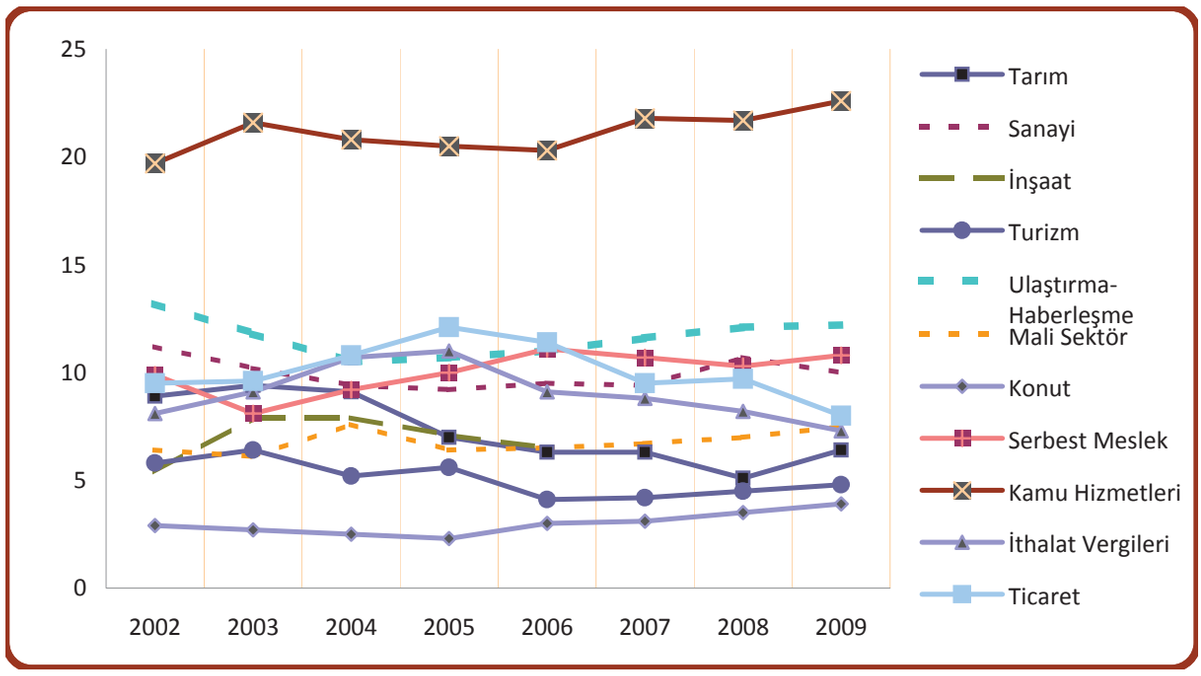
TABLO 3: GSYİH'nin Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla % Pay)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Tarım	8,9	9,4	9,1	7,0	6,3	6,3	5,1	6,4
Sanayi	11,2	10,2	9,4	9,2	9,5	9,4	10,7	10,0
İnşaat	4,4	5,0	4,3	5,4	7,9	7,9	7,1	6,5
Ticaret	9,5	9,6	10,8	12,1	11,4	9,5	9,7	8,0
Otel ve Lokantacılık	5,8	6,4	5,2	5,6	4,1	4,2	4,5	4,8
Ulaştırma-Haberleşme	13,2	11,8	10,5	10,7	11,0	11,6	12,1	12,2
Mali Sektör	6,4	6,1	7,6	6,4	6,5	6,7	7,0	7,5
Konut Sahipliği	2,9	2,7	2,5	2,3	3,0	3,1	3,5	3,9
Serbest Meslek ve Hizmet.	9,9	8,1	9,2	10,0	11,1	10,7	10,3	10,8
Kamu Hizmetleri	19,7	21,6	20,8	20,5	20,3	21,8	21,7	22,6
İthalat Vergileri	8,1	9,1	10,7	11,0	9,1	8,8	8,2	7,3
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: DPÖ

(*) Tahmin

GRAFİK 4: Sektörlerin GSYİH İçindeki Oransal Gelişimi (% Pay)

Kaynak: DPÖ

Ekonominin 2009 yılında tahminen -6,3 oranında daralmasından sonra sektörlerin oransal dağılımı yeni bir yapıya kavuşmuştur. Bu yeni yapı cari fiyatlarla yukarıdaki grafikte gösterilmiştir. Buna göre; 2009 yılına kadar tarım yüzde 8,9'dan 6,4'e, sanayi 11,2'den 10'a gerilerken inşaat 4,4'ten 6,5'e, mali sektör 6,4'den 7,5'e yükselmiştir.

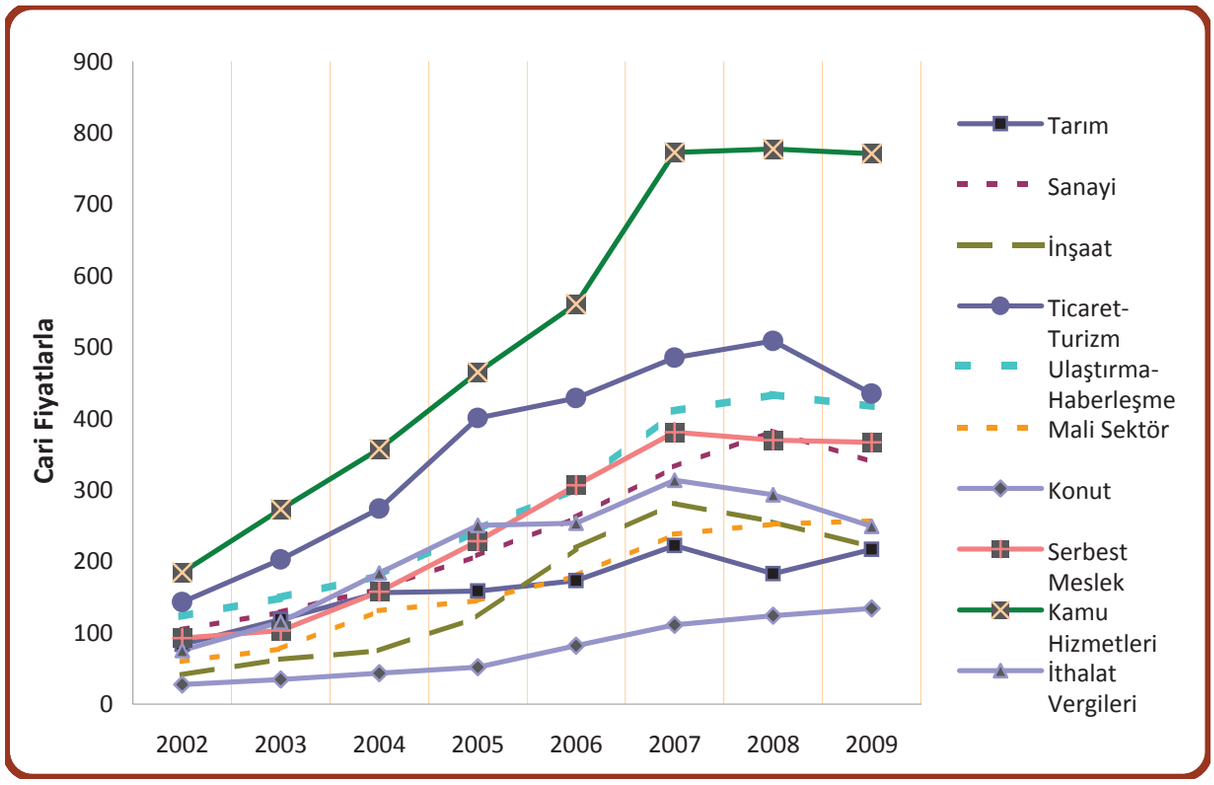
KKTC için öncelikli sektörler olan otel ve lokantacılık sektörünün payı 2007'den itibaren yüzde 4,2'den yüzde 4,8'e, yükseköğretim ait sektörünün payı yüzde 6,7'den yüzde 7,7'ye yükselmiştir.

Kuraklık nedeniyle 2008 yılında daralan tarım sektörü 2009 yılında büyümüştür.

Net dış alem gelirlerinin son iki yıldır gerilemesi ve 2004 yılındaki seviyesinin dahi gerisine düşmesi önemli bir gelişmedir.Ayrıca net faktör gelirlerinde 2006 yılında gözlenen sıçramanın da arızi olduğu gözlenmektedir.

Aşağıdaki grafikte sektör büyüklüklerinin dolar cinsinden gelişimi yer almaktadır.

GRAFİK 5: Sektörler İtibariyle GSYİH (ABD $)

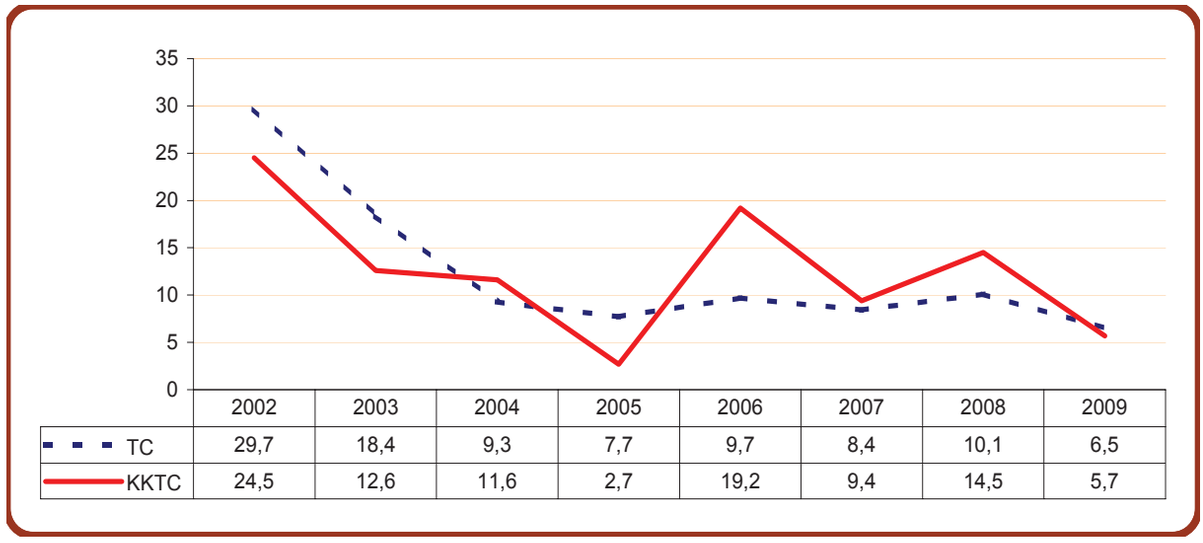

Kaynak: DPÖ

B. ENFLASYON

Enflasyon Türkiye'de yaşanan gelişmelere paralel olarak önemli oranda düşmüştür.

GRAFİK 6: Enflasyon (TÜFE)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
TC	29,7	18,4	9,3	7,7	9,7	8,4	10,1	6,5
KKTC	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7

Kaynak: TÜİK, DPÖ

Yıllık enflasyon oranı 2002 yılında düşüş trendine girmiş, ancak iç ve dış ekonomik etkenlerle istikrarsız bir görünüm sergilemiştir. Dış etkenlerin başında Türkiye'deki enflasyon gelmektedir. Bununla birlikte Türkiye'de yaşanan dalgalanmalar gayet yumuşak iken KKTC'de yaşanan enflasyonun keskin dalgalı olması dikkate değerdir. Bu durumun büyük ölçüde KKTC TÜFE sepetinin ağırlıklı yapısından kaynaklandığı değerlendirilmektedir. 2006 ve 2007 yılında yaşanan kuraklık neticesinde fiyatların iç etkenlerden dolayı yükseldiği düşünülmektedir. 2009 yılında enflasyonun Türkiye'den daha aşağı seviyede gerçekleşmesi, küresel ekonomi ile daha az entegre olduğu düşünülen KKTC'nin küresel ekonomik krizden öngörülenden daha yüksek oranda etkilendiği şeklinde algılanmaktadır.

C. İSTİHDAM

TABLO 4: İstihdam Verileri

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Çalışma Çağındaki Nüfus	178.117	185.455	190.423	197.660	201.796	209 310
İşgücü	96.592	93.248	101.366	99.149	101.104	104 490
İstihdam	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91 550
İşsiz	9.678	7.665	9.522	9.361	9.881	12 941
Rum Kesiminde Çalışanlar	4.655	3.919	4.093	2.643	3.252	2 595
İşgücüne Katılma Oranı (%)	54,2	50,3	53,2	50,2	50,1	49,9
İstihdam Oranı (%)	48,8	46,1	48,2	45,4	45,2	43,7
İşsizlik Oranı (%)	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4
Genç Nüfustaki İşsizlik Oranı (%)	22,3	203	23,8	22,8	24,7	31,4

Kaynak: DPÖ

KKTC'de 2008 yılında çalışma çağındaki nufüs 201.796 iken 2009 yılında 209.310'a yükselmiştir. Bu artış istihdamda yeterli artış olmadığı için işgücüne katılım oranını 2009 yılında yüzde 49,9'a düşürmüştür. 2008 yılında 91.223 olan istihdam 2009 yılında ekonomik krizin de etkisiyle yeterince artmamış (91.550) ve bu nedenle 2008 yılında yüzde 9,8 olan işsizlik oranını 2009 yılında yüzde 12,4'e yükseltmiştir.

TABLO 5: İstihdam Edilenlerin Sektörel Dağılımı

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tarım	7.279	4.681	4.378	3.170	3.171	4 432
Sanayi	10.210	9.226	8.763	8.896	8.144	8 370
Hizmetler	61.346	63.301	69.084	68.058	69.416	69 543
İnşaat	8.078	8.375	9.590	9.664	10.491	9 205
Toplam	86.913	85.583	91.815	89.787	91.223	91 550

Kaynak: DPÖ ve 2010-2012 Programı

2009 yılında tarım sektöründe istihdam edilenlerin sayısı önemli miktarda artarken sanayi ve hizmetler sektöründe artış az olmuştur. Bununla birlikte inşaat sektöründeki istihdam, 2 yıldır devam eden daralmanın etkisiyle düşmüştür. 2009 yılında istihdamın sektörel dağılımı; yüzde 75,9'luk payla hizmet sektörü, yüzde 4,8'lik payla tarım sektörü ve yüzde 10.3'lük payla inşaat sektörü ve yüzde 9'luk payla sanayi sektörü olmuştur.

TABLO 6: İstihdama İlişkin Tahminler

	2009	2012
Çalışma Çağındaki Nüfus	209 310	219.091
İşgücü	104 490	104.665
İstihdam	91 550	95.685
Tarım	4 432	3.173
Sanayi	8 370	7.490
Hizmetler	69 543	73.848
İnşaat	9 205	11.174
İşsiz	12 941	8.980
İşgücüne Katılma Oranı (%)	49,9	47,8
İstihdam Oranı (%)	43,7	43,7
İşsizlik Oranı (%)	12,4	8,6

Kaynak: DPÖ ve 2010-2012 Programı

2010-2012 programına göre 2012 için hedeflenen istihdam verileri yukarda yer almaktadır.

D. DIŞ TİCARET

KKTC 2009 yılında 1.241 milyon dolarlık ithalat, 71 milyon dolarlık da ihracat yapmıştır. 2008 yılına göre ithalatta yüzde 26, ihracatta ise yüzde 15 düşüş yaşanmıştır. Buna göre, KKTC'nin 2009 yılında dış ticaret açığı 1.170 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2008 yılında yüzde 4,8 iken 2009 yılında yüzde 5,7 olarak gerçekleşmiştir. Karşılama oranındaki iyileşme, ithalatın ihracattan daha yüksek bir oranda azalmasından kaynaklanmıştır.

KKTC'nin ithalatında Türkiye yüzde 67,7, diğer ülkeler ise yüzde 32,3 oranında paya sahip olurken bu oranlar ihracatında sırasıyla yüzde 54,1 ve yüzde 45,9 olarak gerçekleşmiştir.

KKTC'nin 2009 yılına ait dış ticaret verileri aşağıda yer almaktadır.

TABLO 7: Dış Ticaret

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT
	Milyon $	Milyon $
2002	45,4	309,6
2003	50,8	477,8
2004	62,0	853,1
2005	68,1	1.255,5
2006	68,1	1.376,2
2007	83,7	1.539,2
2008	83,6	1.680,7
2009	71,1	1.246,1

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ithalatında en büyük payı taşıt araçları, yakıt, konfeksiyon, ilaçlar, inşaat demiri, mobilya ve aksamları alırken ihracatın ana kalemlerini süt ve narenciye ürünleri oluşturmuştur.

Aşağıdaki tabloda en çok ithal edilen 15 mal yer almaktadır.

TABLO 8: İthal Edilen Başlıca Ürünler (Milyon $)

	MAL ADI	2008 YILI	2009 YILI	% DEĞİŞİMİ
1	Taşıt Araçları	135,5	109,3	-19
2	Yakıt	143,9	72,9	-49
3	Konfeksiyon	36,0	31,9	-11
4	İlaçlar	31,1	28,7	-8
5	İnşaat Demiri	55,9	24,8	-56
6	Mobilya Ve Aksamları	31,5	23,2	-26
7	Tıbbi Cihazları	9,5	21,1	123
8	Bilgi İşlem Makineleri Ve Aks.	22,8	20,9	-8
9	Alkollü İçkiler	16,8	20,7	23
10	Hayvan Yemleri Ve Katkı Mad.	33,5	20,5	-39
11	Oto Aksamları	22,3	18,9	-15
12	Sanayi Tipi Makineler	27,0	18,1	-33
13	Elektrik Malzemeleri	19,8	16,9	-14
14	Arpa	42,8	16,9	-60
15	Sigara	17,1	17,7	4

Kaynak: Ticaret Dairesi

TABLO 9: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (Milyon $)

YIL	TÜRKİYE		3. ÜLKELER							TOPLAM İTHALAT
	Milyon $	%	AB	UZAK DOĞU	DİĞER AVR.	ORTA DOĞU	DİĞER	TOPLAM	%	
2008	1.172,5	69,8	236,3	109,1	78,5	56,4	27,6	508,1	30,2	1.680,6
2009	840,9	67,7	203,9	87,3	30,3	52,4	26,5	400,5	32,3	1.241,4

Kaynak: Ticaret Dairesi

Aşağıdaki tabloda 2009 yılında ihraç edilen en yüksek on malın sıralaması ve değerleri yer almaktadır. Buna göre narenciye ihracında önemli bir azalma söz konusu iken rakı ve narenciye konsantre ihracında artış yaşanmıştır.

TABLO 10: İhraç Edilen Başlıca Ürünler (Milyon $)

	MAL ADI	2008 YILI	2009 YILI	% DEĞİŞİMİ
1	Süt Ürünleri	21,6	20,0	-7
2	Narenciye	20,5	14,0	-32
3	Rakı	6,7	8,4	26
4	Hurdalar	6,8	4,2	-38
5	Alçı Taşı	3,9	2,3	-40
6	Konfeksiyon	3,7	2,3	-38
7	Narenciye Konsantre	0,7	1,7	164
8	Piliç Eti	0,3	1,4	375
9	Patates	1,4	0,9	-26
10	Sebzeler	0,9	0,8	-7

Kaynak: Ticaret Dairesi

TABLO 11: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (Milyon $)

YIL	TÜRKİYE		3. ÜLKELER							TOPLAM İTHALAT
	Milyon $	%	AB	UZAK DOĞU	DİĞER AVR.	ORTA DOĞU	DİĞER	TOPLAM	%	
2008	41,7	49,9	17,1	0,065	5,0	14,2	5,4	41,8	50,1	**83,6**
2009	38,4	54,1	13,1	0,1	1,2	13,8	4,1	32,5	45,9	**71,0**

Kaynak: Ticaret Dairesi

Yeşil Hat Tüzüğü kapsamında GKRY'ne yapılan 7.615.978 dolarlık ihracat da toplam ihracat rakamı içine dahil edilmiştir. Söz konusu ihracatta bir önceki yıla göre yüzde 21 oranında düşüş yaşanmıştır.

E. BANKACILIK SEKTÖRÜ

2009 yılsonu itibarıyla, bankacılık sektörünün banka sayısı 24, şube sayısı 184, sektörde çalışan personel sayısı ise 2.408 kişidir.

Sektörün aktif toplamı 2008 yılsonuna göre yüzde 14,95 artarak 7.782,6 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektör aktiflerinin Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'ya (GSYİH) oranı 2008 yılsonunda yüzde 133,28 düzeyinde iken Aralık 2009 itibarıyla yüzde 151,05'e ulaşmıştır.

2009 yılsonu itibarıyla sektörün toplam kredileri 2008 yılsonuna göre yüzde 15,80 artarak 3.939,9 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektörel bazda en büyük artış yüzde 20,0 oranında şahsi ve Mesleki Borçlar kaleminde meydana gelmiştir.

2008 yılı sonunda TGA'ların brüt kredilere oranı yüzde 9,35 iken bu oran 2009 yılı sonunda yüzde 11,00 seviyesine ulaşmıştır.

Menkul Değerler Porföyü 2009 yılında bankacılık sektörü aktif büyüklüğündeki artışın oldukça üzerinde, yüzde 75,94 oranında büyüyerek Aralık 2009 itibarıyla 3.939,9 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Toplam mevduat 2009 yılında da en önemli fon kaynağı olma niteliğini korumuş olup, 2008 yılsonuna göre artış oranı yüzde 16,93'tür.

Bankacılık sektörünün istikrarı ve gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, 2009 yılsonunda bir önceki yılsonuna göre 135,4 milyon TL artarak 792,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır.

Bankacılık Sektörü Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu bir yıllık dönemde 1,98 puan artarak yüzde 20,91'e ulaşarak asgari yüzde 8 olan yasal sınırın oldukça üzerinde gerçekleşmiştir.

2009 yılsonunda bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2008 yılında olduğu gibi 24'dür. Sektördeki 24 bankanın 2'si kamu mevduat bankası, 15'i özel sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır. 2009 yılsonunda adet olarak bankaların toplam sektör içindeki dağılımında bir önceki yılsonuna göre değişiklik olmamıştır.

TABLO 12: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kamu Mevduat Bank.	3	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bank.	16	15	15	15	15	15
Şube Bankalar	6	6	6	7	7	7
Toplam	**25**	**23**	**23**	**24**	**24**	**24**

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Bankacılık sektöründe hizmet sunum birimi olan şube sayısı 2006 yılından itibaren artış eğilimi göstermektedir. Nitekim Aralık 2006 yılında 134 olan şube sayısı 2009 yılı sonunda 184'e ulaşmıştır. Şube sayısının banka gruplarına göre yüzde dağılımına bakıldığında, özel sermayeli bankaların toplam şube sayısı içindeki payı 2009 yılı sonunda yüzde 65,22, şube bankalarının yüzde 19,02 ve kamu mevduat bankalarının payı ise yüzde 15,76'dır.

TABLO 13: Şube Sayısının Gelişimi ve Yüzde Dağılımı

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kamu Mevduat Bankalar	29	29	23	23	24	27	29
Özel Sermayeli Bankalar	87	88	83	83	95	111	120
Şube Bankalar	18	21	25	28	30	32	35
Toplam	**134**	**138**	**131**	**134**	**149**	**170**	**184**
Yüzde Dağılım (%)							
Kamu Mevduat Bankalar	21,64	21,01	17,56	17,16	16,11	15,88	15,76
Özel Sermayeli Bankalar	64,93	63,77	63,36	61,94	63,76	65,30	65,22
Şube Bankalar	13,43	15,22	19,08	20,90	20,13	18,82	19,02

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Sektördeki personel sayısı 2009 yılında bir önceki yılsonuna göre 36 kişi artarak 2.372'den 2.408 kişiye yükselmiştir. Sektördeki gelişmenin sürmesi halinde personel sayısının da artması muhtemeldir. Banka grupları bazında personel sayısı incelendiğinde, 2009 yılında özel sermayeli bankalarda 1.433, kamu mevduat bankalarda 562 ve şube bankalarda 413 kişi çalışmaktadır.

TABLO 14: Personel Sayısı Dağılımı

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kamu Mevduat Bankalar	866	941	857	491	518	558	562
Özel Sermayeli Bankalar	1.018	1.086	1.171	1.257	1.386	1.432	1.433
Şube Bankalar	209	249	269	296	345	382	413
Toplam	**2.093**	**2.276**	**2.297**	**2.044**	**2.249**	**2.372**	**2.408**
Yüzde Dağılım (%)							
Kamu Mevduat Bankalar	41,37	41,34	37,31	24,02	23,03	23,52	23,34
Özel Sermayeli Bankalar	48,64	47,72	50,98	61,50	61,63	60,37	59,51
Şube Bankalar	9,99	10,94	11,71	14,48	15,34	16,11	17,15

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu

Bankacılık sektörü 2009 yılının Aralık ayı itibarıyla geçen yılın aynı dönemine göre 1.012,3 milyon TL artarak 7.782,6 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Bu artış oransal olarak yüzde 14,95'e denk gelmektedir. Söz konusu dönemde likit aktifler yüzde 9,51, menkul değerler cüzdanı yüzde 75,94 ve brüt krediler yüzde 15,80 oranında artış göstermiştir.

Bankacılık sektörü kaynak yapısı incelediğinde mevduat 2009 yılında da en önemli fon kaynağı olma niteliğini korumuş olup, 2008 yılsonuna göre artış oranı yüzde 16,93'dür.

TABLO 15: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2008	2009	Yüzde Değişim (%)
Likit Aktifler	2.159,5	2.364,9	9,51
MDC	400,6	704,8	75,94
Krediler (Brüt)	3.402,3	3.939,9	15,80
Diğer Aktifler	807,9	773,0	-4,32
Toplam Aktif-Pasif	**6.770,3**	**7.782,6**	**14,95**
Mevduat	5.563,2	6.505,1	16,93
Diğer Pasifler	550,4	485,4	-11,81
Özkaynaklar	656,7	792,1	20,62

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Sektörün bir yıllık (Aralık 2008 – Aralık 2009) varlıklarının yapısal dağılım yönünden incelendiğinde, likit aktiflerde ve diğer aktiflerde daralmaya karşın, menkul değerler cüzdanında (MDC) ve brüt kredilerde genişleme olduğu görülmektedir. İlgili dönemde brüt kredilerin aktif toplamı içerisinde payı yüzde 50,25'den yüzde 50,62'ye, MDC yüzde 5,92'den yüzde 9,06'ya yükselirken, likit aktiflerde ise yüzde 31,90'dan yüzde 30,39'a daralma olmuştur.

Aralık 2009 itibarıyla toplam pasifin yüzde 83,59'unu mevduat, yüzde 6,23'ünü diğer pasifler ve yüzde 10,18'ini özkaynaklar oluşturmaktadır.

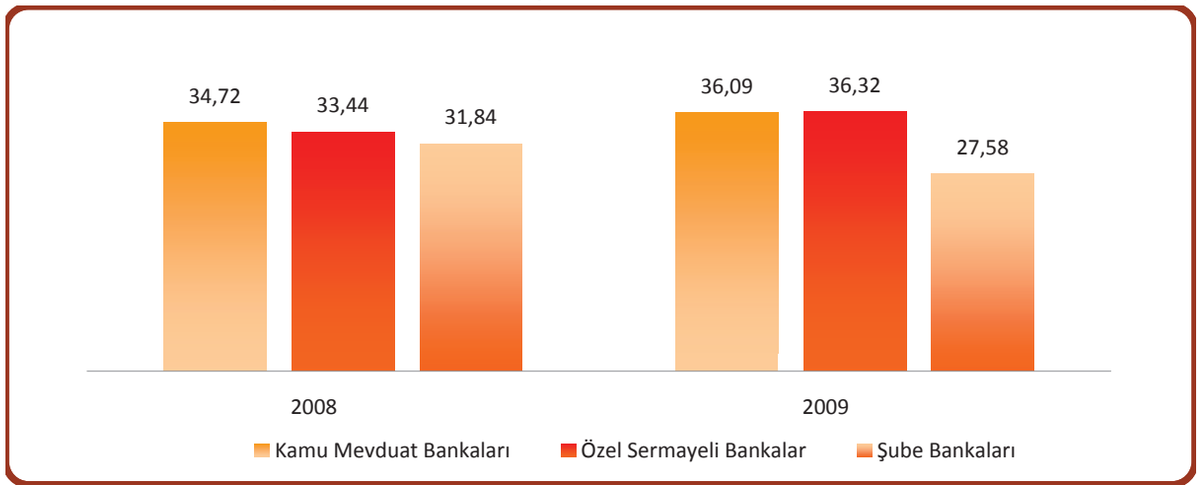
TABLO 16: Bankacılık Sektörü Aktif/ Pasif Yapısal Dağılımı (%)

Aktif	2008	2009
Likit Aktifler	31,90	30,39
MDC	5,92	9,06
Krediler (Brüt)	50,25	50,62
Diğer Aktifler	11,93	9,93
Toplam	**100,00**	**100,00**
Pasif	**2008**	**2009**
Mevduat	82,17	83,59
Diğer Pasifler	8,13	6,23
Özkaynaklar	9,70	10,18
Toplam	**100,00**	**100,00**

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Bir yıllık dönemde (Aralık 2008 - Aralık 2009) sektörün aktif yapısı banka grup paylarına göre incelendiğinde özel sermayeli bankalar yüzde 33,44'den yüzde 36,32'ye, kamu mevduat bankaları yüzde 34,72'den yüzde 36,09'a artarken, şube bankalarının aktif payı yüzde 31,84'den yüzde 27,58'e gerilemiştir.

GRAFİK 7: Banka Gruplarına Göre Aktif Payları (%)

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Krediler

Bankacılık sektörünün temel görevi finansal aracılık yapmaktır. Dolayısıyla, bankaların topladığı fonlar sayesinde kredilerde yarattığı gelişmeler takip edilmesi gereken önemli bir göstergedir. Bir yıllık dönemde (Aralık 2008 - Aralık 2009) şahsi ve mesleki borçlar 1.547,4 milyon TL'den 1.858,8 milyon TL'ye, kamu kurum ve kuruluşları 1.134,6 milyon TL'den 1.340,7 milyon TL'ye, ticaret kredileri 571,9 milyon TL'den 605,2 milyon TL'ye yükselmiştir.

TABLO 17: Kredilerin (Brüt) Sektörel Dağılımı (Milyon TL)

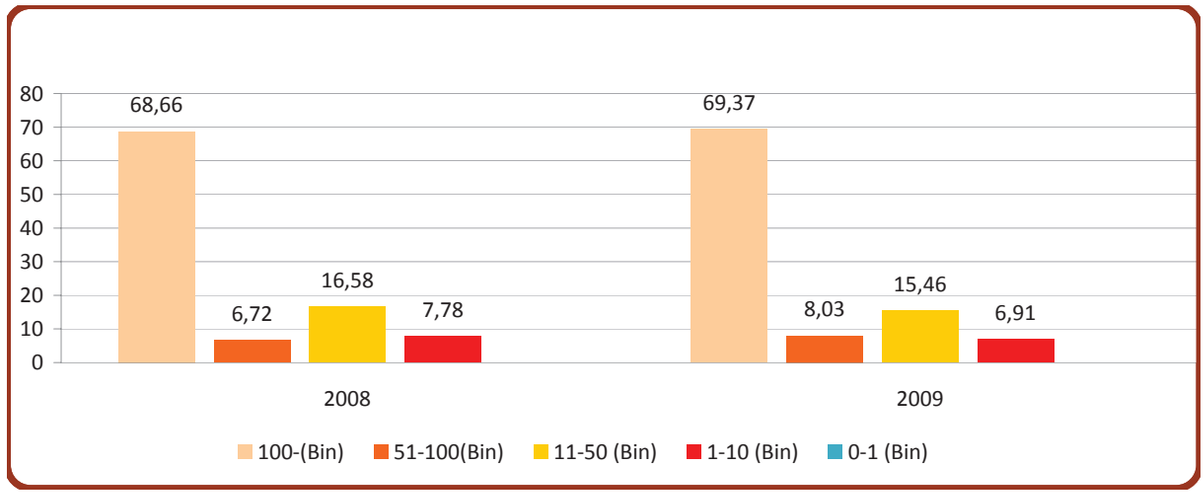
	2008	2009
Kamu Kurum ve Kuruluşları	1.134,6	1.340,7
Tarım	15,0	18,9
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0	0,0
Sanayi	9,3	24,3
Nakliye ve Ulaşım	16,5	7,0
Ticaret	571,9	605,2
İhracat	1,5	3,4
Turizm	16,2	5,6
Bina ve İnşaat	112,8	92,2
Küçük Esnaf ve Zanaatkar	5,8	20,1
Şahsi ve Mesleki Borçlar / Diğer	1.547,4	1.858,8
Toplam Krediler (Brüt)	**3.431,0**	**3.976,2**

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2009 yılsonu itibarıyla sektörün kredi büyüklükleri 2008 yılsonuna göre 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam kredilerin yüzde 69,37'sine sahip olduğu görülmektedir. Kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 15,46 paya sahip 11-50 bin TL dilimi almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise toplam kredilerin sırasıyla yüzde 8,03 ve yüzde 6,91'ini oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise yüzde 0,23 payla 0-bin TL dilimidir.

Aralık 2009 itibarıyla sektördeki kredi büyükleri geçen yıla göre bakıldığında, 100 bin TL'den büyük krediler ile 51-100 bin TL diliminde artış 11-50, 1-10 ve 0-1 bin TL dilimlerinde ise azalış olmuştur.

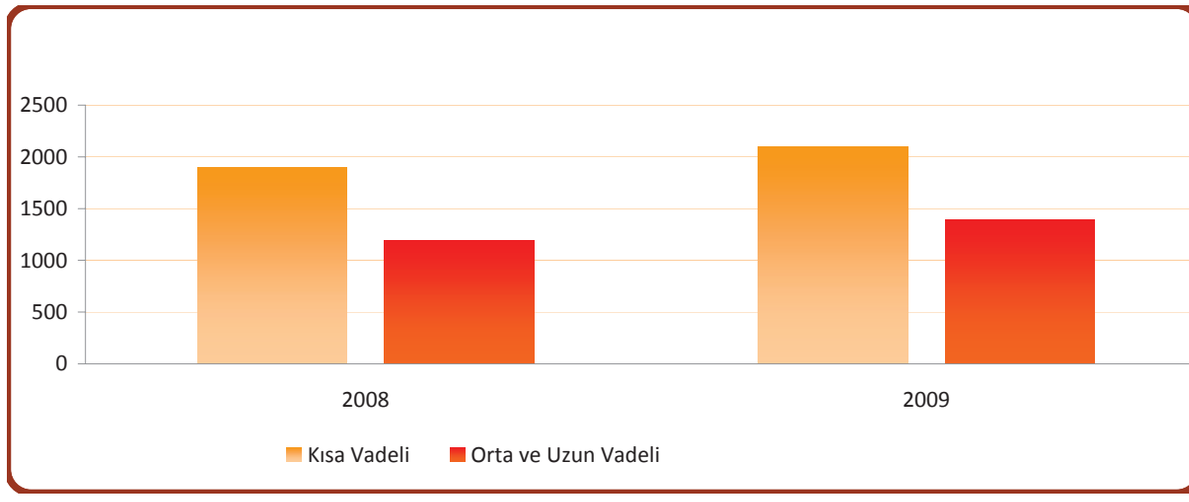
GRAFİK 8: Kredi Büyüklük Oranları (%)

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Aralık 2009 sonu itibarıyla kısa vadeli krediler bir önceki yılsonuna göre 209,2 milyon TL artarak 1.899,2 milyon TL'den 2.108,4 milyon TL'ye ulaşmıştır. İlgili dönemde orta ve uzun vadeli krediler 218,5 milyon TL artarak 1.215,3 milyon TL'den 1.433,8 milyon TL'ye yükselmiştir.

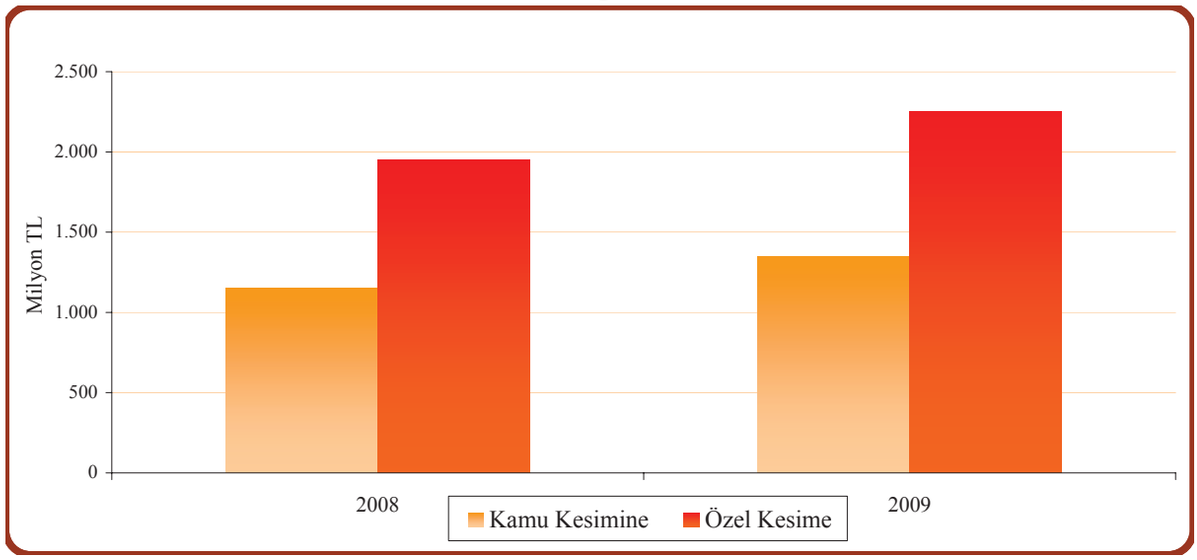
GRAFİK 9: Kredilerde Vade Yapısı (Milyon TL)

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2009 yılsonu itibarıyla kredilerde kamu ve özel sektör dağılımı geçen yılsonuna göre incelendiğinde, kamu kesimine verilen krediler 205,5 milyon TL artarak 1.137,9 milyon TL'den 1.343,4 milyon TL'ye, özel kesime verilen krediler ise 222,3 milyon TL artarak 1.976,5 milyon TL'den 2.198,8 milyon TL'ye ulaşmıştır. İlgili dönemde kamu kesimine verilen krediler yüzde 18,06, özel kesime kullandırılan kredilerde ise yüzde 11,25 oranında yükselme olmuştur.

GRAFİK 10: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

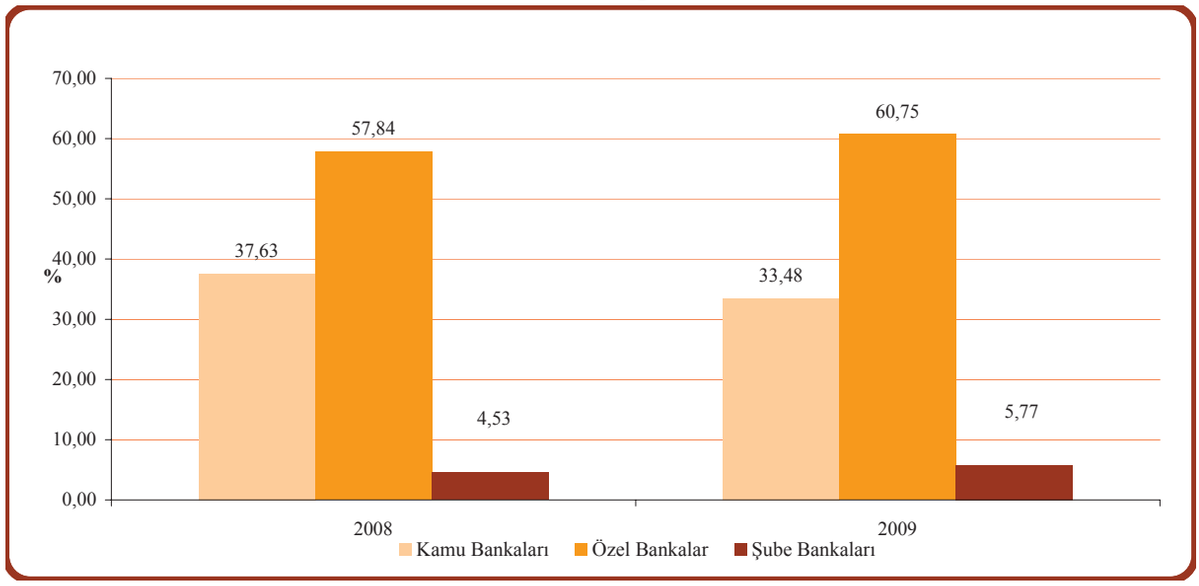
Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Aralık 2009 itibarıyla, tahsili gecikmiş alacaklar banka gruplarına göre incelendiğinde, kamu bankaları payında azalış, özel sermayeli bankalar grubu ile şube bankalar grubu payında ise artış olduğu görülmektedir. Sektörün bütününe ait TGA'lar içinde özel bankalar yüzde 60,75 oranı ile en büyük paya sahiptir. Özel bankaları sırasıyla, yüzde 33,48 oran ile kamu bankaları ve yüzde 5,77 oranla şube bankaları takip etmektedir. Bir yıllık dönemde, özel bankaların sektör içindeki TGA payı yüzde 57,84'den yüzde 60,75'e ve şube bankalarının payı yüzde 4.53'den yüzde 5,77'ye artmıştır. Buna karşın kamu bankalarının payı yüzde 37,63'den yüzde 33,48'e gerilemiştir.

TGA takibe dönüşüm oranı, bir yıllık dönemde (Aralık 2008-Aralık 2009) yüzde 9,35'ten yüzde 11,00'e yükselmiştir.

GRAFİK 11: Banka Gruplarına Göre Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Mevduatlar

2009 yılsonu itibarıyla 6.505,1 milyon TL bakiye arz eden toplam mevduat sektörün temel fon kaynağı konumundadır. Sektör mevduat toplamı bir yıllık dönemde yüzde 16,93 oranında artış göstermiştir.

Mevduatın türlerine göre gelişimi incelendiğinde, en büyük payın geçmiş dönemlerde olduğu gibi Aralık 2009 itibarıyla 5.025,4 milyon TL'lik meblağ ve yüzde 77,25'lik payla tasarruf mevduatında yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 633,9 milyon TL ve yüzde 9,74'lük payla resmi mevduat, 400,2 milyon TL ve yüzde 6,15 payla ticari mevduat izlemektedir.

TABLO 18: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi

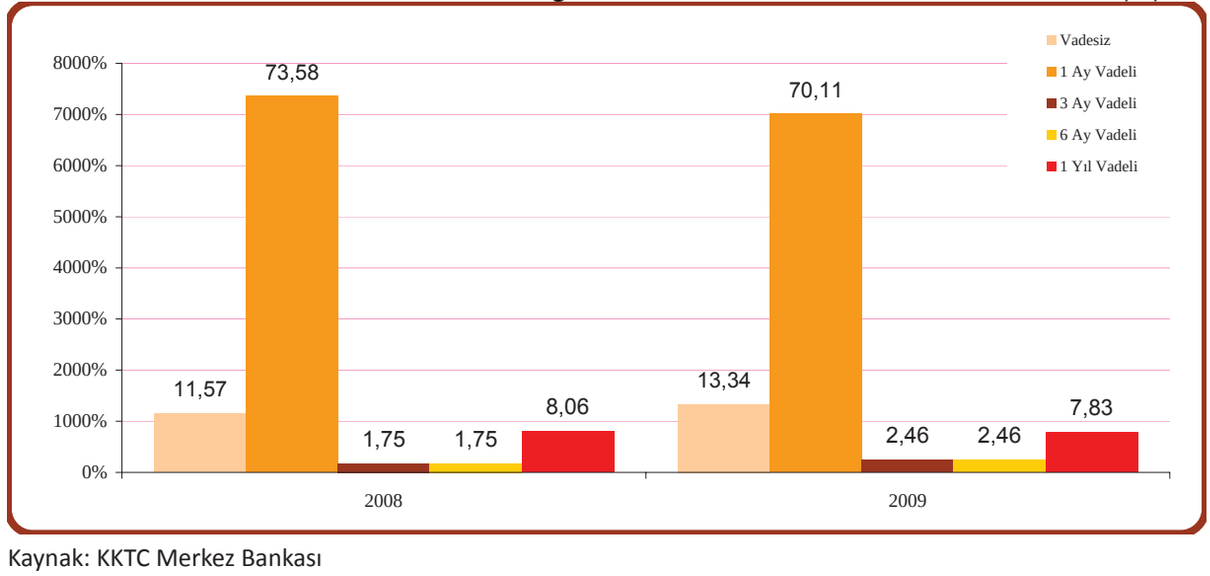
Milyon TL	Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi	
	2008	2009
Resmi	572,9	633,9
Ticari	321,3	400,2
Tasarruf	4.367,1	5.025,4
Diğer	252,2	380,4
Bankalararası	49,7	65,2
Toplam Mevduat	**5.563,2**	**6.505,1**

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Sektör mevduatının vade yoğunluğunun önceki dönemlerde olduğu gibi, Aralık 2009 sonunda bir önceki yılsonuna göre 3,47 puan azalarak yüzde 70,11'lik oranla bir ay vadeli mevduatta olduğu görülmektedir. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 13,34 oranla vadesiz mevduat, yüzde 7,83 oranla bir yıl vadeli mevduat, yüzde 6,25 oranla üç ay vadeli mevduat ve yüzde 2,46'lık oranla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Bir ay vadeli mevduat ile bir yıl vadeli mevduatın sektör toplamı içindeki payı bir yıllık dönemde (Aralık 2008-Aralık 2009) sırasıyla 3,47 ve 0,23 puan azalmasına karşın üç ay vadeli mevduat ile altı ay vadeli mevduat payı ise sırasıyla, 1,21 ve 0,71 puan artmıştır.

GRAFİK 12: Mevduatın Vadelerine Göre Dağılımı (%)

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Özkaynaklar

Bankacılık sektörünün istikrarı ve gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, 2008 yılsonunda 656,7 milyon TL olan bankacılık sektörü özkaynakları, 135,4 milyon TL artarak Aralık 2009 itibarıyla 792,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. İlgili dönemde sektörün ödenmiş sermaye toplamında 98,0 milyon TL, ihtiyatlarda 48,3 milyon TL artışa karşın kar/zarar kaleminde 10,9 milyon TL azalış olmuştur.

TABLO 19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2008	2009
Ödenmiş Sermaye	403,2	501,2
İhtiyatlar	160,3	208,6
Kar/Zarar	93,2	82,3
Toplam	**656,7**	**792,1**

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Bankacılık Sektörü Performans Göstergeleri

Likit aktiflerin toplam aktiflere oranında azalış olmuştur. Aralık 2008 sonunda yüzde 31,90 olan bu oran Aralık 2009 sonunda 1,51 puan azalarak yüzde 30,39 olarak gerçekleşmiştir.

Bankacılık sektörü sermaye yeterliliği standart rasyosu bir yıllık dönemde (Aralık 2008 - Aralık 2009) 1,98 puan artarak yüzde 20,91'e ulaşarak asgari yüzde 8 olan yasal sınırın oldukça üzerinde gerçekleşmiştir.

Sektörün aktif karlılığı (RoA) 0,24 puan azalarak yüzde 1,51'den yüzde 1,27'e yükselmiştir. Özkaynak karlılığında (RoE) ise Aralık 2009 sonunda 3,17 puanlık azalış olmuş ve yüzde 12,45 olarak gerçekleşmiştir.

Net faiz gelirlerinin toplam aktiflere oranında da düşüş meydana gelmiştir. Aralık 2008 sonunda yüzde 4,65 olan bu oran Aralık 2009 sonunda yüzde 4,12 seviyesindedir.

Takipteki kredilerin brüt kredilere oranı yüzde 9,35'den yüzde 11,00'e yükselmiştir.

Brüt krediler/mevduat oranında azalış, brüt krediler/aktif toplamı oranında ise artış olmuştur. Krediler/mevduat oranı yüzde 61,16'dan yüzde 60,57'ye gerileme, krediler/aktif toplamı payında ise yüzde 50,25'den yüzde 50,62'ye artış olmuştur.

Aralık 2008 - Aralık 2009 döneminde krediler ve mevduattaki büyüme hızı sırasıyla yüzde 9,18 ve yüzde 4,05 olarak gerçekleşmiştir.

Yabancı kaynakların toplam özkaynaklara oranı olan Finansal Kaldıraç Oranı (FK) Aralık 2009 sonunda yüzde 8,82 seviyesindedir.

TABLO 20: Performans Göstergeleri

	Ara.08	Ara.09
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	31,90	30,39
SYSR	18,93	20,91
Aktif Karlılığı	1,51	1,27
Özkaynak Karlılığı	15,62	12,45
Net Faiz Gelir / Toplam Aktifler	4,65	4,12
TGA / Brüt Krediler	9,35	11,00
Brüt Krediler / Mevduat	61,16	60,57
Brüt Krediler / Toplam Aktifler	50,25	50,62
Kredilerdeki Büyüme Hızı	12,10	9,18
Mevduatlardaki Büyüme Hızı	2,47	4,05
Finansal Kaldıraç (FK)	9,31	8,82

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Para Arzı

En dar tanımlı para arzı M1, Aralık 2009 itibarıyla bir önceki yılsonuna göre yüzde 27,01 oranında artarak 1.141,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. M1 para arzında bir yıllık dönemde (Aralık 2008 - Aralık 2009) 242,7 milyon TL artış olmuştur.

2008 yılsonunda 5.294,0 milyon TL seviyesinde olan M2 tanımlı para arzı, 2009 yılsonu itibarıyla yüzde 16,78 oranında genişleyerek 6.182,2 milyon TL'ye yükselmiştir.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2009 yılında bir önceki yıla göre 929,4 milyon TL artarak 5.901,7 milyon TL'den 6.831,1 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bir önceki yılın Aralık dönemine göre M3'te meydana gelen büyüme yüzde 15,73'dür.

TABLO 21: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

Yıllar	Para Arzı Verileri (Milyon TL)					
	M1	Yüzde Değişim (%)	M2	Yüzde Değişim (%)	M3	Yüzde Değişim (%)
2008	898,4	27,01	5.294,0	16,78	5.901,7	15,75
2009	1.141,1		6.182,2		6.831,1	

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KAMU MALİYESİNDE GELİŞMELER

A. GENEL GÖRÜNÜM

2002-2007 yılları arasında yaşanan yüksek kalkınma hızı, kamu gelirlerinin nispeten yüksek düzeyde gerçekleşmesini sağlamıştır. Yüksek kamu gelirleri, genişletici kamu harcamalarına sebep olmuş ve hatta süreklilik arz eden harcamalarda reel artışlar meydana getirmiştir. Böylelikle ileriki yıl bütçelerinin esnekliği riskli hale gelmiştir. Bu durum 2008 yılında ortaya çıkan küresel ekonomik krizle de birleşerek etkisini şiddetlendirmiştir.

2009 yılının son yarısında mali disiplini sağlayıcı bazı tedbirler alınmış ancak bunların etkisi sınırlı kalmıştır. Bunların başında kamu çalışanlarına hayat pahalılığı zammı verilmesi uygulamasının 2 aydan 6 aya çıkarılmasını sağlayan düzenleme gelmektedir. Diğer bir tedbir ise ek çalışma uygulamasında yapılan düzenlemedir. Tedbirler arasında uzun dönemde etkisi olacak kamuda yeni istihdam edilecek personele verilecek olan ücretleri düzenleyen Kanun da yer almıştır.

2009 yılının ikinci yarısında kamu mali dengesinin gözetildiği müşahede edilmiştir.

KKTC'de kamu gelirleri kamu harcamalarını yeterince karşılayamamaktadır. Bunun bir nedeni kamu harcamalarının yüksekliği, diğer nedeni ise başta kamu teşebbüsleri olmak üzere vergi tahsilatın da etkinliğin yeterli düzeyde olmamasıdır.

Sonuç olarak küresel ekonomik krizin etkisinin yoğun bir şekilde hissedildiği 2009 yılı, harcamaların yüksek seyretmesi ve gelir hedefine ulaşılamaması sonucu mali disiplinin yeterince sağlanmadığı bir yıl olmuştur.

B. BÜTÇE

TABLO 1: 2009 Yılı Gerçekleşmeleri (Bin TL)

	2007	2008	2009			Artış %
			Ödenek	Gerçekleşme	Sapma	
GİDERLER GENEL TOPLAMI (A+B)	**2.125**	**2.364**	**2.566**	**2.575**	**9**	**0,01**
YEREL GİD. TOP. (A=I+II)	**1.796**	**2.007**	**2.177**	**2.200**	**23**	**0,01**
MAHALLİ GİD. (I)	**1.663**	**1.889**	**2.036**	**2.072**	**36**	**0,01**
Personel Gid.	**730**	**841**	**905**	**902**	**-2,5**	**-0,00**
Maaş	*676*	*786*	*870*	*846*	*-23*	*-0,02*
Ek Mesai	*54*	*55*	*35*	*56*	*20*	*0,58*
Sos. Güv. Kur.	**27**	**30**	**34**	**32**	**-1,9**	**-0,05**
Mal ve Hiz. Al.	**107**	**117**	**117**	**135**	**18**	**0,15**
Faiz Giderleri	**60**	**23**	**0**	**22**	**22**	
Cari Transferler	*680*	*810*	*926*	*954*	*27*	*0,02*
Görev Zararı	*61*	*69*	*69*	*71*	*2*	*0,03*
Hazine Yardımı	*166*	*220*	*295*	*292*	*-3*	*-0,00*
Kar Amacı G. K.T.	*24*	*31*	*29*	*31*	*2*	*0,05*
Hane Halkına T.	*424*	*487*	*529*	*555*	*26*	*0,04*
Yurt Dışına T.	*2*	*2*	*2*	*2*	*-0,2*	*-0,08*
Sermaye Gid.	**43**	**42**	**16**	**24**	**8**	**0,55**
Sermaye Trans.	**1**	**3**	**0**	**1**	**1**	
Borç Verme	**15**	**22**	**1**	**1**	**37**	**0,37**
Yedek Ödenek	**0**	**0**	**37**	**0**	**37**	
FON- DÖN.S. (II)	**133**	**117**	**141**	**128**	**-12**	**-0,09**
Fon Giderleri	**130**	**113**	**137**	124	-12	-0,09
Döner Ser. Gid.	**3**	**4**	**4**	**3,5**	**-536**	**-0,12**
TC YARDIM HARCAMALARI (B)	**328,7**	**357,6**	**390**	**374,6**	**-15,4**	**-0,09**
GELİRLER GENEL TOPLAMI (A+B)	**2.183**	**2.361**	**2.361**	**2.509**	**142**	**0,01**
YEREL GELİR TOP. (A=I+II)	1.628	1.635	1.759	1.578	-181	-0,10
MAH. GEL. (I)	1.176	*1.313*	*1.441*	1.291	-150	-0,1
Vergi Gelirleri	968	1.163	1.317	1.149	*-167*	*-0,12*
Vergi Dışı Gelirler	195	158	138	148	*9*	
Sermaye Gelirleri	3	4	5	5,6	*0,8*	*0,17*
Alacaklardan Tah.	**41**	**5**	**0**	**3**	**3**	
Red ve İadeler (-)	31	17	19	15	*-3*	*-0.17*
FON-DÖN-SER. GELİRİ (II)	452	322	317	287	*-30*	*-0,09*
Fon Gelirleri	**449**	**318**	**313**	**283**	**-29**	**-0,09**
Dön. Ser. Gelirleri	**3**	*3,7*	*4,1*	*3*	*-843*	*-0,20*
TC YARDIMLARI (B)	**554**	**726**	**603**	**931**	328	0,50
Açık	**-167**	**-372**	**-418**	**-622**	-204	-0,48
Açık/GSMH	**% 3,6**	**% 7,3**	**%8,0**	**% 11,9**		

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı

2009 yılı bütçe gerçekleşmeleri yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

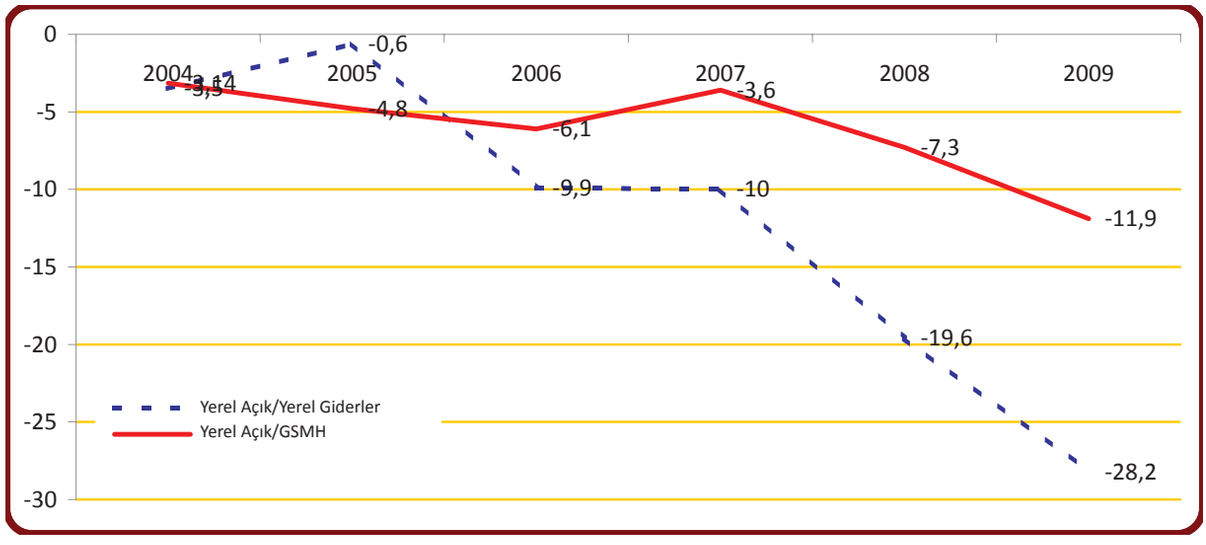
TABLO 2: Bütçe Büyüklükleri

(Milyon TL)	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Bütçe Giderleri	1.262	1.500	1.924	2.125	2.364	2.575
Yerel Giderler	1.016	1.193	1.471	1.796	2.007	2.200
T.C. Yardım	245	307	453	329	358	375
Bütçe Gelirleri	1.277	1.543	1.830	2.183	2.361	2.509
Yerel Gelirler	937	1.042	1.216	1.628	1.635	1.578
T.C. Yardım*	340	501	614	554	726	931
Bütçe Açığı*	-325	-458	-708	-497	-729	-997
Yerel Açık**	-34	-72	-135	-168	-372	-622
GSMH	2.521	3.144	4.101	4.671	5.128	5.191
Yerel Açık/Yerel Gider.	-3,5	-0,6	-9,9	-10,0	-19,6	-28,2
Yerel Açık/GSMH	-3,14	-4,80	-6,10	-3,6	-7,3	-11,9
Bütçe Açığı/GSMH	-12,8	-14,5	-17,2	-10,6	-14,2	-19,2

(*) T.C. Yardımlarıyla yapılan yatırım ve reel sektör harcamaları gibi giderler dahil

(**) T.C. Yardımlarıyla yapılan yatırım ve reel sektör harcamaları gibi giderler hariç sadece Yerel giderlerden Mahalli gelirler çıkarılarak bulunmuştur.

GRAFİK 1- Bütçe Açığının Gelişimi

2008 yılında KKTC yerel bütçe açığı 371,8 milyon TL olmuştur. 2009 yılında ise bütçe açığı 2008 yılına göre yüzde 67 oranında artarak 622,5 milyon TL'ye ulaşmıştır. Öngörülen açığa göre fazladan verilen 204,5 milyon TL açığın 167 milyon TL'si hedeflenen gelire ulaşılamaması, 37 milyon TL'si ise gider aşımından kaynaklanmıştır. 2008 yılı bütçe açığı mahalli bütçenin yüzde 20'si düzeyindeyken, 2009 yılı bütçe açığı yerel bütçenin yüzde 28 düzeyine çıkmıştır. Yerel giderler içinde borç faizleri ödenmediği için faiz giderleri yer almamakta olup, bu oran aynı zamanda faiz dışı açığı da ifade etmektedir. Faiz dışı açığın yerel giderler içindeki oranının 2009 yılında yüzde 28'e çıkması bu yapının sürdürülemez bir yapı olduğunu gösteren bir diğer veridir.

Yerel açığın GSMH içindeki oranı ise 2008 yılında yüzde 7,3 iken 2009 yılında yüzde 11,9'a çıkmıştır.

TABLO 3- KKTC Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (Faiz Giderleri Dahil)*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010B	2011P	2012P
Yerel Giderler	1.016	1.193	1.471	1.796	2.007	2.200	2.200	2.323	2.419
Yerel Gelirler	937	1.042	1.216	1.628	1.635	1.578	1.609	1.823	1.993
Yerel Açık	**-79**	**-151**	**-255**	**-168**	**-372**	**-622**	**-591**	**-500**	**-426**
Bütçe Açığına TC Katkısı	91	193	154	219	372	555	450	350	320
Bütçe Açığı	**12**	**42**	**-101**	**51**	**0**	**67**	**-141**	**-150**	**-106**
Diğer TC Hibe ve Özel Nitelikli Kredi Destekleri	225	321	449	332	358	375	446	485	524
Hibe	165	220	299	278	297	270	306	310	334
Savunma	63	93	116	120	140	167	180	185	199
Yatırım	102	127	183	158	158	103	126	125	135
Kredi Desteği	60	101	150	53	60	105	140	175	190
Reel Sektör Desteği	9	37	94	29	47	31	45	50	70
Diğer (Mali Sektör ve TMK)	51	63	56	24	14	74	95	125	120
KKTC Bütçe Harcamaları	**1.241**	**1.514**	**1.920**	**2.128**	**2.365**	**2.575**	**2.646**	**2.808**	**2.943**
Hesaplanan Bütçe Açığı**	**-304**	**-472**	**-704**	**-500**	**-730**	**-997**	**-1.037**	**-985**	**-950**
*Bütçede Ödenek Öngörülmeyen Kamu Faiz Yükü****	*NA*** **	*NA*	*NA*	*NA*	*NA*	*-250*	*-281*	*-316*	*-356*
Faiz Dahil Bütçe Harcamaları						**2.825**	**2.927**	**3.124**	**3.299**
Faiz Dahil Hesaplanan Bütçe Açığı						**-1.247**	**-1.318**	**-1.301**	**-1.306**
Yerel Açık/Yerel Giderler	7,8	12,7	17,3	9,4	18,5	28,3	26,9	21,5	17,6
Bütçe Açığı/Bütçe Giderleri	24,5	31,2	36,7	23,5	30,9	38,7	39,2	35,1	32,3
Faiz Dahil Bütçe Açığı/Yerel Giderler						56,7	59,9	56,0	54,0
Faiz Dahil Bütçe Açığı/Bütçe Giderleri						44,1	45,0	41,7	39,6
Yerel Açık/GSMH						11,9	10,0	7,7	6,0
Bütçe Açığı/GSMH						19,2	17,6	15,2	13,4
Faiz Dahil Bütçe Açığı/GSMH						24,0	22,4	20,1	18,4
GSMH						5.191	5.895	6.462	7.090
Nakit Açığı						**-100**	**-241**	**-150**	**-106**
Faiz Dahil Nakit Açığı						-250	-522	-466	-462

* Tabloda yer alan rakamlar KİT ve Yerel Yönetim Bütçelerini kapsamamakta, sadece Merkezi yönetim bütçesinden bu kurumlara yapılan transferleri içermektedir.

** TC Tarafından yapılan Bütçe Açığı dışındaki katkılarında KKTC Bütçesinden yapılması durumunda oluşacak açık.

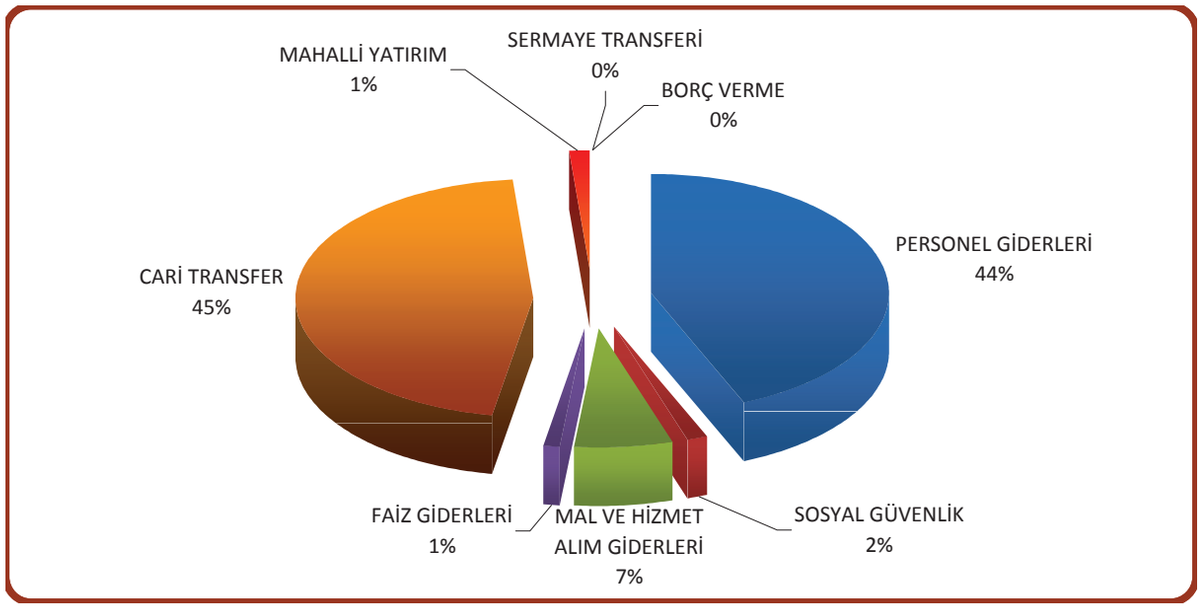
*** Yıllık ortalama yüzde 12.5 faiz oranı varsayımı ile kamu borçlarının toplam faiz yükü 2009 için hesaplanmış 2010-2012'ye projekte edilmiştir. KKTC Bütçesinden ödenmeyen faizler anaparaya ilave edilmektedir.

**** Veri Yok

B: Bütçe Tahmini, P: Program Tahmini

KKTC'de kamu borç faizleri için bütçeye faiz ödeneği konulmamaktadır. Uygulamada borç veren kurumlar faizleri hesaplayarak anaparaya eklemekte ve borç stoku ciddi bir şekilde artmaktadır. KKTC bütçesinin gerçek açığını bulmak için yapılması gereken faiz giderlerinin de bütçe giderine ve dolayısı ile açığa eklenmesi gerekmektedir. KKTC'de kamunun yıllık faiz tutarı Türkiye'den alınan borçlar hariç 300 milyon TL civarındadır (Tablo 3). Ancak, merkez bankası reeskont faiz oranının düşmesi ve ihtiyat sandığına olan borç faiz oranının tekrar belirlenmesi sonrası bu rakam 250 milyon TL'ye çekilmiştir. 2009 yılında bu tutar bankadaki kamu borç stokuna eklenmiştir. Yukarıdaki tablo bu yaklaşımla 2009 yılı giderlerine ödenmesi gereken faiz giderleri eklenerek gerçek bütçe açığının ortaya konması amacıyla düzenlenmiştir. Buna göre faiz dahil KKTC bütçe açığı, bütçe giderlerinin yüzde 44,1'ine, bütçe açığı GSMH' nın yüzde 24'üne çıkmaktadır.

GRAFİK 2- Gider Bütçesinin Dağılımı

KKTC mahalli gider bütçesinin yüzde 89,5'ini personel giderleri ile cari transferler oluşturmaktadır. Personel giderlerinin bütçedeki ağırlığı düşme eğilimine girmiştir. Bununla birlikte bu oran 2005 yılındaki oranının uzağındadır.

TABLO 4- 2009 Yılı Gider Bütçesinin Oransal Dağılımı

(Bin TL)	2005		2006		2007		2008		2009	
	TUTAR	%	TUTAR	%	TUTAR	%	TUTAR	%	TUTAR	%
Personel	466.519	41,8	606.408	44,9	730.200	43,9	841.324	44,5	902.180	43,5
Sosyal Güv.	16.582	1,4	22.139	1,6	26.684	1,6	30.199	1,5	32.049	1,5
Mal ve Hiz. Alım	67.235	6,3	85.366	6,3	106.557	6,4	117.265	6,2	135.448	6,5
Faiz Giderleri	20.789	1,8	23.529	1,7	59.883	3,6	23.365	1,2	21.996	1,0
Cari Transfer	502.919	45,1	567.591	42,0	679.808	40,8	810.026	42,8	953.678	46,0
Mahalli Yatırım	15.061	1,3	35.643	2,6	43.020	2,5	41.990	2,2	24.510	1,1
Sermaye Tr.	0	0,0	4.516	0.3	1.362	0.0	2.682	0,1	1.226	0,0
Borç Verme	5.835	0,5	5.188	0.3	15.469	0,9	22.585	1,1	1.372	0,0
Yedek Ödenek	19.694	1,7			0		0		0	
TOPLAM	**1.114.634**		**1.350.379**		**1.665.548**		**1.894.605**		**2.200.325**	

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı

Kamu çalışanlarının ücretleri için yapılan ödemeler 2009 yılında 846,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu durum, bütçenin gider tarafının tutturulduğu anlamına gelmektedir. Ödenek dahilinde kalınmasında; enflasyonun düşük gerçekleşmesi, yeni personel istihdamı yapılmaması ve yılın ikinci yarısında eşel mobil sisteminin 6 aya çıkarılması etkili olmuştur.

Ek mesai ödemelerinde bütçe ödeneği dahilinde harcama yapılmasını sağlayacak bir düzenlemeye gidilmiş, fakat 2009 yılı uygulaması, düzenleme yıl içinde yapıldığı için geçici

maddelerle düzenlenmiştir. Geçici maddelerde yaptırım boyutunun zayıf kalması nedeniyle hedeflenen seviyede kalınamamıştır. Ek mesai ödemesinde ödeneğin 20,6 milyon TL üzerinde harcama yapılarak 55,7 milyon TL'ye ulaşılmıştır.

Devlet dairelerinin mal ve hizmet alımına ilişkin giderler 2009 yılında 135,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu artış 2008 yılına göre yüzde 15'lik bir artışı ifade etmektedir. Aşağıdaki tabloda mal ve hizmet alımları ana kalemler itibariyle ağırlıklandırılmıştır.

TABLO 5- Mal ve Hizmet Alımı Detay Ağırlık Dağılımı

	2007	2008	2009
Enerji Alımları	18.26	20.92	25.58
Yiyecek, İçecek ve Yem Alımları	4.48	4.41	4.59
Tıbbi Malzeme ve İlaç Alımları	19.72	20.47	18.8
Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	5.16	7.07	5.94
Taşıma Giderleri	10.37	9.94	10.93
Temsil ve Tanıtma Giderleri	5.63	4.97	4.14
Menkul Mal. Gayrimaddi Hak. Alım. Bakım ve Onarım	5.6	4.62	4.53
Diğer	30.8	27.6	25.5
TOPLAM	100.0	100.0	100.0

Yukarıdaki tabloda dikkati çeken en önemli husus enerji giderlerinin 34,6 milyon TL ile mal ve hizmet alımlarının yüzde 25'inin üzerinde bir ağırlığa sahip olmasıdır. Bu oranın her geçen yıl artmakta olması dikkati çeken bir diğer hususdur. Enerji giderlerinin içinde en önemli kalem elektrik giderleridir. Elektrik giderleri 2009 yılında 30 milyon TL'ye ulaşmıştır. Elektrik giderlerinin yüksek olmasının başlıca nedeni elektrik fiyatının yüksekliğidir.

Taşıma giderleri de mal ve hizmet alım giderleri içinde yüzde 10'luk bir paya sahiptir. Tıbbi malzeme ve ilaç alımı da mal ve hizmet alım giderleri içinde önemli büyüklüğe sahip bir diğer kalemdir.

Mal ve hizmet alımında son olarak hangi kalemlerde bütçede tefrik edilen ödeneğin yetersiz kaldığına bakılırsa;

- Ek mesai 20 milyon TL,
- Emekli ikramiyesi ödemesi 32 milyon TL,
- Enerji alımları 10 milyon TL,
- İlaç alımları 8 milyon TL,
- Taşıma giderleri 6 milyon TL,
- Mahalli yatırım 8,7 milyon TL,

Gider bütçesinin KKTC bütçesi için en önemli alt kalemi de cari transferlerdir. Aşağıdaki tabloda cari transferlerin önemli alt kalemleri gösterilmiştir. Doğru analizler

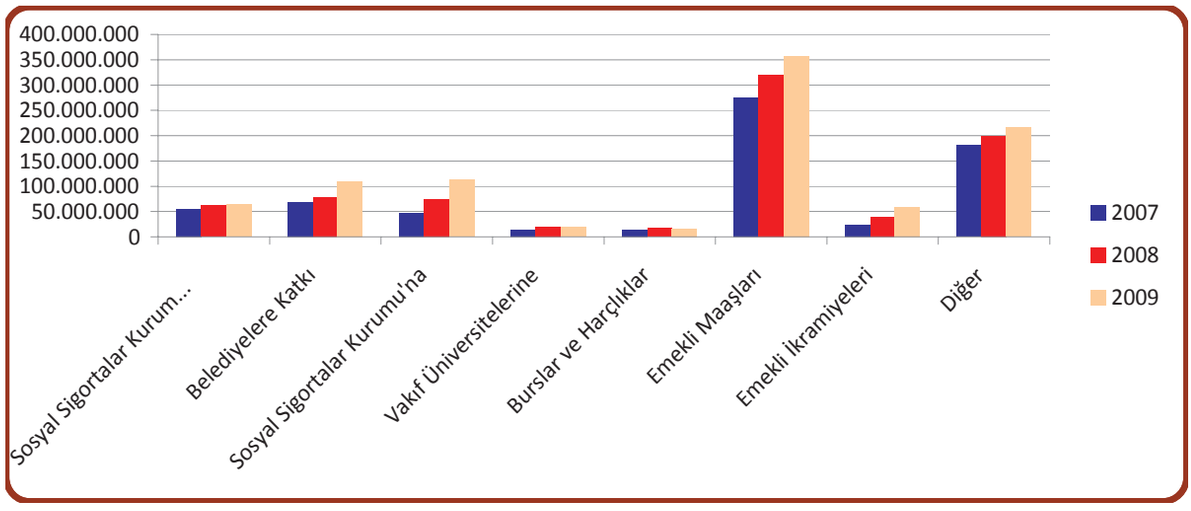
yapılabilmesi amacıyla toplam cari giderlerden 67/2005 sayılı yasa gereğince yapılan ödemeler çıkarılarak aşağıdaki tablo oluşturulmuştur. Ana kalemlerin dışında kalan kalemler "diğer" başlığı altında toplanmıştır.

TABLO 6- Cari Transferlerin Gelişimi

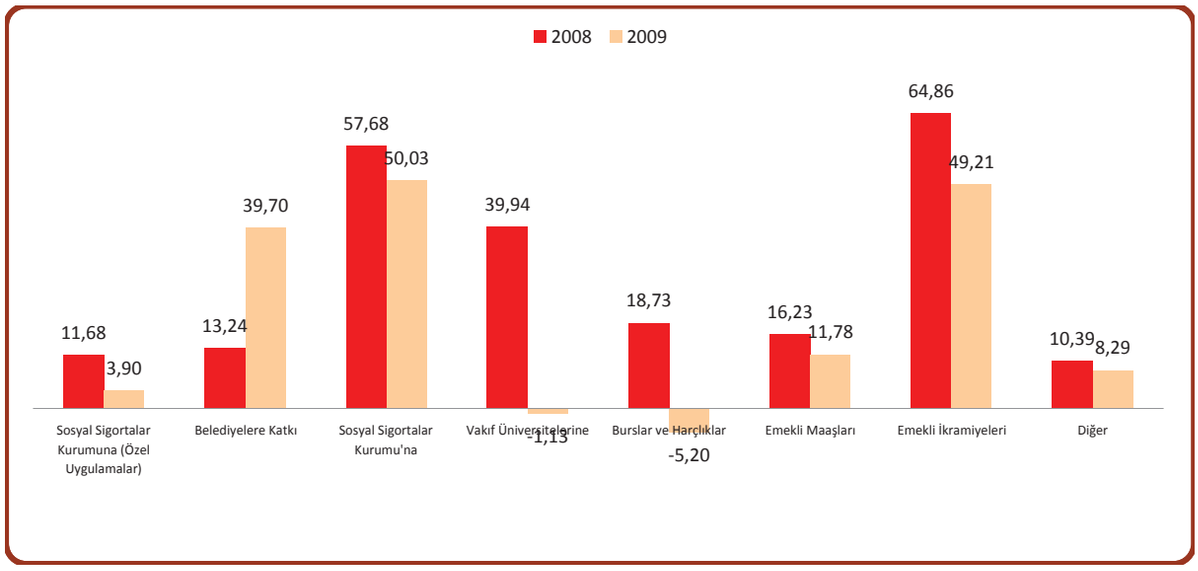
	2007	2008	2009
Sosyal Sigortalar Kurumuna (Özel Uygulamalar)	55.260.167	61.713.176	64.120.350
Belediyelere Katkı	69.253.010	78.419.359	109.555.336
Sosyal Sigortalar Kurumu'na	47.533.000	74.950.603	112.450.057
Vakıf Üniversitelerine	13.814.937	19.332.999	19.114.113
Burslar ve Harçlıklar	14.168.308	16.822.622	15.948.128
Emekli Maaşları	274.962.272	319.593.412	357.246.607
Emekli İkramiyeleri	24.037.324	39.627.660	59.128.324
Diğer	180.778.653	199.565.832	216.114.782
TOPLAM	**679.807.671**	**810.025.663**	**953.677.697**

Tablodan belediyelere katkı, sosyal sigortalar kurumuna yapılan ödemeler, emekli maaşları ve emekli ikramiye ödemelerinin arttığı görülmektedir. Aynı tespite aşağıdaki grafikten de ulaşmak mümkündür.

GRAFİK 3- Cari Transferlerin Gelişimi

GRAFİK 4- Cari Transfer Kalemlerinin Birönceki Yıla Göre Artış Oranı

Belediyelere katkı, emekli maaşları ve emekli ikramiyelerinde önemli oranda reel artış gerçekleştiği görülmektedir.

Yukarıdaki tabloda önceki yıla göre artışlar yer almaktadır. Buna göre sosyal sigortalar kurumuna (Özel uygulamalar) yapılan ödemeler 2008 yılında bir önceki yıla göre yüzde 11,68 artarken 2009 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,9 oranında artmıştır. Belediyelere katkı 2008 yılında bir önceki yıla göre yüzde 13,24 artarken 2009 yılında bir önceki yıla göre yüzde 39,70 oranında artmıştır.

Belediyelere yardım, bütçe kanununda belirlenen gelirin belli bir oranının bütçeye ödenek olarak konulması ve bu ödeneğin 13 eşit taksitte belediyelere aktarılmasıyla gerçekleşmektedir. 2009 yılı bütçe gelir tahminlerinin 167 milyon TL eksik gerçekleşmesi 2009 yılında belediyelere aktarılması gerekenden daha fazla bir kaynak aktarıldığı anlamına gelmektedir. Bir başka ifade ile merkezi kamu maliyesi elde etmediği geliri belediyelere aktarmıştır.

Cari transferler içinde dikkati çeken bir diğer husus sosyal sigortalar kurumuna yapılan ödemelerin 2008 yılında bir önceki yıla göre yüzde 57, 2009 yılında ise bir önceki yıla göre yüzde 50 oranında artış göstermiş olduğudur. Bu durum sosyal sigortalara yapılan hazine yardımı ödemelerinin bütçenin içinde önemli bir büyüklüğe ulaşmış olduğunu göstermektedir.

Bu gelişmeler neticesinde cari transfer bütçesi içinde alt kalemlerin ağırlıklı dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

GRAFİK 5- Cari Transferlerin Gelişimi

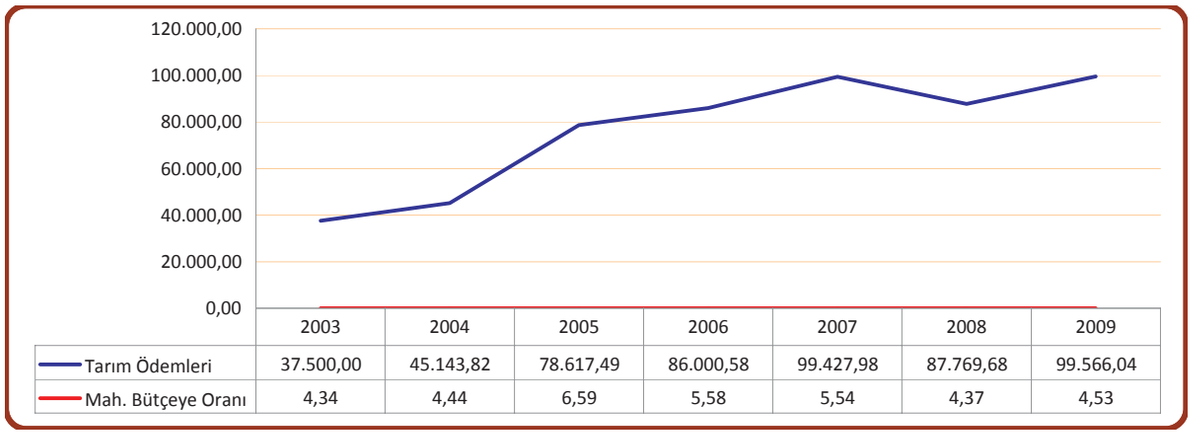

Son yıllarda bütçe içindeki ağırlığı en çok artan gider kalemi cari transferlerdir. 2007 yılında bütçenin yüzde 40'ını oluşturan bu kalem 2009 yılında yüzde 46 seviyelerine çıkmıştır. Cari transferler, maaş benzeri ödemeler ve diğer cari transfer kalemlerinden oluşmaktadır. Cari transferlerin önemli bir kısmının maaş ödemeleri için yapıldığı dikkate alınırsa, bu durum bütçe içindeki cari transferler payının artmasının KİT'ler ve diğer teşebbüslerin ücret artışlarında ve yeni istihdamda mahalli bütçe kapsamına göre daha yüksek bir seviyede gerçekleştiği anlaşılır. Bunun bir nedeni de KİT'ler ve diğer teşebbüslerde yapılan toplu sözleşmelerde yeni hükümlerin konulması ve ek mesailerin cömertçe verilmesidir.

Bu durum zor şartlarda tasarruf edilen kaynakların yatırımlara değil de karşılıksız transferlere veya personel istihdam-ücret zammı gibi alanlara harcandığını göstermektedir. Bunun diğer bir anlamı ise merkezi idare bütçesi dışında kalan Kurum bütçelerinin ve fonların giderek kontrolsüz kaldığıdır.

KKTC Bütçesinde tarımsal desteklemeler yukarda bahsedilen cari transferlerin dışında, fonlar başlığı altında takip edilmektedir. Aşağıdaki grafikte tarımsal desteklemelerin 2003 yılından itibaren gelişimi yer almaktadır.

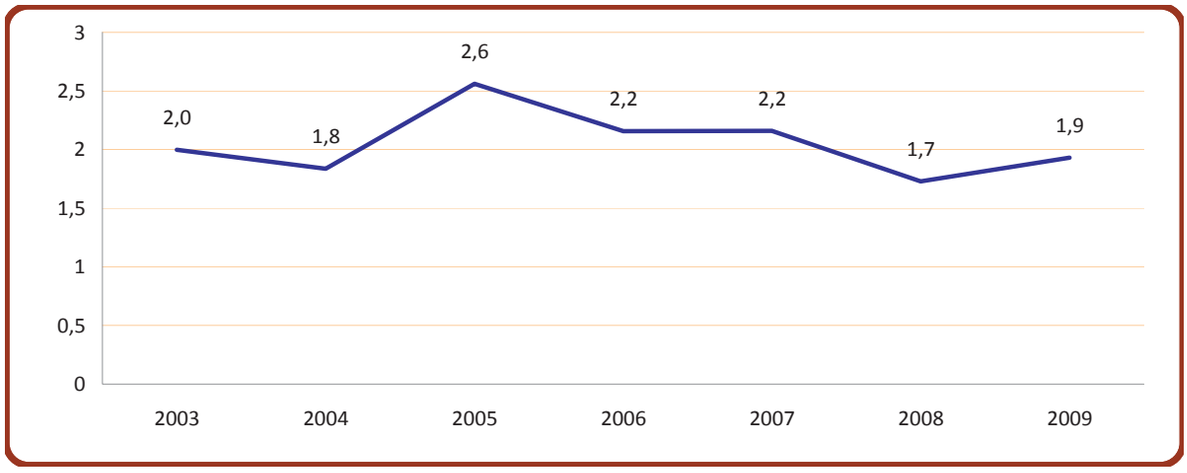
GRAFİK 6- Tarımsal Ödemelerin Gelişimi

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tarım Ödemleri	37.500,00	45.143,82	78.617,49	86.000,58	99.427,98	87.769,68	99.566,04
Mah. Bütçeye Oranı	4,34	4,44	6,59	5,58	5,54	4,37	4,53

Tarımsal desteklemeler 2003 yılındaki 37,5 milyon TL düzeyinden 2009 yılında 99,5 milyon TL düzeyine çıkmıştır. Bu değer tarımsal desteklemelerin reel olarak arttığı anlamına gelmektedir. Özellikle 2005 yılında 45,1 milyon TL'den 78,6 milyon TL'ye yükselerek önemli bir irtifa kazanmıştır. Bütçe açığının önemli boyutlara ulaştığı 2008 ve 2009 yıllarında tarımsal desteklemeler belli seviyelerde tutulmak istense de 2009 yılında reel olarak artışına devam etmiştir.

GRAFİK 7- Tarımsal Ödemelerin GSYİH'ya Oranı

Yukarıdaki grafikte de Tarımsal Ödemelerin GSYİH içerisindeki oranı yer almaktadır.

TABLO 7- Gelir Bütçesi (Milyon TL)

GELİRİN NEVİ	2006	2007	2008	2009
GELİRLER GENEL TOPLAMI	**1.830**	**2.183**	**2.362**	**2.510**
VERGİ GELİRLERİ	**785**	**968**	**1.163**	**1.149**
GELİR. KAR VE SERMAYE KAZANÇLARI ÜZERİNDEN ALINAN	**271**	**331**	**407**	**458**
Gelir Vergisi	169	193	264	292
Kurumlar Vergisi	102	138	143	165
SOSYAL GÜVENLİK KATKI PAYLARI	**3**	**6**	**8**	**8**
MÜLKİYET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER	**15**	**28**	**33**	**34**
DAHİLDE ALINAN MAL VE HİZMET VERGİLERİ	**178**	**207**	**282**	**306**
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	129	136	141	138
Özel İletişim Vergisi	0	18	60	68
Şans Oyunları Vergisi	0	4	16	19
Mal Kullanımı ya da Kullanım İzni veya Faaliyette Bulunma İzninden	48	50	65	81
Motorlu Taşıtlar Vergisi	*41*	*40*	*53*	*67*
ULUSLAR ARASI TİCARET VE MUAMELELERDEN ALINAN	**255**	**279**	**284**	**248**
Gümrük Vergileri	25	30	27	21
İthalat Vergileri	229	249	257	227
DİĞER VERGİLER	**23**	**27**	**39**	**30**
İDARİ HARÇLAR VE ÜCRETLER. SANAYİ DIŞI VE ARİZİ SATIŞLAR	**41**	**88**	**111**	**65**
VERGİ DIŞI GELİRLER	**469**	**647**	**480**	**435**
TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	**156**	**154**	**106**	**93**
Döner Sermaye ve Benzeri Kurumlar Hasılatı	4	3	4	3
Hizmet Gelirleri	149	149	99	86
MALİ OLMAYAN TEŞEKKÜL VE KAMU MALİ KURULUŞLARINDAN	**36**	**18**	**25**	**26**
DİĞER MÜLKİYET GELİRLERİ	**7**	**8**	**8**	**10**
PARA CEZALARI VE CEZALAR	**13**	**18**	**23**	**22**
ÇEŞİTLİ VERGİ DIŞI GELİRLER	**257**	**449**	**319**	**284**
Çeşitli Vergi Dışı Gelirler	0,2	0,3	0,2	0,3
Fon Payları	257	449	318	283
SERMAYE GELİRLERİ	**1**	**3**	**4**	**6**
ALACAKLARDAN TAHSİLAT	**5**	**41**	**5**	**3**

Yukarıdaki tabloda 2006-2009 yılları arası gelir bütçesindeki ana kalemler itibariyle gerçekleşmeler gösterilmektedir. Bu rakamlar red ve iadeler dikkate alınmaksızın oluşturulmuş brüt gelirlerden oluşmaktadır.

TABLO 8- Gelir Bütçesi (Milyon TL)

GELİRİN NEVİ	2006	2007	2008	2009
Gelir Vergisi	169	193	264	292
Kurumlar Vergisi	102	138	143	165
Dahilde Alınan KDV	130	136	141	138
Özel İletişim Vergisi	0	18	60	68
Şans Oyunları Vergisi	0	4	16	19
Motorlu Taşıtlar Vergisi	41	40	53	67
Gümrük Vergileri	25	30	27	21
İthalattan alınan KDV	220	241	248	220
Damga Vergisi	17	21	33	26
Harçlar	41	89	111	65
Hizmet Gelirleri	149	149	100	86
Merkez Bankası Kar Payı	36	18	25	26
Fon Payları	257	449	318	283
Diğer	29	103	97	99
TOPLAM	1.216	1.628	1.635	1.578

Yukarıdaki tabloda başlıca gelir kalemleri yer almaktadır. Toplam gelirlerde nominal değer olarak 2008 yılı en yüksek seviye olarak gözükse de reel değerler itibariyle 2007 yılı en yüksek gelir tahsilatının yapıldığı yıl olmuştur. 2009 yılında elde edilen gelir nominal olarak 2007 yılı gelirinin altında olduğu gibi, reel olarak 2006 yılı gelirlerine kadar yaklaşmaktadır.

Gelir kalemleri itibariyle baktığımız zaman gümrük vergisi, ithalatta alınan KDV, damga vergisi, harçlar, hizmet gelirleri, MB kar payı ve fon paylarında önemli düşüşler yaşanmıştır.

Dahilde alınan KDV, 2008 yılına göre düşük bir seviyede kalmıştır. Bunun arkasında yatan sebep birçok kalem için geçerli olan ekonomik krizin ticarete olan olumsuz etkisidir.

Gümrük vergisi ve ithalattan alınan KDV gelirleri, küresel ekonomik krizin KKTC ithalatını azaltması neticesinde önemli seviyede düşmüştür. Bu iki kalemde ay içi gerçekleşmelere bakıldığı zaman Kasım-2009 tarihinden itibaren bir düzelmeden bahsedilebilir. 2010 yılında bu kalem gelirlerinin yükseleceği tahmin edilmektedir.

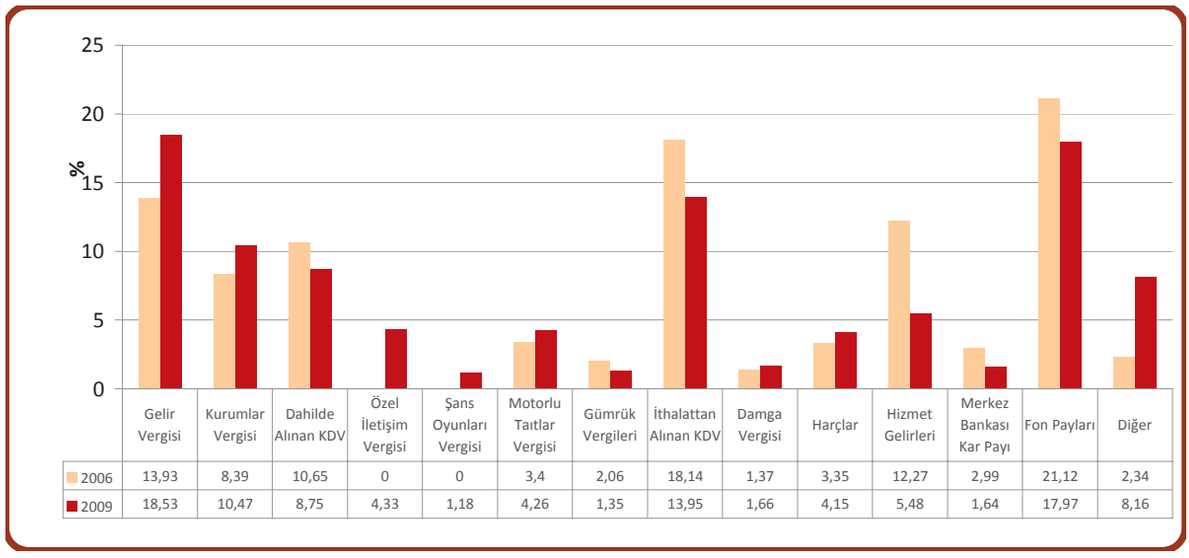
2009 yılı başında harç oranlarının bir yıllığına azaltılması bu kalemden yaklaşık 50 milyon TL gelir kaybına yol açmıştır. 2009 yılı bütçe açığının temelinde yatan en önemli gelir kaybı olarak gözüken harçların 2010 yılından itibaren eski seviyesine çıkması beklenmektedir.

2009 yılında hizmet gelirlerinde önemli azalmalar meydana gelmiştir. Bunun temel nedeni 2006 yılında 71,8 milyon TL, 2007 yılında 60 milyon TL elde edilen GSM gelirlerinden GSM satışlarından sonra 2008 yılında 12,6 milyon TL ve 2009 yılında da 4 milyon TL elde edilmesidir.

Merkez Bankası kar payı ile fon gelirlerinde yaşanan azalmada gelir gerçekleşmelerinin azalmasına etki eden diğer unsurlardır. Merkez Bankasının karı 2006 yılındaki 36 milyon TL

seviyesinden 2009 yılında 24 milyon TL seviyesine düşmüştür. Fon gelirlerinin azalmasına etki eden en önemli etmenlerden biri Fiyat İstikrar Fonu gelirlerinin 258 milyon TL'den 229 milyon TL'ye düşmesidir. Reel değer itibariyle düşüş çok daha fazladır. Fon gelirlerinin bu seviyede düşmesi akaryakıt piyasasının yakından takip edilmemesi nedeniyle petrol fiyatlarında yaşanan artışın tüketiciye yansıtılmayıp fon payının azalmasıyla karşılanmasından kaynaklanmaktadır.

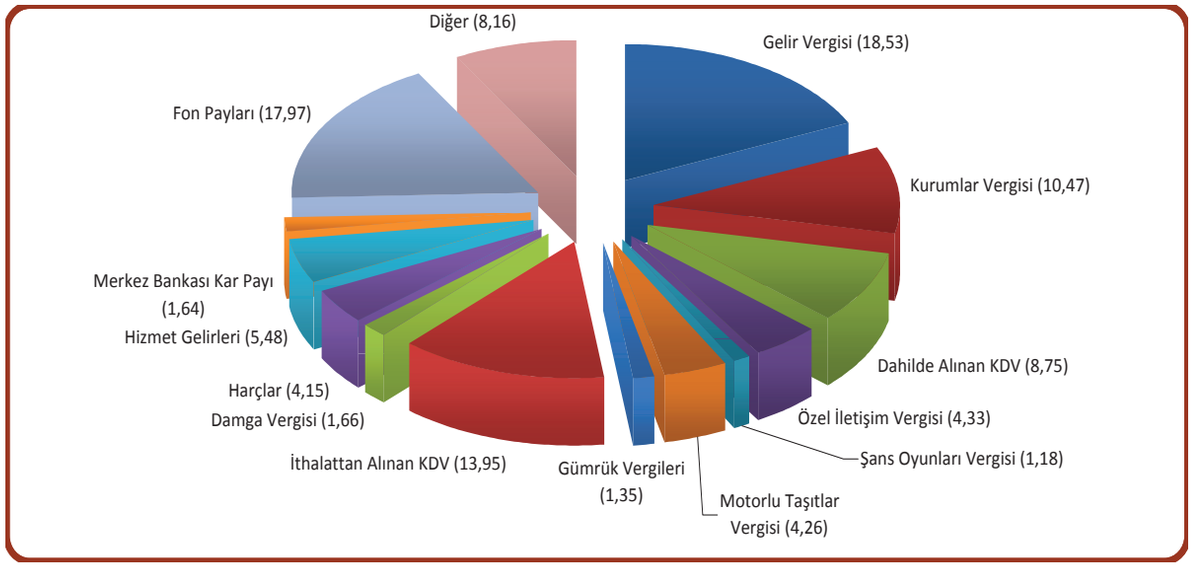
GRAFİK 8- Gelir Kalemleri Ağırlık Dağılımı

	Gelir Vergisi	Kurumlar Vergisi	Dahilde Alınan KDV	Özel İletişim Vergisi	Şans Oyunları Vergisi	Motorlu Taıtlar Vergisi	Gümrük Vergileri	İthalattan Alınan KDV	Damga Vergisi	Harçlar	Hizmet Gelirleri	Merkez Bankası Kar Payı	Fon Payları	Diğer
2006	13,93	8,39	10,65	0	0	3,4	2,06	18,14	1,37	3,35	12,27	2,99	21,12	2,34
2009	18,53	10,47	8,75	4,33	1,18	4,26	1,35	13,95	1,66	4,15	5,48	1,64	17,97	8,16

Yukarıdaki grafikte 2006 yılı gelir kalemleri ağırlık dağılımı ile 2009 yılı dağılımı arasındaki fark gösterilmektedir. Buna göre; gelir vergisi, kurumlar vergisi ve motorlu taşıtlar vergisinin toplam içindeki oranı artarken KDV, Gümrük vergisi, hizmet gelirleri ve fon paylarının toplam gelirler içindeki payı düşmüştür. Bu tablo ayrıca özel iletişim vergisi, şans oyunları vergisi ve mülkiyet üzerinden alınan vergiler, sosyal güvenlik katkı payları ve sermaye gelirleri gibi diğer kalemlerin ağırlığının artmaya başladığını da göstermektedir.

GRAFİK 9- 2009 Yılı Gelir Kalemleri Ağırlık Dağılımı

Bir ülkede ödenen toplam vergi miktarının GSYH'ya oranını ifade eden vergi yükü KKTC'de 2009 yılı için yüzde 30,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran AB 19 (2006 yılı için 38,7) ve AB 15(2006 yılı için 39,8) in oranlarına göre küçüktür.

2009 yılı gelir gerçekleşmeleri, gelir bütçesinin ekonomik krizlerin etkisine duyarlı olduğunu ve değişen şartlara göre yeni politika geliştirme kabiliyetinin esnek olmadığını göstermektedir.

C. BORÇLANMA

Aşağıdaki tabloda 31.12.2009 tarihi itibariyle kamu borç stokunun gelişimi yer almaktadır. Türk lirası ve ABD Doları cinsinden iki ayrı para birimine göre tutulan kamu borç stoku 2009 yılında 3.077,6 milyon ABD Doları ve 2.507,3 milyon TL'ye ulaşmıştır.

TABLO 9- Kamu Borç Stoku

(Milyon)	31/12/2007 İTİBARIYLE BORÇ BAKİYELERİ		31/12/2008 İTİBARIYLE BORÇ BAKİYELERİ		31/12/2009 İTİBARIYLE BORÇ BAKİYELERİ	
	YTL	USD	YTL	USD	TL	USD
Devlet Borcu	772,8	2.174,50	920,3	2.487,20	1.181,90	2.901,10
Devlet Kefaleti Nedeniyle Üstlenilen Krediler	666,4	87,3	837,8	80,7	976,5	87,2
Devlet Kefaleti Krediler	108,7	67	187,8	67,4	338,5	76,3
Devlet Kefaleti Bulunmayan Kamu Borçları	48,8	0	77,8	15,5	10,4	13
TOPLAM KAMU BORÇ STOKU	1.596,70	2.328,80	2.023,70	2.650,80	2.507,30	3.077,60

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı Hazine Muhasebe Dairesi Müdürlüğü

Tabloda aynı zamanda borçlanma enstrümanlarına göre borç dağılımını da görmek mümkündür. Buna göre kamu borç stokunun yüzde 77'sini Devlet borçları oluşturmaktadır.

TABLO 10- Alacaklılara Göre Kamu Borç Stoku

	(Milyon)	31/12/2007 İTİBARİYLE BORÇ BAKİYELERİ		31/12/2008 İTİBARIYLE BORÇ BAKİYELERİ		31/12/2009 İTİBARIYLE BORÇ BAKİYELERİ	
		YTL	USD	YTL	USD	TL	USD
I.	**İÇ BORÇ**	**1.582,00**	**202,7**	**2.014,70**	**197,5**	**2.499,60**	**209,2**
	K.Vakıflar Bankası Ltd.	122,8	48,1	179	41,3	189,8	58,1
	K.Türk Koop.Merkez Bank.Ltd.	763,1	64,6	990,7	78,8	1.181,10	84,5
	KKTC Merkez Bankası	107,8	35,3	102,3	26,4	108,8	17,6
	İhtiyat Sandığı	516,8	22,9	625,3	23,2	774,2	23,4
	Türk Bankası		5,9	2,9	2,7	7,3	0
	KKTC Kalkınma Bankası	71,5	25,9	114,5	25,1	99,9	20,6
	Asbank LTD.					0,9	
	İktisat Bankası Ltd.					1,1	
	Creditwest Bank Ltd.					0,5	1
	Şekerbank Ltd.					2,7	
	Yakın Doğu Bank Ltd.					18,3	
	T.C. Ziraat Bankası					100	
	Türk Hava Yolları					13,3	
	Belediyeler	6,8		1,1	6,5	1,7	4
II.	**DIŞ BORÇ**	**7,9**	**2.126,10**	**7,9**	**2.446,80**	**7,9**	**2.868,40**
	T.C. Kredisi	7,7	2.118,90	7,7	2.439,30	7,7	2.860,70
	Türkiye İhracat Kredi Bankası		7,2		7,5		7,7
	Toki	0,2		0,2		0,2	
	TOPLAM BORÇ	1.589,90	2.328,80	2.022,60	2.644,30	2.507,50	3.077,60

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı Hazine Muhasebe Dairesi Müdürlüğü

Yukarıdaki tabloda alacaklılara göre kamu borç stokunun gelişimi yer almaktadır. Kamu borç stokunun yaklaşık yüzde 60'ı dış borç, yüzde 40'ı ise iç borçlardan oluşmaktadır. Dış borcun tamamı Türkiye Cumhuriyetinden alınan borçlardan oluşmaktadır.

İç borcun yaklaşık yüzde 46'sını K. Türk Kooperatif Merkez Bankasına olan borç oluşturmaktadır.

TABLO 11- Kamu Borç Stokunun Faiz Oranına Göre Dağılımı

(Milyon)	31/12/2007 İTİBARIYLE BORÇ BAKİYESİ		31/12/2008 İTİBARIYLE BORÇ BAKİYESİ		31/12/2009 İTİBARIYLE BORÇ BAKİYESİ	
	YTL	USD	YTL	USD	TL	USD
% na.	166,1	2.180,20	204,4	2.485,50	234,3	2.969,70
%5 - 10	163,1	148,6	175,5	165,3	192,3	102,9
%11 - 15	639,4		843,4		1.054,70	5
%16 - 20					20	
%21 - 25	558,8		704,9		906,8	
%26 - 30	69,3		95,5		99,2	
TOPLAM	1.596,70	2.328,80	2.023,70	2.650,80	2.507,30	3.077,60

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı Hazine Muhasebe Dairesi Müdürlüğü

Kamu borç stokunun faiz oranlarına göre dağılımı yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Dolar cinsinden borçların hemen hemen tamamını oluşturan dış borçlara ilişkin herhangi bir faiz oranı yazılmamış, iç borçlara ilişkin faiz oranına göre borçlar dağıtılmıştır. Buna göre 2009 yılı borçlarının yüzde 41'inin faiz oranının % 20'nin üzerinde faize tabi olduğu görülmektedir. Kamunun borçlanmasının % 10'un altında bir faiz oranında gerçekleşmesinin beklendiği günümüzde, yüzde 10 faiz oranında borçlanılan miktarın toplam kamu borcuna oranı yüzde 81'dir. Bu veriler ışığında kamunun borç yönetiminin gözden geçirilme gereği bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Özellikle faiz oranı %20'nin üzerinde olan borçlar ivedilikle detaylı analize tabi tutulmalıdır.

SEKTÖREL GELİŞMELER

Turizm

Turizm sektörü KKTC'de ekonominin %4,8'ini oluşturmakla beraber diğer sektörleri etkileme gücü de dikkate alındığında ülke ekonomisine katkısı daha yüksektir. Sektör 2007 yılında yüzde 7,1, 2008 yılında yüzde 5,8 ve 2009 yılında yüzde 3,9 büyüme hızı yakalamıştır. 2008 ve 2009 yıllarında ekonomi daralırken turizm sektörünün büyümesi bu sektörün önemini daha iyi göstermektedir.

2000'li yıllarda turizm alanlarının geliştirilmesi gündeme gelmiş, ilk örnek olarak Bafra Turizm bölgesi oluşturulmuş, büyük kaliteli tesislerin kurulması amacı ile uluslar arası yatırımcıların bölgeye gelmesi amaçlanmıştır. 2002-2003 yılında TC-KKTC arasında protokol çerçevesinde, Türkiye Kalkınma Bankası (TKB) aracılığı ile ülkede yapılan tüm yatırımlar için yaklaşık 114 milyon TL kredi kullandırılarak 3500 yatak hizmete sunulmuştur. Bafra ve İskele Bölgesi yatırımlarının tamamlanması amacı ile 2008 yılında yeni bir protokol imzalanmış, yaklaşık 15.000 yatağın hizmete sunulması hedeflenmiştir.

KKTC'de turizm, büyük otellerin yanı sıra ev pansiyonculuğu, özel ilgi turizmi ve eko turizme dayalı bir yapı göstermektedir. Ev pansiyonculuğu, özel ilgi ve Eko turizmin geliştirilmesi amacıyla Karpaz pilot bölge olarak seçilmiştir. Hem büyük otellerde hem de ev pansiyonculuğu, özel ilgi turizmi ve eko turizmde önemli gelişmeler olmuştur. Yatak sayısı artmış, geceleme oranında kayda değer ilerlemeler olmuştur. Ev pansiyonculuğu, özel ilgi turizmi ve eko turizmin gelişmesi, az gelişmiş yörelerin ekonomik aktivitesinin artmasını sağladığı için ayrı bir öneme sahiptir.

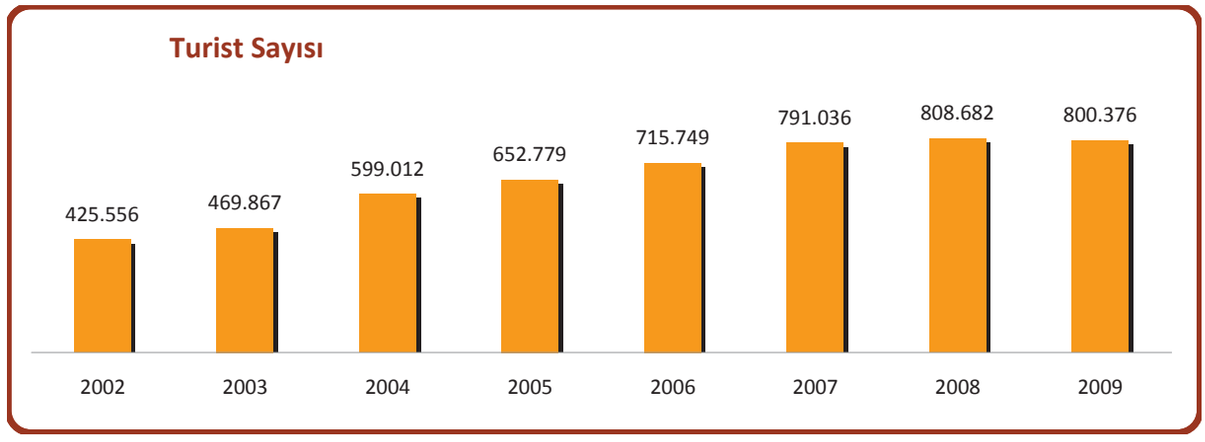
Özel ilgi ve köy pansiyonculuğunu geliştirmek amacı ile özellikle Karpaz bölgesi başta olmak üzere pansiyonculuk projeleri hayata geçirilmiş, 2009 yılı sonu itibari ile 14 tesis, yaklaşık 180 yatak kapasitesi ile hizmete girmiştir.

KKTC'de büyük otellerin artmasına ve eko turizmin canlanmasına rağmen 2009 yılında istenen doluluk oranına ulaşılamamış ve yıllık doluluk oranı gazinolu standardı yüksek pazarlanabilir tesislerde yüzde 55-60, standardı düşük ve küçük tesislerde yüzde 20-25 toplamda ise yüzde 35 seviyelerinde kalmıştır. Yüksek maliyet, pazarlama ve ulaştırmada yaşanan olumsuzluklar bunun temel nedenini oluşturmaktadır.

KKTC'ne gelen turistlerin yaklaşık yüzde 60'ı Türkiye'den, yüzde 20'si İngiltere'den, yüzde 20'si ise diğer ülke turistlerinden oluşmakta olup, otellerin yanında villalarda da konaklama olmaktadır. 2009 yılında geceleme sayısı yaklaşık 1.635.000 olmuştur. Bir önceki yıla göre gecelemede % 6, doluluk oranında % 3 artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde villalarda konaklamanın 600.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Villa turizmi ve rent-a-car gelirlerinin hesaplara dahil edilmesi halinde gerçek gelirin daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir.

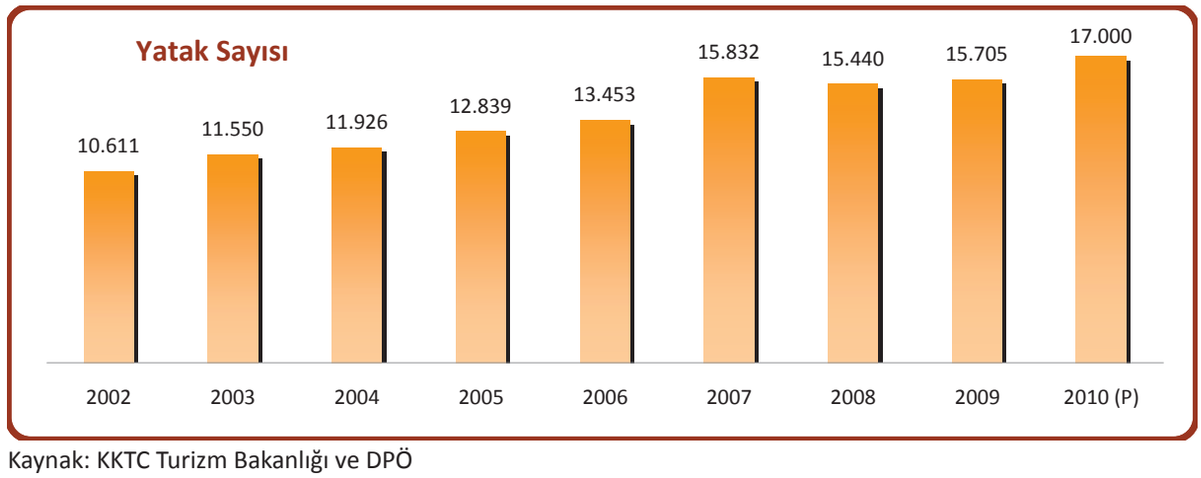
KKTC'nin Turizm potansiyelinin daha iyi kullanılması amacına yönelik olarak bir yandan nitelikli yatak sayısının artırılması teşvik edilmiş, diğer yandan doluluk oranlarının arttırması amacıyla çeşitli destekleme programları uygulanmıştır.

GRAFİK 1- Turist Sayısı

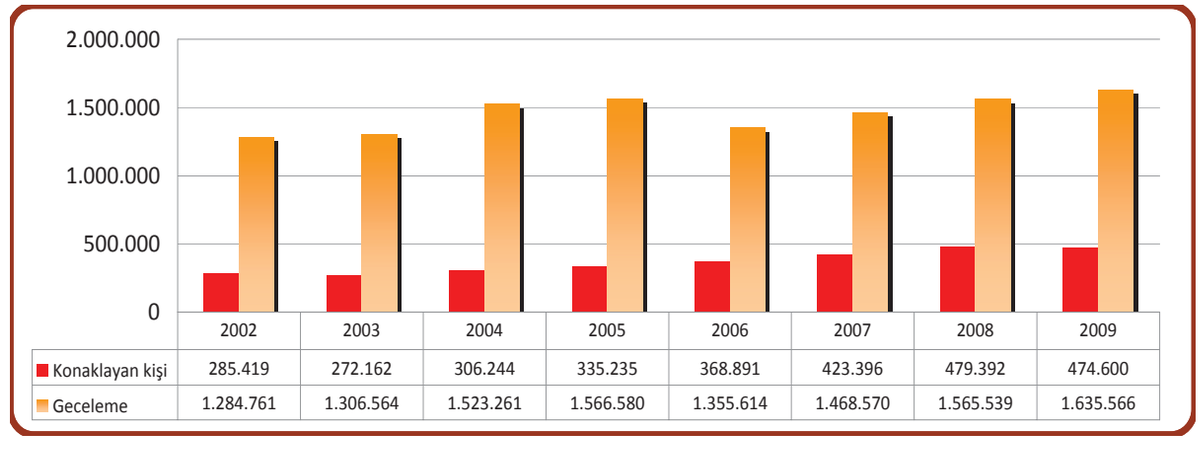
Kaynak: KKTC Turizm Bakanlığı ve DPÖ

GRAFİK 2- Yatak Sayısı

Kaynak: KKTC Turizm Bakanlığı ve DPÖ

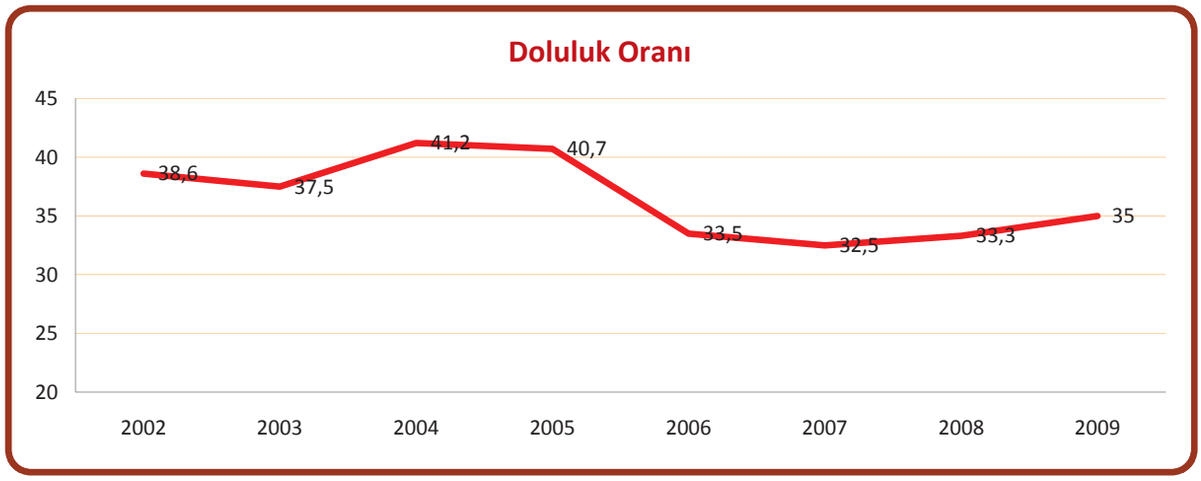
GRAFİK 3- Konaklama Durumu

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Konaklayan kişi	285.419	272.162	306.244	335.235	368.891	423.396	479.392	474.600
Geceleme	1.284.761	1.306.564	1.523.261	1.566.580	1.355.614	1.468.570	1.565.539	1.635.566

Kaynak: KKTC Turizm Bakanlığı ve DPÖ

GRAFİK 4 - Doluluk Oranı

Kaynak: KKTC Turizm Bakanlığı ve DPÖ

Enerji

KKTC'de yerel nitelikli, kullanılabilir birincil enerji kaynağı bulunmamaktadır. Birincil enerji kaynakları ithal edilerek; ağırlıklı olarak elektrik üretimi ve ulaştırma faaliyetlerinde kullanılmaktadır.

KKTC'nin akaryakıt ihtiyacı ithalat yoluyla karşılanmakta olup, Akaryakıt ürünleri ithal eden ve pazarlayan iki ayrı şirket bulunmaktadır. KKTC'de 2009 yılında 115,7 milyon litre motorin, 101,5 milyon litre kurşunsuz benzin tüketilmiştir. Elektrik üretim santrallerinde kullanılan fuel-oil miktarı ise 285,9 milyon litre dir.

Akaryakıt ürünleri fiyatlandırması otomatik fiyatlandırmaya tabi olup Akdeniz havzası borsası değerleri ortalamaları alınarak 10 iş gününde bir yapılmaktadır

Elektrik enerjisi, fuel-oil yakıtla çalışan termik santrallerde üretilmektedir. Ülkenin üretim kapasitesi 312 MW gücünde olup, bunun 270 MW'ı faal olarak kullanılabilmektedir. Ülkenin yıllık enerji tüketimi yaklaşık 1.200.000 MWh olup, puant yük 250 MW seviyesindedir. KKTC'de halen elektrik iletim ve dağıtım hizmetleri KIB-TEK tarafından yürütülmektedir. Üretimin yaklaşık %60'ı KIB-TEK, %40'ı özel bir şirket tarafından gerçekleştirilmektedir.

KKTC'de elektrik enerjisi ağırlıklı olarak konutlarda kullanılmaktadır. Konutların ısıtma ve soğutma ihtiyaçlarına göre tüketim talebi gün içinde saatlere, yıl içinde aylara göre önemli ölçüde dalgalanma göstermektedir. Bu durum enerji üretim maliyetini artırmaktadır.

KKTC'de ortalama satış fiyatı 36 kuruş /KWh olan elektrik enerjisi diğer ülkelerle karşılaştırıldığında oldukça yüksektir. Maliyetlerinin yüksek olmasının nedenleri arasında KIB-TEK'in aşırı istihdam yükü, Belediyelerden zamanında tahsilat yapamaması ve yüksek maliyetle borçlanması gelmektedir. Elektrik üretiminde maliyeti yükselten kaçınılmaz faktör ise yakıtın Fuel-oil olmasıdır.

Elektrik fiyatlandırması ise KIB-TEK Yönetim Kurulu tarafından yapılmaktadır. Fiyatlandırmada hali hazırda, tüketici grupları ve tüketim miktarlarına göre belirlenmiş 12 ayrı tarife bulunmaktadır.

Su ve Atıksu

KKTC kurak iklim etkisinde olup, su ihtiyacını kaliteli ve yeterli olarak karşılayamamaktadır. Su ihtiyacının önemli kısmı hali hazırda yeraltı kaynaklarından karşılanmakta, son yıllarda başlatılan denizden su arıtma tesislerinden de su üretimi yapılmaktadır. Ülkenin ihtiyaç duyduğu suyun büyük kısmı, Güzelyurt Akiferlerinden sağlanan 800 m3/h su, ana isale hattı ile Lefkoşa ve Gazi Magusa'yı beslemektedir. Girne karstik Akiferleri ve küçük kapasiteli kıyı alüvyonlarında açılan kuyular ile beslenmektedir.

Yerleşim yerlerindeki su şebekeleri eskimiş olup önemli oranda suyun kaybolmasına neden olmaktadır. İsale ve şebeke hatlarının eski ve yetersizliğinden dolayı %35 civarında su kaybı olduğu tahmin edilmektedir.

Kanalizasyon şebekeleri yetersiz kalmakta ve atık suların arıtılması konusunda yeterli tesis bulunmamaktadır.

Katı atıklar ise sadece Dikmen Çöp depolama tesislerinde vahşi depolama yöntemi ile yapılmaktadır.

KKTC'nin su ihtiyacının kalıcı çözümü Türkiye'den boru ile su getirme projesidir. Bu projenin etüt ve projelendirme aşaması 2009 yılında tamamlanmış ve Türkiye tarafındaki yapım işleri için ihaleye çıkılmıştır.

Türkiye'den gelecek suyun KKTC içinde dağıtımına yönelik olarak isale hatlarının yapımı /yenilenmesi, kent merkezlerinde şebeke eksikliklerinin giderilmesi ile atık su arıtma ve çöp depolama tesislerinin yeterli hale getirilmesi için önemli oranda yatırım yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Ulaştırma

Ülkede kara ulaştırmasında belli bir ağ genişliğine ve kalitesine ulaşılmış bulunmaktadır. Ana güzergahlar arasında bölünmüş yol çalışmaları büyük ölçüde tamamlanmış olup, Lefkoşa-Güzelyurt ve Kuzey Sahil yolu çalışmaları kısa sürede tamamlanacaktır. Yeni Erenköy-Karpaz yolunun ise ihalesi yapılmıştır. T.C. ile KKTC arasında imzalanan Master Plan çalışması 2010 yılında sona erecektir. Yeni bir Master Plan çalışması başlatılmıştır.

Ercan Havalimanının artan havayolu yolcu talebine cevap verecek şekilde geliştirilmesi tamamlanmış ve uluslararası uçuşlarda güvenliğini sağlamaya yönelik olarak yapımı tamamlanan SMART merkezi hizmete açılmıştır. Ayrıca, Ercan Havalimanı ile Ağırdağ'da radar yenileme çalışmaları başlatılmıştır.

Diğer taraftan Geçitkale Havalimanın yolcu ve kargo trafiğine açılmasına yönelik olarak işletme hakkı devri için ihaleye çıkılmıştır.

Kıbrıs Türk Hava Yolları (KTHY) bozulan mali yapısı ve birikmiş borçları nedeni ile faaliyetini sürdüremez hale gelmiştir.

Denizyolu taşımacılığında önemli sorunlar yaşanmakta olup, ülke potansiyeli yeterli biçimde değerlendirilememektedir. Liman hizmetlerinde kaliteyi yükseltmek ve verimliliği artırmak için bir takım çalışmalar başlatılmış olup, başta Gazimağusa Limanı olmak üzere ülkedeki tüm liman ve marinaların planlanması ve işletilmesine yönelik olarak strateji tamamlanmak üzeredir.

Yükseköğretim

KKTC'de faaliyet gösteren altı üniversite bulunmaktadır. Son olarak İTÜ'nin de kuruluş çalışmalarına ilişkin düzenlemeler tamamlanmış, arazi tahsisi ve idari bina tahsisi yapılmıştır. Kampus alanlarının projelendirme çalışmaları sürmekte olup, eğitim faaliyetine 2011 yılında başlaması hedeflenmektedir.

KKTC'de yükseköğretim sektörü gelişmeye devam ederek 2008 yılında öğrenci sayısı 48.000 seviyelerine ulaşmıştır. 2009 yılında ise öğrenci sayısında azalma yaşanmış ve toplam öğrenci sayısı 43.000'e düşmüştür.

KKTC'de üniversite öğrencilerinin eğitim ve yaşam maliyetini düşürücü, uluslararası standartlarda eğitim kalitesi ve öğrenci memnuniyetini artırıcı önlemler alınmaz ise bu seviyenin daha da aşağılara düşmesi kaçınılmaz olacaktır.

KKTC'deki öğrenci yurt-yatak sayısı, sağlanan teşviklerin de etkisi ile yeterli seviyeye getirilmiştir. Öğrencilerin kültürel ilişkileri ve ekonomiye katkısı bakımından yurt yerine evde barınmaları yöre halkı tarafından tercih edilmekle beraber yeterli konut mevcudiyetine rağmen kiralar yüksek bulunmaktadır.

Üniversitelere göre farklılık göstermekle birlikte; üniversite giderlerinin içinde en yüksek payı personel harcamaları tutmaktadır. Personel ücretlerinin yüksekliği Üniversite bütçelerini zorlamakta ve öğrenci harçlarını yükseltmektedir. Yüksek yaşam maliyeti ile birleşen harç bedelleri, öğrenci açısından KKTC'de eğitimi alternatiflerine göre dezavantajlı duruma getirmektedir.

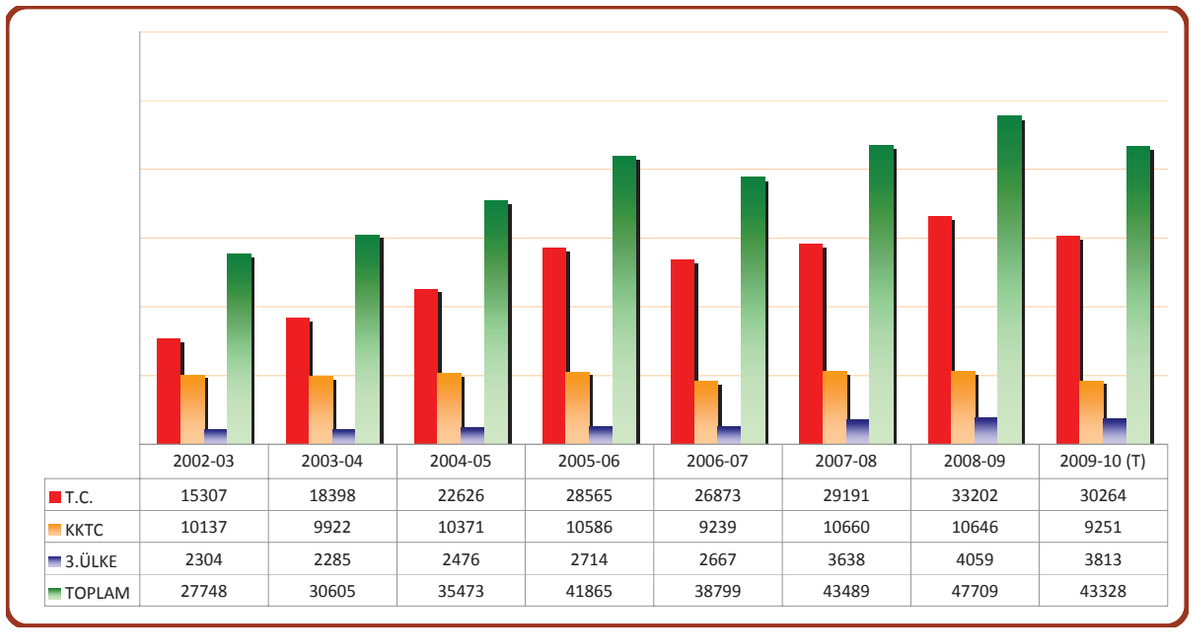
Diğer taraftan üniversitelerin akademik kadrolarının gelişimi için başlatılan ve ODTÜ tarafından desteklenen Öğretim Üyesi Yetiştirme Projesi (ÖYP) sürdürülmektedir. Ayrıca, değerlendirme ve izlenmesi TÜBİTAK tarafından yapılan ve KKTC Üniversitelerindeki öğretim üyelerince sürdürülecek araştırma projelerinin desteklenmesine başlanmıştır.

TABLO 1- Üniversitelere Göre 2009-2010 Dönemi Öğrenci Sayıları

	T.C.	K.K.T.C.	3.ÜLKE	TOPLAM*
Doğu Akdeniz Üniversitesi	8.306	2.558	1.554	12.418
Girne Amerikan Üniversitesi	4.198	437	416	5.051
Yakın Doğu Üniversitesi	9.573	5.699	1.038	16.310
Lefke Avrupa Üniversitesi	2.624	298	427	3.349
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	4.219	176	319	4.714
ODTÜ KKK	1.344	83	59	1.486
TOPLAM	30.264	9.251	3.813	43.328

Kaynak: DPÖ
(*)Tahmin

GRAFİK 5- Öğrenci Sayıları

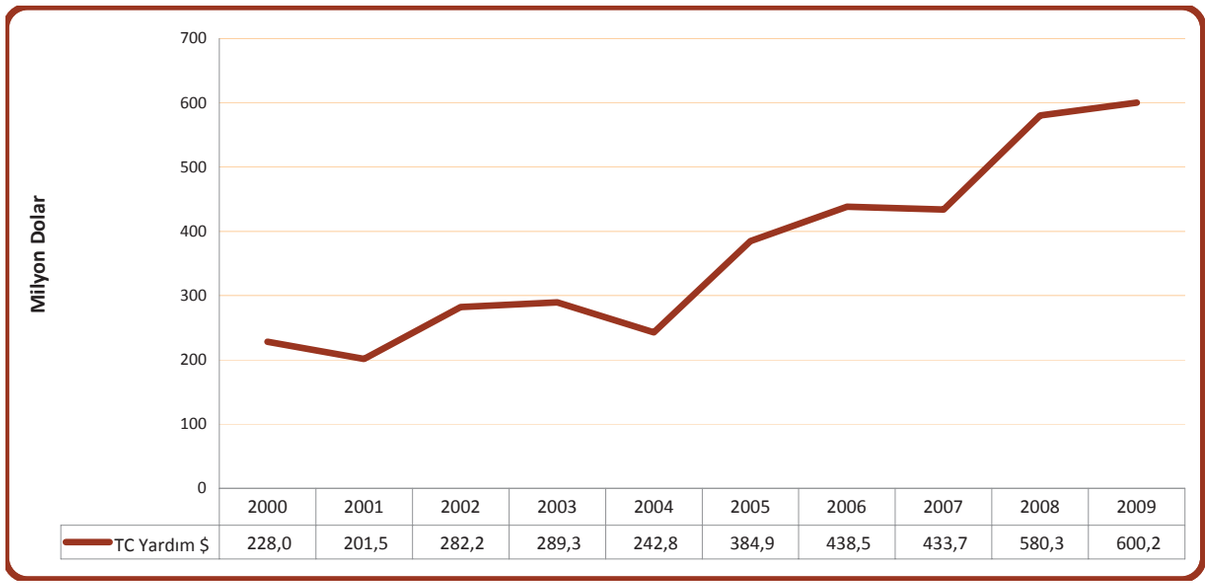
	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10 (T)
T.C.	15307	18398	22626	28565	26873	29191	33202	30264
KKTC	10137	9922	10371	10586	9239	10660	10646	9251
3.ÜLKE	2304	2285	2476	2714	2667	3638	4059	3813
TOPLAM	27748	30605	35473	41865	38799	43489	47709	43328

Kaynak: DPÖ

T.C.
YARDIMLARININ GELİŞİMİ

1998 yılından itibaren gerçekleşen Türkiye Cumhuriyeti yardımlarının tahsis alanlarına göre dağılımı Mali Raporlar Bölümü EK:1'de yer almaktadır. Buna göre T.C.'den 2009 yılında K.K.T.C.'ye 1.105.069.286 TL kaynak tahsis edilmiş olup, bunun 928.690.272 TL'si harcamaya dönüşmüştür.

Grafik 1: TC Yardımlarının Gelişimi (Milyon Dolar)

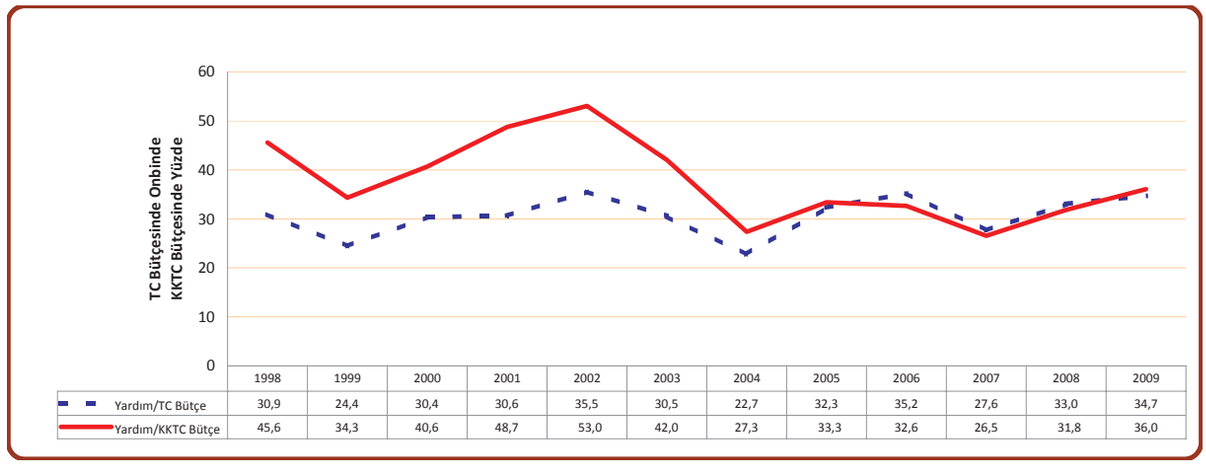

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
TC Yardım $	228,0	201,5	282,2	289,3	242,8	384,9	438,5	433,7	580,3	600,2

Yukarıdaki grafikte T.C. yardımlarının Dolar cinsinden gelişimi gösterilmektedir. Buna göre T.C. Yardımları sürekli bir artış içerisindedir. 2001 yılında 201 milyon dolar civarda olan yardımlar; 2006 yılında 2 katına çıkarak 438 milyon dolara, 2009 yılında 3 katına çıkarak 600 milyon dolara ulaşmıştır. Yardımlar 2004 yılında K.K.T.C. bütçesinin zamanında hazırlanıp uygulanamaması nedeniyle azalmıştır. 2005 yılındaki artış da devir ödeneklerinden kaynaklanmıştır. 2006 ve 2007 yılları yardım artışının nispeten yavaşladığı yıllardır. Bu yıllar aynı zamanda K.K.T.C.'de ekonominin düzelmeye başladığı GSMH'da önemli artışların olduğu yıllardır. 2008 yılı küresel ekonomik krizin etkisine karşı erken tedbir alınmaması neticesinde oluşan mali disiplinden sapmanın kamu açıklarına etkisinin bir göstergesidir. Kamu açıklarına yönelik olarak yapılan yardımlar 2008 yılında bir önceki yıla göre yüzde 66 seviyesinde artmıştır. 2009 yılında aynı T.C. Yardımları büyük oranda artmış olmasına rağmen dolar kurunun 2008 yılına göre yüksek olması nedeniyle grafikte makul bir eğri şeklinde yer almıştır.

Aşağıdaki grafikte 1998 yılından itibaren T.C. Yardımlarının T.C. ve K.K.T.C. bütçesi içindeki büyüklüğü gösterilmiştir. Buna göre 1998 yılında T.C. bütçesi içinde on binde 30,9 büyüklüğüne sahip olan yardımlar 11 yıl sonra on binde 34,7 oranına çıkmıştır. Yardımların K.K.T.C. bütçesi içindeki büyüklüğü ise 1998 yılında yüzde 45,6 iken 2009 yılında yüzde 36,0'a düşmüştür.

Grafik 2: TC Yardımlarının Bütçe İçindeki Yeri (Yüzde ve On binde)

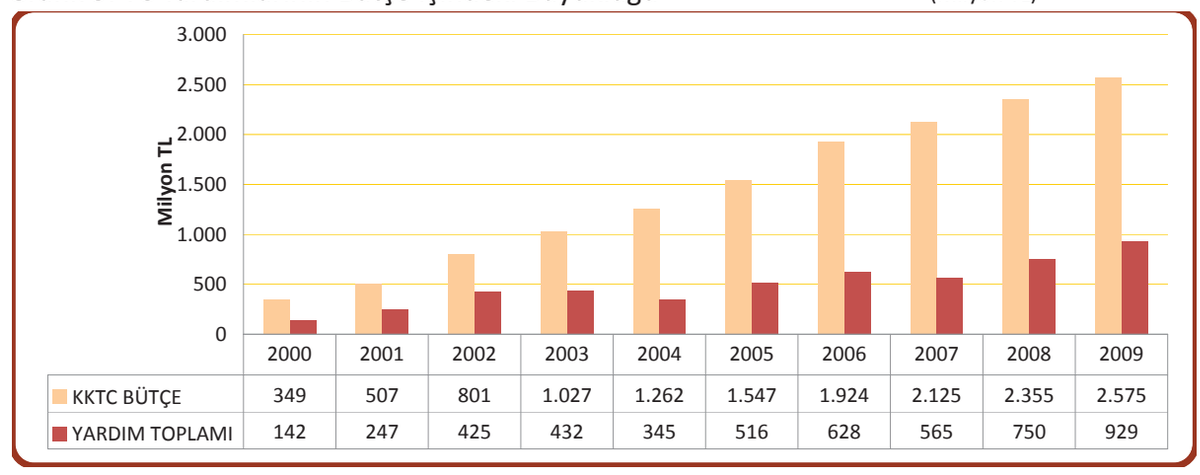
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Yardım/TC Bütçe	30,9	24,4	30,4	30,6	35,5	30,5	22,7	32,3	35,2	27,6	33,0	34,7
Yardım/KKTC Bütçe	45,6	34,3	40,6	48,7	53,0	42,0	27,3	33,3	32,6	26,5	31,8	36,0

Not: T.C. Kalkınma Bankası vasıtasıyla verilen krediler de toplama dahil edilmiştir.

2002 yılında bankacılık krizine paralel olarak yardımlar artmış ve T.C. bütçesi içindeki büyüklüğü son yılların en yüksek oranı olan on binde 35,5'e ulaşmıştır. Bu dönem K.K.T.C.'de batık bankaların tasfiye edildiği bir dönem olduğu için yardımların bu miktara çıkması arızi bir durumdur. Daha sonra bu oran 2004 yılında on binde 22,7 seviyesine düşmüştür. 2007 yılından itibaren bu oran artış trendine girmiş ve on binde 27,6 oranından başlayarak on binde 34,7'oranına kadar yükselmiştir.

T.C Yardımları K.K.T.C bütçesi içinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu oran 1998 yılında yüzde 45,6 iken 2004 yılında yüzde 27,3 oranına düşmüştür. Bu orana düşmesinin ardındaki en önemli sebep 2004 yılında K.K.T.C.'de bütçe çıkartılamaması nedeniyle harcamaların düşük düzeyde kalmasıdır. Bu oran 2008 yılında yüzde 31,8'e 2009 yılında ise yüzde 36,0'a yükselmiştir. Aşağıdaki grafikte K.K.T.C. bütçesinin yarısının T.C. Yardımlarından oluştuğu istisnai dönemler olsa da genel olarak bütçenin 1/3'ü yardımlardan oluşmaktadır.

Grafik 3: TC Yardımlarının Bütçe İçindeki Büyüklüğü (Milyon TL)

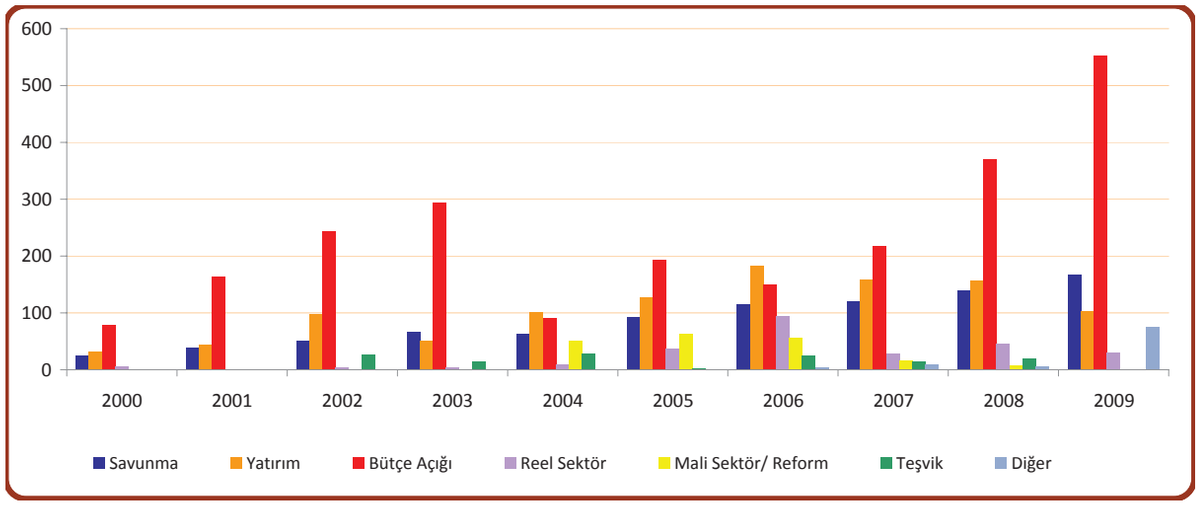

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
KKTC BÜTÇE	349	507	801	1.027	1.262	1.547	1.924	2.125	2.355	2.575
YARDIM TOPLAMI	142	247	425	432	345	516	628	565	750	929

K.K.T.C. bütçesi ile T.C. Yardımlarının karşılaştırıldığı grafikte bütçenin sabit artış hızıyla yükseldiği, yardımların da bütçe büyüklüğünden bağımsız olarak zaman zaman azaldığı ama 2009 yılında bütçenin önemli bir bölümüne ulaştığı görülmektedir.

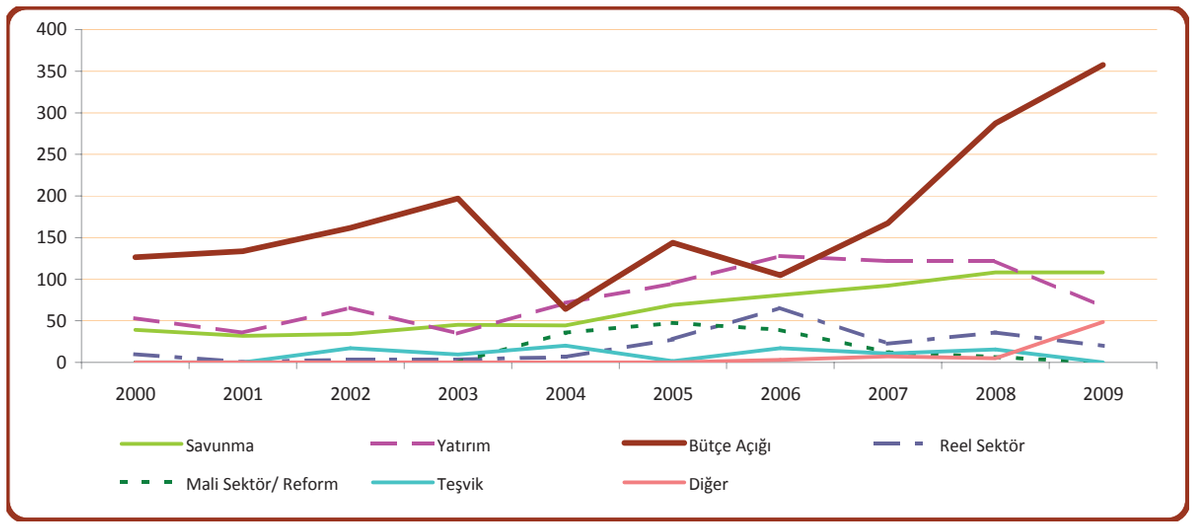
T.C. Yardımlarının içeriğini oluşturan konular 1998 yılından itibaren çeşitlenmeye başlamıştır. Mali Raporlar Bölümü Ek:1'de ve aşağıdaki grafikte 2000 yılından itibaren konularına göre TC yardımlarının dağılımı gösterilmektedir.

Grafik 4: TC Yardımlarının İç Dağılımı (Milyon TL)

Tabloda yardımların 2000-2009 yılları arasında dikkate değer bir şekilde arttığı görülmektedir. Milyon TL olarak hazırlanan grafikte bütçe açığı için kullanılan ödeneklerin 2004 ve 2006 yıllarında yatırım harcamalarından az olması bunun dışında diğer tüm yıllarda en yüksek değer olması dikkate değerdir. 2008 yılında yapılan yardımlar 750 milyon TL'ye ulaşırken bunun 377 milyon TL'si bütçe açığı için kullanılmıştır. 2009 yılında ise 928,6 milyon TL'ye ulaşan yardımların 628,5 milyon TL'si bütçe açığı için kullanılmıştır.

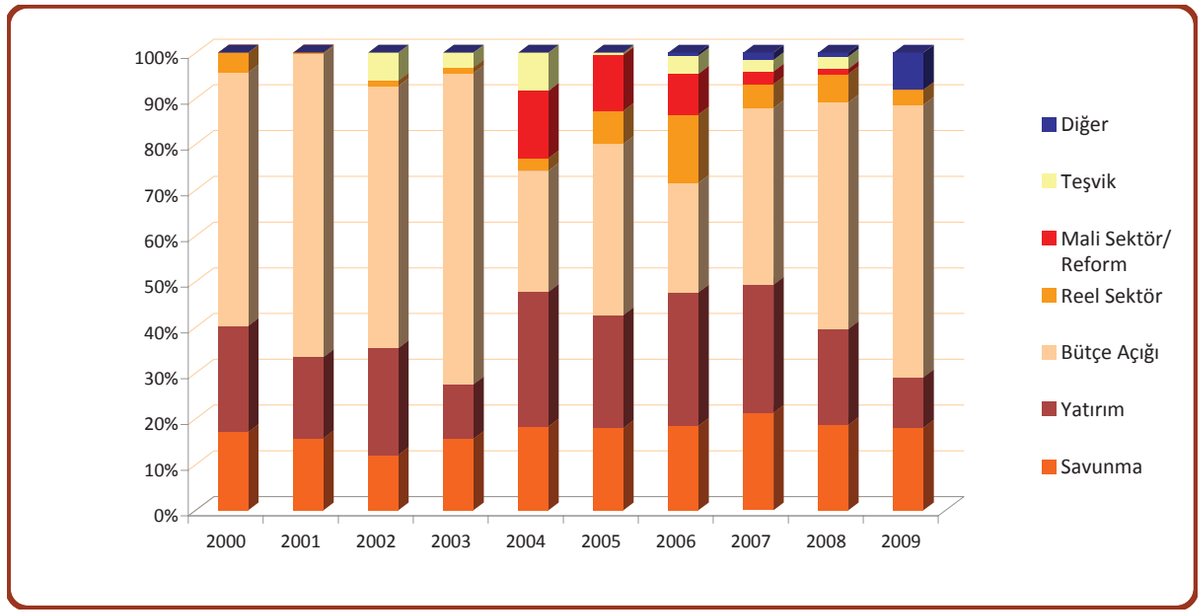
Grafik 5: TC Yardımlarının İç Dağılımı (Milyon $)

Yukarıdaki grafikte dolar cinsinden yardım kalemlerinin yıllar itibariyle gelişimi yer almaktadır. 2000'li yılların hemen başında yaşanan bankacılık sektörü krizi neticesinde oluşan "mali sektör" 2003 yılından sonra isimlendirilerek 2005 yılında en yüksek noktası olan 47,3 milyon dolara ulaşmış aynı artış trendiyle azalarak bir yay oluşturmuş ve 2008 yılında nihayetlenmiştir. Yardımların amacı açısından odak noktası olan yatırımlar incelenen dönem içinde 2006 yılında zirve yapmış ve 128 milyon dolara ulaşmıştır. 2007 ve 2008 yıllarında 121 milyon dolar civarında gerçekleşen yardımlar 2009 yılında doların değer kazanmasının da etkisiyle 66 milyon dolar seviyesine düşmüştür. 2009 yılında yatırım harcamalarının düşük gerçekleşmesinin ardında yatan en önemli sebeplerden biri de seçim yılı olması nedeniyle yılın ilk yedi ayının yatırımlar açısından verimli kullanılamamasıdır. Yardımların amacı açısından odak noktasını teşkil eden bir diğer kalem reel sektör, 2007 yılındaki hızlı düşüşün dışında yatırımlara paralel bir seyir takip etmiştir.

Yukarıdaki grafikte dikkat edilmesi gereken en önemli kalem bütçe açığı kalemidir. Mali sektörün ayrı bir kalem olarak yer aldığı 2004-2006 yılları arasında 2003 yılına göre düşük seyreden bütçe açıkları 2007 yılından sonra önemli oranlara yükselmiştir. 2007 yılında 167 milyon dolar olarak gerçekleşen bütçe açığına verilen yardım miktarı 2008 yılında 287 milyon dolara, 2009 yılında 357 milyon dolara yükselmiştir.

Grafik 6: TC Yardımlarının İç Dağılımı (%)

Mali sektör kaleminin de açılmasıyla yardımların karşılaştırılabilir bir hale geldiği 2004 yılından sonra bütçe açığı için yapılan yardımların, yardımlar içinde giderek büyük bir alan işgal ettiği yukarıdaki grafikte görülmektedir. Yukarıdaki grafikte savunma harcamalarının, bütçe açıklarına yardımın artması nedeniyle yüksek miktarlara ulaşan TC Yardımları içinde yüzde 20 oranını koruması, savunma harcamalarının içindeki ana büyüklüğün bütçe açığına yardımda olduğu gibi personel harcamalarından oluşmasından kaynaklanmasıdır.

TC Yardımlarının 2008 yılında yüzde 49'u bütçe açığına giderken 2009 yılında bu oran yüzde 60'a çıkmıştır.

MALİ RAPORLAR

A- KAYNAKLAR

K.K.T.C.'ye 2009 yılında yapılan T.C. yardımları Tablo-1 de gösterilmiştir.

2009 yılında yapılması planlanan 815.069.286 TL T.C. yardımını kaynaklarına göre incelediğimizde, bu kaynağın dört ayrı alt kaynaktan oluştuğunu görmekteyiz:

- 2009 yılı T.C. bütçesinde tefrik edilmiş olan ödenekler (636.000.000 TL),
- 2008 yılı T.C. bütçesine tefrik edilmiş olmasına rağmen 2008 yılında kullanılamayıp 2009 yılına devreden ödenekler (100.007.977 TL),
- 2008 yılında K.K.T.C.'deki banka hesaplarına aktarıldığı halde kullanılamayan kredi nakit bakiyeleri (18.209.437 TL) ve
- Kredi geri dönüş hesabında bulunan nakit, hibe nakit veya K.K.T.C. 2008 yılı bütçesine kaydedildiği halde 2008 yılında kullanılamayan tutarlar gibi muhtelif nakitler (60.851.872 TL)

2009 yılı kaynaklarını tahsis alanlarına göre incelersek;

- Savunma yardımları için 172.683.987 TL,
- Altyapı yatırım yardımları için 225.166.045 TL,
- Kredi yardımları için 361.267.055 TL ve
- Teşvik yardımı için 55.952.200 TL

olarak dağıldığı görülmektedir.

B- UYGULAMA

K.K.T.C.'ye 2009 yılında yapılan T.C. yardımlarının 2009 yılı içindeki uygulamalar sonucunda tahsis alanlarında yaşanan değişiklikler Tablo-2 de gösterilmiştir.

2009 yılında yapılması planlanan 815.069.286 TL T.C. yardımını uygulama sonuçlarına göre incelersek:

- Savunma yardımları için tahsis edilen 172.683.986 TL ödeneğe, yıl içinde 10.000.000 TL ödenek eklenmiş ve bu rakam 182.683.986 TL'ye ulaşmıştır.

- Altyapı yatırım yardımları için tahsis edilen 225.166.045 TL ödeneğin 21.000.000 TL'si kredi yardımlarına (cari bütçe açığı) aktarılmış ve altyapı yatırımları için tahsis edilmiş olan ödenek 204.166.044 TL'ye düşmüştür.

- Kredi yardımları için tahsis edilen 361.267.054 TL ödeneğe 334.000.000 TL eklenmiş ve bu kategorideki ödenek 695.267.054 TL'ye ulaşmıştır. Eklenen ödeneğin 280.000.000 TL'si T.C. bütçesinden ilave kaynak olarak gelmiş, 33.000.000 TL'si teşvik yardımlarından 21.000.000 TL'si altyapı yatırım yardımlarından aktarılmıştır.

Böylece 2009 yılında K.K.T.C.'ye yapılacak T.C. yardımlarının toplam kaynağı 1.105.069.286 TL'ye ulaşmıştır.

C- KULLANIM

Tablo 3, 4 ve 5'de gerçekleşmeler gösterilmiştir. Buna göre;

- Savunma yardımı kategorisinden 167.395.597 TL harcanmış olup, bu kalemde eklemelerle birlikte oluşan ödeneğin yüzde 91'i kullanılmıştır.
- Altyapı yatırımları kaleminden 102.695.367 TL harcanmış olup, bu kalemde düşmelerle birlikte oluşan ödeneğin yüzde 50'si kullanılmıştır.
- Cari Bütçe Açığı kaleminden 553.000.000 TL harcanmış olup, bu kalemde eklemelerle birlikte oluşan ödeneğin tamamı kullanılmıştır. Bu kalemdeki gerçekleşme yılbaşındaki başlangıç ödeneğinin yüzde 259'u seviyesindedir.
- Reel Sektörün desteklenmesi kategorisinden 30.703.526 TL harcanmış olup, bu kalemde düşmelerle birlikte oluşan ödeneğin yüzde 47'si kullanılmıştır.
- Mali Sektörün desteklenmesi kategorisinden harcama yapılmamıştır.
- Toplam 928.690.272 TL harcanmış olup, bu rakam yılbaşında planlanan ödeneğin yüzde 113'üne tekabül ederken, yıl içinde oluşan toplam ödeneğin yüzde 84'üne tekabül etmektedir.

D- 2010 YILINA DEVİR

Devir ödenekleri Tablo 6'da gösterilmiştir. Buna göre;

- Savunma bütçesinden 15.288.408 TL,

- Altyapı Yatırım bütçesinden 101.475.578 TL,

- Kredi kaleminden 36.897.660 TL ve

- Teşvik kaleminden 22.952.200 TL

olmak üzere toplam 176.613.845 TL ödenek 2010 yılına devretmiştir.

2009 yılı için ayrılmış olan kaynağın yüzde 21'i 2010 yılına devretmiştir. Bu ödeneklerin devretmesinde temel etkenlerin; 2009 yılı Nisan ayında yapılan genel seçimler nedeniyle yılın ilk altı ayında kamu yönetiminin seçimlere odaklanması, bazı alt yapı yatırım projelerinde müteahhidin işten çekilmesi nedeniyle yaşanan hukuki süreç ve T.C. Kalkınma Bankası üzerinden verilen teşviklerde yaşanan sistem değişikliği nedenleriyle harcama yapılamaması olduğu düşünülmektedir.

TABLO 1- 2009 YILINDA PLANLANAN T.C. YARDIMLARI

		PLANLANAN	EKLENEN/ DÜŞÜLEN	SON ÖDENEK DURUMU
BÜTÇELERE GÖRE DAĞILIM				**TL**
2009 T.C. BÜTÇESİ	SAVUNMA YARDIMI	160,000,000	10,000,000	170,000,000
	YATIRIM YARDIMI	150,000,000	-21,000,000	129,000,000
	KREDİ YARDIMI	293,000,000	334,000,000	627,000,000
	TEŞVİK YARDIMI	33,000,000	-33,000,000	0
	TOPLAM	**636,000,000**	**290,000,000**	**926,000,000**
2008 T.C. BÜTÇESİNDEN DEVREDEN BÜTÇE EMANETİ	SAVUNMA YARDIMI			0
	YATIRIM YARDIMI	57,055,777	0	57,055,777
	KREDİ YARDIMI	20,000,000		20,000,000
	TEŞVİK YARDIMI	22,952,200	0	22,952,200
	TOPLAM	**100,007,977**	**0**	**100,007,977**
T.C. 2008 VE ÖNCEKİ YILLAR BÜTÇELERİNDEN DEVREDEN KREDİ NAKİT BAKİYELERİ	Kamu Sektörünün Yeniden Yapılandırılması (MTK,ST)	10,267,055		10,267,055
	Mali Sektörün Yeniden Yapılandırılması			0
	Reel Sektörün Desteklenmesi	7,942,383		7,942,383
	TOPLAM	**18,209,437**	**0**	**18,209,437**
DİĞER	Reel Sektörün Desteklenmesi Kredi Geri Dönüşleri	30,057,617	0	30,057,617
	Savunma Yardımı Emanet Hesabı	12,683,987		12,683,987
	Yatırım Nakit Bakiyesi	18,110,268		18,110,268
	Savunma Nakit Bakiyesi	0		0
	TOPLAM	**60,851,872**	**0**	**60,851,872**
	TOPLAM PLANLANAN YARDIM	**815,069,286**	**290,000,000**	**1,105,069,286**
KULLANIM ALANLARINA GÖRE DAĞILIM				
SAVUNMA YARDIMI	2009 T.C. BÜTÇESİ	160,000,000	10,000,000	170,000,000
	KKTC BÜTÇESİ-BÜTÇE EMANETİ-2008 YILI	12,683,987		12,683,987
	TOPLAM SAVUNMA YARDIMI	**172,683,987**	**10,000,000**	**182,683,987**
YATIRIM YARDIMI	2009 T.C. BÜTÇESİ	150,000,000	-21,000,000	129,000,000
	2008 YILI T.C. BÜTÇESİNDEN DEVİR-BÜTÇE EMANETİ	57,055,777		57,055,777
	ÖNCEKİ YILLARDAN DEVREDEN NAKİT BAKİYE	18,110,268		18,110,268
	TOPLAM YATIRIM YARDIMI	**225,166,045**	**-21,000,000**	**204,166,045**
KREDİ YARDIMI	2009 T.C. BÜTÇESİ	293,000,000	334,000,000	627,000,000
	2008 YILI T.C. BÜTÇESİNDEN DEVİR-BÜTÇE EMANETİ	20,000,000		20,000,000
	ÖNCEKİ YILLARDAN DEVREDEN NAKİT BAKİYE	10,267,055		10,267,055
	KREDİ GERİ DÖNÜŞLERİ (Beklenen Geri Dönüşler Dahil)	38,000,000		38,000,000
	TOPLAM KREDİ YARDIMI	**361,267,055**	**334,000,000**	**695,267,055**
TEŞVİK YARDIMI	2009 T.C. BÜTÇESİ	33,000,000	-33,000,000	0
	2008 YILI T.C. BÜTÇESİNDEN DEVİR-BÜTÇE EMANETİ	22,952,200		22,952,200
	TOPLAM TEŞVİK YARDIMI	**55,952,200**	**-33,000,000**	**22,952,200**
	TOPLAM PLANLANAN YARDIM	**815,069,286**	**290,000,000**	**1,105,069,286**

TABLO 2- 2009 YILINDA PLANLANAN T.C. YARDIMLARI

Planlanan Yardımların Kaynaklarına Göre Gerçekleşme Durumu — TL

AÇIKLAMALAR	2009 YILINDA PLANLANAN	YIL İÇİNDE EKLENEN (+) DÜŞÜLEN (-)	ÖDENEK DURUMU	YILSONU ANKARA'DA AKTARILAN	KKTC'ye GÖNDERİLEN	TÜRKİYE'DE DEVREDEN BÜT. EMANETİ	KKTC BÜTÇESİNDE KULLANILAN	2009 TOPLAM HARCAMA
SAVUNMA YARDIMI	160,000,000.00	10,000,000.00	170,000,000.00		170,000,000.00		154,711,592.45	154,711,592.45
YATIRIM YARDIMI	150,000,000.00	-21,000,000.00	129,000,000.00	2,438,832.00	28,000,000.00	98,561,168.00	25,090,499.01	27,529,331.01
KREDİ YARDIMI	293,000,000.00	354,000,000.00	647,000,000.00		630,000,000.00	17,000,000.00	618,124,866.65	618,124,866.65
TEŞVİK YARDIMI	33,000,000.00	-33,000,000.00						
2009 BÜTÇESİ TOPLAM	**636,000,000.00**	**310,000,000.00**	**946,000,000.00**	**2,438,832.00**	**828,000,000.00**	**115,561,168.00**	**797,926,958.11**	**800,365,790.11**
YATIRIM YARDIMI	57,055,777.00		57,055,777.00		57,055,777.00		57,055,777.00	57,055,777.00
KREDİ YARDIMI	20,000,000.00	-20,000,000.00						
TEŞVİK YARDIMI	22,952,199.90		22,952,199.90			22,952,199.90		
DEVREDEN BÜTÇE EMANETİ TOPLAM	**100,007,976.90**	**-20,000,000.00**	**80,007,976.90**		**57,055,777.00**	**22,952,199.90**	**57,055,777.00**	**57,055,777.00**
SAVUNMA YARDIMI	12,683,986.71		12,683,986.71		12,683,986.71		12,683,986.71	12,683,986.71
YATIRIM YARDIMI	18,110,267.99		18,110,267.99		18,110,267.99		18,110,267.99	18,110,267.99
Kamu Sektörünün Yapılandırılması (MTK,ST)	10,267,054.82		10,267,054.82		10,267,054.82		9,770,923.50	9,770,923.50
Mali Sektörün Yapılandırılması								
Reel Sektörün Desteklenmesi	7,942,382.52		7,942,382.52		7,942,382.52		2,941,404.22	2,941,404.22
DEVREDEN NAKİT TOPLAM	**49,003,692.04**		**49,003,692.04**		**49,003,692.04**		**43,506,582.42**	**43,506,582.42**
Reel Sektör Kredi Geri Dönüşleri	30,057,617.48		30,057,617.48		30,057,617.48		27,762,122.64	27,762,122.64
GENEL TOPLAM	**815,069,286.42**	**290,000,000.00**	**1,105,069,286.42**	**2,438,832.00**	**964,117,086.52**	**138,513,367.90**	**926,251,440.17**	**928,690,272.17**

Planlanan Yardımların Tahsis Alanlarına Göre Gerçekleşme Durumu

AÇIKLAMALAR	2009 YILINDA PLANLANAN	YIL İÇİNDE EKLENEN (+) DÜŞÜLEN (-)	ÖDENEK DURUMU	YILSONU ANKARA'DA AKTARILAN	KKTC'ye GÖNDERİLEN	TÜRKİYE'DE DEVREDEN BÜT. EMANETİ	KKTC BÜTÇESİNDE KULLANILAN	2008 TOPLAM HARCAMA
A) HİBE YARDIMLAR								
ALTYAPI YATIRIMLARI	225,166,044.99	-21,000,000.00	204,166,044.99	2,438,832.00	103,166,044.99	98,561,168.00	100,256,544.00	102,695,376.00
SAVUNMA YARDIMI	172,683,986.71	10,000,000.00	182,683,986.71		182,683,986.71		167,395,579.16	167,395,579.16
A) TOPLAMI :	**397,850,031.70**	**-11,000,000.00**	**386,850,031.70**	**2,438,832.00**	**285,850,031.70**	**98,561,168.00**	**267,652,123.16**	**270,090,955.16**
B) KREDİ YARDIMLARI								
KAMU SEKTÖRÜ (CARİ BÜTÇE) DESTEĞİ	213,000,000.00	340,000,000.00	553,000,000.00		553,000,000.00		553,000,000.00	553,000,000.00
KAMU SEKTÖRÜ (MTK) DESTEĞİ	33,738,892.65	42,000,000.00	75,738,892.65		75,738,892.65		73,863,759.30	73,863,759.30
KAMU SEKTÖRÜ (STG) DESTEĞİ	1,528,162.17		1,528,162.17		1,528,162.17		1,032,030.85	1,032,030.85
MALİ SEKTÖRÜN DESTEKLENMESİ	25,000,000.00	-25,000,000.00						
REEL SEKTÖRÜN DESTEKLENMESİ	88,000,000.00	-23,000,000.00	65,000,000.00		45,439,581.58	17,000,000.00	30,703,526.86	30,703,526.86
B) TOPLAMI :	**361,267,054.82**	**334,000,000.00**	**695,267,054.82**		**675,706,636.40**	**17,000,000.00**	**658,599,317.01**	**658,599,317.01**
C) TEŞVİK YARDIMLARI								
T.C. KALKINMA BANKASI TEŞVİKLERİ	55,952,199.90	-33,000,000.00	22,952,199.90			22,952,199.90		
C) TOPLAMI :	**55,952,199.90**	**-33,000,000.00**	**22,952,199.90**			**22,952,199.90**		
GENEL TOPLAM	**815,069,286.42**	**290,000,000.00**	**1,105,069,286.42**	**2,438,832.00**	**961,556,668.10**	**138,513,367.90**	**926,251,440.17**	**928,690,272.17**

TABLO 3- ANKARA KAYNAKLI PROJELER 2009 YILI ÖDENEK VE GERÇEKLEŞME DURUMU

PROJE ADI	SORUMLU KURUM	2009 Ödeneği	Tadil Ödenek	Eklenen/ Düşülen	Toplam Ödenek	Toplam Harcama
ULAŞTIRMA SEKTÖRÜ		**11,000,000**	**11,000,000**		**11,000,000**	
KKTC Karayolları Master Plan Uygulama Projesi	Karayolları Genel Müdürlüğü	7,000,000	7,000,000		7,000,000	
Ercan Havaalanı SMART Projesi	DHMİ Genel Müdürülüğü	4,000,000	4,000,000		4,000,000	
EĞİTİM SEKTÖRÜ		**4,000,000**		**-4,000,000**		
Eğitim Kurumları Oluşturulmasına Katkı Projesi	TED Koleji	4,000,000		-4,000,000		
KÜLTÜR SEKTÖRÜ		**3,000,000**	**3,000,000**		**3,000,000**	
Belediyelerce Yaptırılacak Camilerin Yapımına Katkı Projesi	T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği	3,000,000	3,000,000		3,000,000	
YÜKSEK ÖĞRETİM SEKTÖRÜ		**26,000,000**	**29,000,000**		**29,000,000**	**27,000,000**
ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu Giderlerine Katkı Projesi	ODTÜ KKK Rektörlüğü	22,000,000	25,000,000	2,000,000	27,000,000	27,000,000
İTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu Yatırım Giderlerine Katkı Projesi	İstanbul Teknik Üniversitesi	4,000,000	4,000,000	-2,000,000	2,000,000	
KAMU HİZMETLERİ		**5,500,000**	**5,500,000**		**5,500,000**	**93,210**
Müşavirlik Hizmetleri Projesi	T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği	500,000	500,000		500,000	93,210
KKTC'de Nirengi Ağı Oluşturulması Projesi	Tapu ve Kadastro Genel Müdürülüğü	5,000,000	5,000,000		5,000,000	
ÇEVRE SEKTÖRÜ		**2,800,000**	**2,800,000**		**2,800,000**	**2,438,832**
Yeni Baraj Ana İsale Hatları ve Diğer Su Etüt-Proje ve Yatırımları Projesi	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	2,800,000	2,800,000		2,800,000	2,438,832
TOPLAM		**52,300,000**	**51,300,000**	**-4,000,000**	**51,300,000**	**29,532,042**

TABLO 4- LEFKOŞA KAYNAKLI PROJELER 2009 YILI ÖDENEK VE GERÇEKLEŞME DURUMU

LEFKOŞA KAYNAKLI PROJELER	2009 Ödeneği	Tadil Ödenek	Eklenen/ Düşülen	Toplam Ödenek	TL Toplam Harcama
TARIM SEKTÖRÜ	**6,300,000.00**	**9,790,000.00**	**-1,522,000.00**	**8,268,000.00**	**5,119,349.76**
Bitki Koruma ve Bitkisel Üretimi Geliştirme Projesi	300,000.00	460,000.00	-17000	443,000.00	156,079.48
Modern Sulama Sistemlerinin Gliştirilmesi Projesi	900,000.00	1,030,000.00	-150,000.00	880,000.00	773,512.21
Hayvancılığın ve Org. Hayvan Barınaklarının Geliş. Pr.	1,000,000.00	1,500,000.00	-800,000.00	700,000.00	440,589.94
Balıkçılığın Geliştirilmesi Teşviki ve Katkı Projesi	400,000.00	600,000.00	-100,000.00	500,000.00	404,614.89
Hayvan Islahı, Hay. Hastalık ve Zararlılarla Mücadele Pr.	800,000.00	1,250,000.00	-50,000.00	1,200,000.00	420,371.57
Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Projesi	200,000.00	250,000.00	0	250,000.00	119,006.36
KKTC Ormancılık Sektörünü Geliştirme Projesi	2,000,000.00	3,700,000.00	0	3,700,000.00	2,772,064.04
Meteoroloji Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi	700,000.00	1,000,000.00	-405,000.00	595,000.00	33,111.27
SANAYİ, TİCARET VE MADENCİLİK SEKTÖRÜ	**1,500,000.00**	**1,650,000.00**	**-30,000.00**	**1,620,000.00**	**818,651.98**
Organize Sanayi Bölgeleri Altyapı İnşaatına Katkı Projesi	1,500,000.00	1,650,000.00	-30,000.00	1,620,000.00	818,651.98
ENERJİ SEKTÖRÜ	**11,000,000.00**	**19,000,000.00**	**-2,501,000.00**	**16,499,000.00**	**6,555,902.96**
Elektrik Altyapılarının Tamamlanmasına Katkı Projesi	11,000,000.00	19,000,000.00	-2,501,000.00	16,499,000.00	6,555,902.96
ULAŞTIRMA SEKTÖRÜ	**26,700,000.00**	**58,500,000.00**	**-3,769,100.00**	**54,730,900.00**	**21,947,027.39**
Televizyon ve Radyo Yayın. Geliştirilmesi ve Katkı Pr.	1,500,000.00	2,000,000.00	0	2,000,000.00	963,097.82
Yolların Yapım, Bakım ve Onarımları Projesi	10,000,000.00	13,300,000.00	3,274,900.00	16,574,900.00	4,091,015.37
Lefkoşa-Güzelyurt Duble Yolu III. Etap Pr.	10,000,000.00	31,000,000.00	-3720000	27,280,000.00	13,490,936.92
Lefkoşa Şehiriçi Anayolları Açma ve Bölünmüş Yol Pr.	1,000,000.00	3,000,000.00	245000	3,245,000.00	542,452.78
Posta Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi	200,000.00	200,000.00	0	200,000.00	121,895.58
Telefon Şebekelerinin Geliştirilmesi Projesi	1,000,000.00	5,000,000.00	-1,886,000.00	3,114,000.00	1,352,105.59
Limanların, Balıkçı Barınak. ve Diğer Kıyı Yap. Geliş.Pr.	2,000,000.00	3,000,000.00	-1,105,000.00	1,895,000.00	988,595.61
Ercan Havaalanının Geliştirilmesi Projesi	1,000,000.00	1,000,000.00	-578,000.00	422,000.00	396,927.72
EĞİTİM SEKTÖRÜ	**4,250,000.00**	**5,280,000.00**	**331000**	**5,611,000.00**	**4,326,733.72**
Spor Tesislerinin Yapımı, Geliştirilmesi ve Katkı Projesi	0	250000	0	250,000.00	202,868.87
Gençlik Kamplarını Geliştirme Projesi	0	150000	0	150,000.00	
Eğitim ve Öğretim Hiz. Geliştirilmesi ve Katkı Projesi	4,000,000.00	4,180,000.00	415000	4,595,000.00	3,704,879.98
Meslek Liseleri Altyapı Modernizasyon Projesi	250,000.00	700,000.00	-84000	616,000.00	418,984.87
KÜLTÜR SEKTÖRÜ	**11,150,000.00**	**21,160,000.00**	**1,498,650.00**	**22,658,650.00**	**11,720,393.83**
Din Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Katkı Projesi	5,000,000.00	13,000,000.00	-1,443,000.00	11,557,000.00	6,536,383.07
Tanıtma, Enformasyon ve Tören Giderlerine Katkı Projesi	1,900,000.00	2,360,000.00	218000	2,578,000.00	1,768,001.84
Siv. Sav.Teş. Tanıtma ve Kül. Amaçlı Faal. Katkı Pr.	500,000.00	550,000.00	80000	630,000.00	630,000.00
Dernek, Birlik,Kulüp,Sendika ve Vakıflara Katkı Projesi	750,000.00	1,050,000.00	4180000	5,230,000.00	1,590,450.31
Anıtlar, Şehitlikler ve Müzeler Yapım ve On. ile Katkı Pr.	150,000.00	150,000.00	70000	220,000.00	50,000.00
TC-KKTC Kültür ve Sanat İşbirliği ve Katkı Projesi	600,000.00	1,400,000.00	-265000	1,135,000.00	243,968.06
Salamis Antik Kenti Kazısına Katkı Projesi	250,000.00	250,000.00	0	250,000.00	250,000.00
KKTC Devlet Tiyatrosu Bina Yapımı Projesi	1,000,000.00	1,400,000.00	-1,013,350.00	386,650.00	383,776.03
Eski Eserlerin Restorasyonu Projesi	1,000,000.00	1,000,000.00	-328,000.00	672,000.00	267,814.52
YÜKSEK ÖĞRETİM SEKTÖRÜ	**100,000.00**	**100,000.00**	**0**	**100,000.00**	**100,000.00**
DAÜ Stratejik Araştırmalar Merkezine Katkı Projesi	100,000.00	100,000.00	0	100,000.00	100,000.00
SAĞLIK VE SOSYAL GÜVENLİK SEKTÖRÜ	**4,500,000.00**	**8,700,000.00**	**284,000.00**	**8,984,000.00**	**5,931,212.26**
Az Gelişmiş Yörelerin Sos. ve Ekonomik. Reh. ve Katkı Pr.	3,000,000.00	4,250,000.00	886000	5,136,000.00	4,576,988.62
Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Bülent Ecevit Rehabilitasyon Merkezi 2. Etap Tamamlama Projesi	1,000,000.00	3,750,000.00	-350,000.00	3,400,000.00	966,673.07
Devlet Laboratuvarını Geliştirme Projesi	500,000.00	700,000.00	-252,000.00	448,000.00	387,550.57
KAMU HİZMETLERİ	**17,400,000.00**	**21,486,044.99**	**-7,991,550.00**	**13,494,494.99**	**7,031,032.28**
Milli Arşiv Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi	500,000.00	500,000.00	0	500,000.00	
Bina Onarım ve Donanım Projesi	500,000.00	750,000.00	-500,000.00	250,000.00	206,798.40
Otomasyon Projelerine Katkı Projesi	2,000,000.00	3,500,000.00	-3,000,000.00	500,000.00	450,419.12
Maliye İdaresini Geliştirme Projesi	300,000.00	620,000.00	0	620,000.00	259,302.44
Tamamlama Projesi	2,000,000.00	3,466,044.99	-2,491,550.00	974,494.99	
TC'den Görevli Gelen Kamu Görev. ve Uzm. Ücr. Pr.	1,500,000.00	1,650,000.00	0	1,650,000.00	1,492,851.81
Hizmet Binaları Yapım, Onarım, Don. ve Tamamlama Pr.	3,500,000.00	3,500,000.00	-1,000,000.00	2,500,000.00	737,694.25
Belediyelerin Altyapı Yatırımlarına Katkı Projesi	5,000,000.00	5,400,000.00	0	5,400,000.00	3,242,802.28
İşçi Yatı Evlerinin Altyapı Giderlerine Katkı Projesi	1,000,000.00	1,000,000.00	-1,000,000.00		
Pile Köyünün Geliştirilmesi Projesi	500,000.00	500,000.00	0	500,000.00	367,136.40
K.K.T.C.'de Nirengi Ağı Oluşturulması Projesi	600,000.00	600,000.00	0	600,000.00	274,027.58
ÇEVRE SEKTÖRÜ	**9,800,000.00**	**15,800,000.00**	**-3,300,000.00**	**12,500,000.00**	**6,021,898.54**
Çevre Koruma, Geliştirme ve Kirliliği Önleme Projesi	300,000.00	300,000.00	-300,000.00		
Atık Su Arıtma Hizmetlerinin Geliş. ve Katkı Projesi	2,000,000.00	2,000,000.00	-1,000,000.00	1,000,000.00	330,654.25
İçme Suları, isale Hat., Şeb. ve Tür. Yen. ve Dere Islahı Pr.	7,000,000.00	13,000,000.00	-2,000,000.00	11,000,000.00	5,217,848.69
Su Sondajları Projesi	500,000.00	500,000.00	0	500,000.00	473,395.60
SAVUNMA, GÜVENLİK VE ADALET SEKTÖRÜ	**5,000,000.00**	**8,400,000.00**	**0**	**8,400,000.00**	**3,591,131.22**
Askeri Birliklerin Yerleşim Projesi	4,500,000.00	7,500,000.00	0	7,500,000.00	3,096,891.89
Cezaevi'nin Geliştirilmesi Projesi	500,000.00	900,000.00	0	900,000.00	494,239.33
TOPLAM	**97,700,000.00**	**169,866,044.99**	**-17,000,000.00**	**152,866,044.99**	**73,163,333.94**

TABLO 5- REEL SEKÖR PROJELERİ 2009 YILI ÖDENEK VE GERÇEKLEŞME DURUMU

TL

	2009 Ödeneği	Tadil Ödenek	Eklenen/ Düşülen	ToplamÖdenek	Toplam Harcama
TARIM SEKTÖRÜ	**1,500,000.00**	**2,000,000.00**	**0.00**	**2,000,000.00**	**1,257,023.43**
Tarım Sektörünün Geliştirilmesi Projesi	1,500,000.00	2,000,000.00	0.00	2,000,000.00	1,257,023.43
SANAYİ, TİCARET VE MADENCİLİK SEKTÖRÜ	**8,500,000.00**	**11,750,000.00**	**-1,066,000.00**	**10,684,000.00**	**5,898,197.03**
Lefkoşa-Arasta Esnafına Renevasyon (Yenileme) Kredisi Verilmesi ve Katkı Projesi	0.00	2,150,000.00	-4,000.00	2,146,000.00	500,008.01
Küçük ve Mikro İş. Kalkınma Bankası Aracılığı ile Yatırım ve İşletme Kredisi Verilmesi Projes	3,000,000.00	4,100,000.00	-62,000.00	4,038,000.00	3,389,992.59
Sanayi Sektörünün Desteklenmesi Projesi	5,000,000.00	5,000,000.00	-1,000,000.00	4,000,000.00	1,758,196.43
Teknoloji Geliştirme Merkezlerinin Geliştirilmesi ve Ar-Ge Çalışmalarına Katkı Projesi	500,000.00	500,000.00	0.00	500,000.00	250,000.00
ULAŞTIRMA SEKTÖRÜ	**500,000.00**	**1,850,000.00**	**-770,000.00**	**1,080,000.00**	**110,102.00**
Ercan Havaalanından Toplu Taşıma Yapılmasına Katkı ve Kredi Verilmesi Projesi	0.00	350,000.00	-70,000.00	280,000.00	110,102.00
Girne Sahil Şeridi Turizm Yol. Yap., Etüd ve Pr.	0.00	500,000.00	-100,000.00	400,000.00	
Girne Ecevit Cad. Yeniden Düzenlenmesi Projesi	500,000.00	1,000,000.00	-600,000.00	400,000.00	0.00
TURİZM SEKTÖRÜ	**15,700,000.00**	**37,500,000.00**	**-8,419,000.00**	**29,081,000.00**	**17,316,275.86**
Yarım Kalmış Otellerin Tam. ve Mevcut Otel ve Restorantların Geliştirilmesine Kredi verilmesi	0.00	2,000,000.00	5,441,000.00	7,441,000.00	4,838,928.93
Eko Turizmi ve Pansiyonculuğu Geliştirme Projesi	2,000,000.00	4,500,000.00	-1,014,000.00	3,486,000.00	2,719,963.30
Turizmin Geliştirilmesi Projesi	7,000,000.00	17,000,000.00	-8,000,000.00	9,000,000.00	2,252,976.75
Turizm Bölgelerinin ve Turistik Yerleşim Birimlerinin Alt Yapı Projelerine Katkı Projesi	6,000,000.00	13,000,000.00	-3,960,000.00	9,040,000.00	7,412,524.66
Özel İlgi Turizminin Geliştirilmesi Projesi	700,000.00	1,000,000.00	-886,000.00	114,000.00	91,882.22
KÜLTÜR SEKTÖRÜ	**750,000.00**	**1,250,000.00**	**0.00**	**1,250,000.00**	**551,116.34**
Güzelyurt Açık Amfi Tiyatro Yapımına Katkı	750,000.00	1,250,000.00	0.00	1,250,000.00	551,116.34
YÜKSEK ÖĞRETİM SEKTÖRÜ	**16,900,000.00**	**23,000,000.00**	**-5,140,000.00**	**17,860,000.00**	**4,612,919.87**
Yükseköğrenim Yurtlarına Kalkınma Bankası Aracılığı ile Renevasyon Kredisi Verilmesi Projesi	2,500,000.00	3,000,000.00	-1,750,000.00	1,250,000.00	491,100.71
Üniversitelerin Ortak Tanıtımı ve Eğitimin Geliştirilmesine Katkı Projesi	1,000,000.00	1,500,000.00	0.00	1,500,000.00	672,809.19
Lefke Avrupa Üniv. Geliştirilmesine Katkı Projesi	5,000,000.00	5,000,000.00	-1,000,000.00	4,000,000.00	1,918,952.93
Yükseköğretimin Kurumlarında Mühendislik Laboratuvarlarının Geliştirilmesi Projesi	500,000.00	800,000.00	0.00	800,000.00	300,000.00
DAÜ Yatırım Giderlerine Katkı Projesi	6,000,000.00	7,000,000.00	-1,500,000.00	5,500,000.00	120,138.20
Üniversitelerin Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Projesi	1,000,000.00	1,000,000.00	-15,000.00	985,000.00	1,968.84
Yüksek Öğr. Bilimsel Faal. Desteklenmesi Projesi	400,000.00	400,000.00	-20,000.00	380,000.00	377,950.00
Üniversitelerin Uluslararası Akreditasyonu ve Bologna Sürecine Hazırlanması Projesi	500,000.00	4,300,000.00	-855,000.00	3,445,000.00	730,000.00
SAĞLIK VE SOSYAL GÜVENLİK SEKTÖRÜ	**2,500,000.00**	**2,500,000.00**	**-2,500,000.00**	**0.00**	**0.00**
Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Kendi Konutunu Yapanlara Hibe ve Kredi Projesi	2,500,000.00	2,500,000.00	-2,500,000.00	0.00	0.00
KAMU HİZMETLERİ	**3,650,000.00**	**8,150,000.00**	**-5,105,000.00**	**3,045,000.00**	**957,892.33**
Tamamlama Projesi	2,150,000.00	5,150,000.00	-3,605,000.00	1,545,000.00	0.00
İşçi Yatı Evleri Yapan İşveren ve Belediyelere Kredi Projesi	1,500,000.00	1,500,000.00	-1,500,000.00	0.00	0.00
Güzelyurt Belediye Çarşısının Öğrencilere Yönelik Tamir ve Tadilatına Katkı Projesi	0.00	1,500,000.00	0.00	1,500,000.00	957,892.33
TOPLAM	**50,000,000.00**	**88,000,000.00**	**-23,000,000.00**	**65,000,000.00**	**30,703,526.86**

TABLO 6- 2010 YILINA DEVREDEN ÖDENEK

		TUTAR
SAVUNMA	TC Bütçesinde Devir	0
	KKTC Nakit Devir	15,288,408
	Faiz Geliri Devri	0
	TOPLAM	15,288,408
ALTYAPI YATIRIM	TC Bütçesinde Devir	98,561,168
	KKTC Nakit Devir	2,909,501
	Faiz Geliri Devri	4,909
	TOPLAM	101,475,578
KREDİ	TC Bütçesinde Devir	17,000,000
	KKTC Nakit Devir	19,300,195
	Geri Dönüş Hesabı	597,465
	TOPLAM	36,897,660
TEŞVİK	TC Bütçesinde Devir	22,952,200
	KKTC Nakit Devir	0
	TOPLAM	22,952,200
	GENEL TOPLAM	**176,613,845**

EK1: Türkiye Cumhuriyeti Yardımlarının Gelişimi 1998-2010 TL

YILLAR	HİBELER			KREDİLER				TEŞVİK KREDİLERİ	TOPLAM
	SAVUNMA	ALTYAPI PROJELERİ	TOPLAM	KAMU SEKTÖRÜ	REEL SEKTÖR	MALİ SEKTÖR	TOPLAM		
1998 G	11.000.000	8.000.000	19.000.000	29.000.000	300.000	0	29.300.000	0	48.300.000
1999 G	17.600.000	23.700.100	41.300.100	27.000.000	267.300	0	27.267.300	0	68.567.400
2000 G	24.275.000	33.000.000	57.275.000	78.750.000	6.075.000	0	84.825.000	0	142.100.000
2001 G	38.870.000	43.665.000	82.535.000	163.744.838	591.000	0	164.335.838	0	246.870.838
2002 G	51.418.000	99.000.000	150.418.000	243.581.933	5.000.000	0	248.581.933	26.000.000	424.999.933
2003 G	67.500.000	51.430.000	118.930.000	293.824.826	5.000.000	0	298.824.826	14.300.000	432.054.826
2004 G	63.236.233	101.602.031	164.838.264	91.476.311	9.439.603	50.837.501	151.753.414	28.765.820	345.357.498
2005 G	92.798.997	127.381.082	220.180.079	193.001.277	37.298.505	63.457.508	293.757.290	2.172.767	516.110.135
2006 G	115.832.589	183.033.454	298.866.044	154.387.758	93.889.335	55.766.820	304.043.913	24.671.173	627.581.129
2007 G	120.047.875	158.317.708	278.365.584	227.220.839	29.243.461	15.887.888	272.352.187	13.838.283	564.556.054
2008 G	139.791.027	157.565.115	297.356.142	377.579.934	46.778.966	8.378.409	432.737.309	20.207.071	750.300.523
2009 G	167.395.579	102.695.376	270.090.955	627.895.790	30.703.527	0	658.599.317	0	928.690.272
2010 BD	195.288.408	226.475.578	421.763.986	452.371.265	89.000.000	95.000.000	636.371.265	37.952.200	1.096.087.450

G: Gerçekleşme

BD: Bütçe ve Devirler Toplamı

TAMAMLANAN PROJELER

Akıncılar Köy Yolu Projesi

Yer	Akıncılar
Proje Tutarı	2.484.700 TL
Katkı Tutarı	2.484.700 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2008-2009

Akıncılar Köyü Anayolu 3. Etap halinde programlanmış ve 1. Etabı olan Akıncılar Köyü- Gaziler Köyü arası 8.5 km'lik bölümü 894.000 TL'ye tamamlanarak 28.04.2005 tarihinde hizmete açılmıştı. Bu yolun finansmanı Türkiye Cumhuriyeti tarafından karşılanmıştı. Akıncılar Köyü yolunun 2. Etabı da (Gaziler Köyü-Kırklar arası 5.5 km) 590.700 TL'ye tamamlanarak 02.07.2009 tarihinde hizmete açılmıştır.

Akıncılar Köyü yolunun 3. Etabı ise (Kırklar-Gaziköy arası 4.8 km) 2009 yılı içinde yaptırılmış ve bu yol için T.C tarafından 1.000.000 TL kaynak ayrılmış ve ihaleye çıkılmıştır.

3. Etabın tamamlanması ile 28 nci Alayın içinden geçen yol, askeri birliğin dışına alınarak köylülerin askeri birliğin içindeki yolu kullanma mecburiyeti ortadan kalkacaktır.

Akıncılar Belediyesi Binası Restorasyon Projesi

Yer	Akıncılar
Proje Tutarı	70.000 TL
Katkı Tutarı	70.000 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2008-2009

Akıncılar köyünde bulunan bina 1923 yılından 1974 yılına kadar okul olarak hizmet vermiştir. 1974'den sonra ise Akıncılar köyüne başlayan göç nedeniyle bina terk edilmiştir. 2008 yılında restorasyon çalışmaları başlatılarak bina 2009 yılında Akıncılar Belediyesi Binası olarak kullanıma açılmıştır.

Ayrıca bahçesinde bulunan geniş alanı Akıncılar halkına hizmet vermek amacıyla düğün salonuna dönüştürülmüştür.

T.C Kaynaklarından 2009 yılında 70.000 TL harcanmıştır.

Ardahan Kantara Yolu Yapımı

Yer	
Proje Tutarı	4.600.000 TL
Katkı Tutarı	4.600.000 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2008-2009

K.K.T.C'nin güneyinde bulunan Gazimağusa ve İskele ilçelerinin Adanın kuzeyi ile güvenli yol bağlantısını kuracak olan İskele-Ardahan yolunun I. Etabı daha önceki yıl yapılarak tamamlanmıştır.

2009 yılı programında olan 12.500 m'lik Ardahan köyü Kantara yolu ve Sinandağ'daki radara kadar giden 1.500 m asfalt yol ile Kantara meydanından Kantara kalesine kadar olan 3.500 m'lik eski yolun kaplanması da dahil olmak üzere toplam olarak 16.000 metrelik yol yapımı yapılmış ve 4.600.000 TL harcanmıştır.

Ayrıca Kuzey Sahil yolu ile bağlantısını kurmak içinde 2008 yılında 6.100 m'lik Kantara Kaplıca yolu yapılarak hizmete açılmıştır.

Bu yolların yapımı ile Beşparmak Dağlarının güneyinde bulunan İskele, Gazimağusa ve Kaplıca köyleri arasında bağlantı kurulmuş ve Adanın Kuzeyi ile Güneyi arasında bağlantı kurularak yol güvenliği ve konforu sağlanmıştır.

Ayrıca turistik bir öneme haiz olan Kantara Kalesine ulaşım da daha güvenli ve konforlu hale getirilmiştir.

Az Gelişmiş Yörelerin Sosyal ve Ekonomik Rehabilitasyonu

Yer	Muhtelif
Proje Tutarı	4.499.383 TL
Katkı Tutarı	4.499.383 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2009-2009

Sosyal Devlet anlayışının bir gereği olarak muhtaç vatandaşların yaşam standartlarının yükseltilmesi ve yoksullukla topyekün mücadele edilerek toplumun refah seviyesinin yükseltilmesi amacıyla "Az Gelişmiş Yörelerin Sosyal ve Ekonomik Rehabilitasyonu ve Katkı Projesi" kapsamında kişilerin konutlarına Elektrik bağlanması ve konutlarının tamir ve iyileştirilmesi için hibe ve kredi sağlanmıştır.

Maddi imkansızlıklar sebebiyle bugüne kadar elektrik bağlanamamış konutlara elektrik bağlatılması ve konutlarının tamir ve bakımlarının yapılması için kişilere sıfır faizli, ilk 3 ayı geri ödemesiz olmak üzere %70'inin kredi olarak ve %30'unun ise hibe olarak verilmesi sağlanmıştır.

Bu kapsamda 2009 yılında 201 konutun tamiri ve 16 konuta elektrik bağlatma olmak üzere toplam 217 konut için 3.586.972 TL kredi kullandırılmıştır.

Ayrıca bu proje kapsamında şu işler de gerçekleştirilmiştir:

Pamuklu Köyü Muhtarlığına Sağlık Ocağı ile muhtarlık odasının tamiri	28.000
Tirmen Köyü Muhtarlığında Atatürk büstü ve çocuk parkının tamiri ve bakımı	1.500
Bina ve büst mezarlık çevre duvarı bakım yapım ve onarımları	8.412
Yamaçköy sağlık ocağı binasının tamiratı	39.553
Güvercinlik köyü sahasına soyunma ve hakem odaları duş ve tuvalet yapımı	19.084
Korkuteli köyüne kapalı güreş salonu ve köyiçi yolları'nın yapımı	96.327
Pamukkale sahasına soyunma odası yapımı	12.346
Yenierenköy sahasına soyunma ve hakem odaları duş ve tuvalet yapımı	6.294
Alayköy Köyiçi yollarının yapımı	292.198
Magosa Maraş bölgesi Anadolu Mahallesi Zafer Mahallesi Beşevler bağlantı yolu	240.382
G.Magusa Maraş Böl.2.5 Mil Tır Parkının Solundaki Toprak Yolun Asfaltlanması	79.080
Tepebaşı köyünde evi yanan Mehmet AKKUŞ a evinin tamiri için malzeme alımı	23.000
Kaleburnu, Kuruova, Sipahi, Avtepe Köylerine Otobüs Durağı Yapımı	11.235
Akıncılar köyü muhtarlığında harabe halde bulunan evlerin molazlarının kaldırılması	15.000
Pile köyü muhtarlığına katkı	40.000
TOPLAM	**912.411**

2009 Yılında Toplam 4.499.383 TL harcama yapılmıştır.

Balıkçılığın Geliştirilmesi,Teşviki ve Katkı Projesi

Yer	
Proje Tutarı	**404.614 TL**
Katkı Tutarı	**404.614 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009-2009**

KKTC'de balıkçılık sektörü yeterince gelişme göstermemiş ve balıkçılık küçük ölçekli kıyı balıkçılığı şeklinde günü birlik küçük teknelerle yapılmaktadır. Ancak sektörün geliştirilmesi açısından ülke, kayda değer potansiyele sahiptir.

Bu amaçla balıkçılık sektöründe faaliyet gösteren balıkçıların yararlanacağı kredi ve hibe destek programları oluşturulmuştur. Kredi kapsamında 2009 yılı içerisinde 2 balıkçı toplam 55.000,00 TL'lik düşük faizli uzun vadeli krediden yaralanmıştır. Hibe desteği kapsamında 70 balıkçı toplam 191.955 TL'lik balıkçılık ekipman alım desteğinden yararlanmıştır.

Belediyelerin Altyapı Yatırımlarına Katkı Projesi

Yer	**Muhtelif**
Proje Tutarı	**3.242.801 TL**
Katkı Tutarı	**3.242.801 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009-2009**

KKTC Halkının daha çağdaş ve gelişmiş yerleşim yerlerinde daha iyi koşullarda yaşaması için Belediyelerce yürütülen yol, altyapı ve kanalizasyon şebekelerinin oluşturulması çalışmalarına 2009 yılında da devam edilmiştir

Bu kapsamda yapılan işler şunlar:

Lapta Belediyesi Kasaba Merkezi Kaldırım	250.000,00
Gönyeli Belediyesi Kanalizasyon	94.000,00
Girne Belediyesi Mersin Caddesi	350.000,00
Kuzey Sahil Yolu Tatlısu Kavşağı-Kaplıca Arası Yol Tamamlama Pr.	924.000,00
Güzelyurt Belediyesi Altyapı katkı	100.000,00
Lefke Belediyesi Asfalt ve Kaldırım Yapımı	100.000,00
Lapta Belediyesi Altyapı katkı	100.000,00
Alsancak Belediyesi Altyapı katkı	100.000,00
İnönü Belediyesi Korkuteli köyiçi yolların yapılması	75.000,00
Vadili Belediyesi Altyapı katkı	149.915,00
Alayköy Köyiçi yolların yapımı	100.000,00
Dipkarpaz Belediyesi Kaleburnu köyünün ihtiyaçları	100.000,00
Paşaköy Belediyesi Altyapı katkı	150.000,00
Geçitkale Belediyesi Mallıdağ Köyiçi yolların asfaltlanması	99.886,00
Büyükkonuk Belediyesi Altyapı katkı	200.000,00
Akıncılar Belediyesi Altyapı katkı	50.000,00
Lefkoşa Belediyesi Esnaf ve Zanaaatkarlar Sitesi Alt Yapısı	300.000,00
TOPLAM	**3.242.801**

Beyarmudu Su Deposu Yapımı

Yer	Beyarmudu
Proje Tutarı	206.645 TL
Katkı Tutarı	206.645 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2009-2009

Beyarmudu Belediyesine bağlı depo Beyarmudu beldesinin tüm içmesuyu ihtiyacını karşılmaktadır 300 ton su kapasitesi bulunan deponun etrafında 4 adet su kuyusu bulunmaktadır. Su depoya bu kuyulardan motorlardan çekilerek toplanmaktadır.

T.C Kaynaklarından 2009 yılında toplam 206.645 TL harcanmıştır.

BRT Sayısal Paket Kodlayıcı Projesi

Yer	Lefkoşa
Proje Tutarı	749.945 TL
Katkı Tutarı	749.945 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2008-2009

BRT Kurumu Transmisyon Merkezinden K.K.T.C DVB-T Yayınlarının verici merkezi Selvilitepeye sinyal aktarmak için headend sistemi ile rayda-link sistemi kurulmuştur (Sayısal Paket Kodlayıcı) bu paket yayınına aşağıdaki programlar dahil edilmiştir.

1- BRT 1 TV
2- BRT 2 TV
3- Bayrak Radyosu, Bayrak İnternational, Bayrak FM ve Bayrak Klasik
4- ADA TV
5- ART
6- Kıbrıs Genç TV
7- Kanal T
8- Kanal SİM
9- Kıbrıs TV

Transmisyon Merkezine ART, Kıbrıs TV, Kanal T, Kanal SİM ve Kıbrıs Genç TV Kendi radyo-linkleri ile programlarını iletiyorlar. ADA TV programı ise Türksat 1 C Uydusundan alınıyor. BRT 1, BRT 2 ve Radyoları BRT Studyoları ile Transmisyon Merkezi arasına konulan Fiberobtik sistemi ile alınıyor. Tüm bu programlar headend unit'de kodlanıp radyo-link vasıtası ile Selvilitepe verici merkezine gönderiliyor. Bu kodlanmış paket selvili tepeden UHF Kanal 33 den yayınlanıyor.

T.C Kaynaklarından 2009 yılında toplam 749.945 TL harcanmıştır.

Bülent Ecevit Anadolu Lisesi Kapalı Spor Salonu Tadilatı

Yer	Lefkoşa
Proje Tutarı	114.000 TL
Katkı Tutarı	114.000 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2009

Gençlerimizin sağlıklı bir ortamda Beden Eğitimi dersleri yanında çeşitli sportif faaliyetlerini de daha iyi koşullarda yapabilmelerini sağlamak amacıyla Bülent Ecevit Anadolu Lisesi Kapalı Spor Salonu onarılarak 2009 yılında öğrencilerimizin kullanımına açılmıştır.

Cezaevi Güvenlik Sistemi ve Telefon Santrali Projesi

Yer	Lefkoşa
Proje Tutarı	246.206 TL
Katkı Tutarı	246.206 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2009-2009

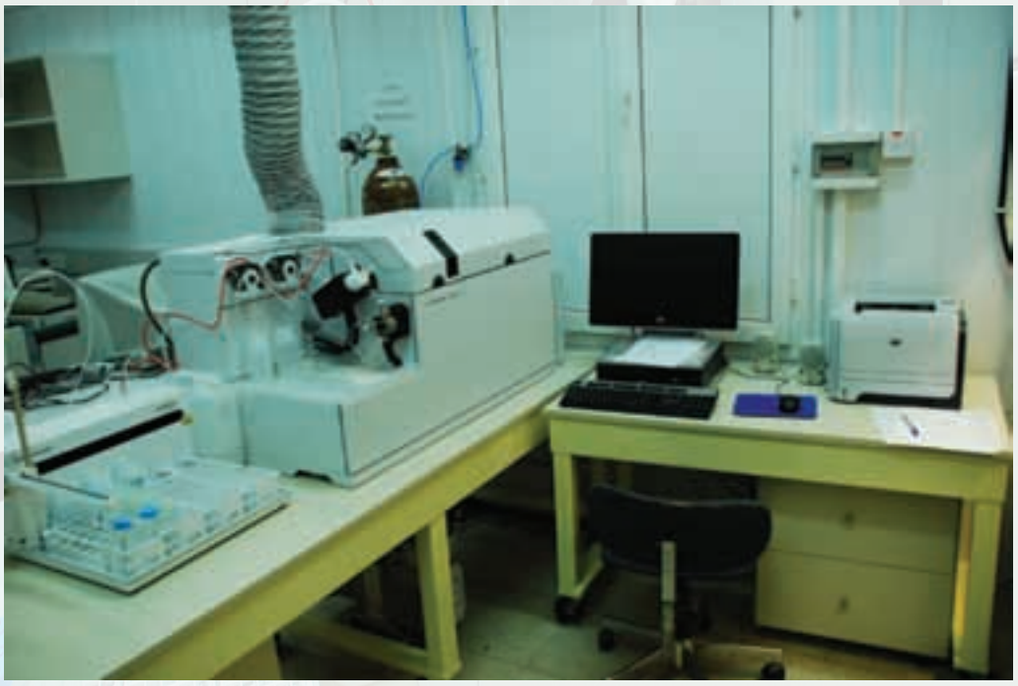
Cezaevi güvenlik sistemleri kapsamında cezaevinin çeşitli yerlerine toplam 116 adet kamera yerleştirilmiştir. Bu kameraların 10 tanesi hareket edebilen kameralardır. Hareketli kameraların sağa sola dönüş ve yakınlaşma kabiliyeti mevcuttur.

Kontrol odasında 3 adet büyük monitör bulunmakta ve cezaevi 24 saat esasına göre bu monitörlerden izlenmektedir. 30 tane kamera koğuş avlularını izlemektedir. Sistem, istenildiğinde geriye dönük 11 güne kadar kayıtları inceleme yapabilmektedir.

Cezaevi'nin çevresinde bulunan 6 adet kulede de hareketli kameralar bulunmaktadır. Bu kulelerden çevre ve diğer bölgeler gözetlenmektedir. 3 monitörün 2 tanesi hareketsiz kameraları 1 tanesi ise hareketli kameraları göstermektedir.

Mahkumların özel alanları hariç cezaevinin her noktası 24 saat izlenmektedir.

AYARLARINA
DOKUNMAYINIZ
IRIS Intrepid II

Devlet Laboratuarı Cihaz Alımı

Yer	Lefkoşa
Proje Tutarı	312.849 TL
Katkı Tutarı	312.849 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2009-2009

ICP-MS (İndüktif eşleşmiş plazma-kütle spektrofotometresi) Cihazı

Gıda Su ve Çevre numunelerinde ağır metal analizleri yapabilen cihaz bir çalışmada 180 adet numuneyi 15 saat'lik bir süre zarfında hassas değerlerle ölçebilme yeteneğine sahiptir. Agilent teknoloji ürünü olan ICP-MS cihazı az yer kaplayan masaüstü gıda çevre ve su numunelerinde hassas değerlerde ağır metal analizleri yapılmasına yarayan son teknoloji bir üründür. Kütle spektrometresi esasına göre ölçüm yapan cihazın oto örnekleyici vasıtasıyla birçok ürünü kendi kendine ölçüm yapıp analiz sonlandırma özelliği vardır.

T.C Kaynaklarından 2009 yılında 312.849 TL harcama yapılmıştır.

Din Hizmetlerini Geliştirilmesi Projesi

Yer	Muhtelif
Proje Tutarı	6.536.383 TL
Katkı Tutarı	6.536.383 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2009-2009

TAŞLICA KÖYÜ CAMİSİ

Taşlıca Köyü Cami Projesi, 2200 m² arazi üzerine Cami, minare, WC – abdest alma yeri, imam lojmanı inşaatı ile çevre duvarı ve çevre düzenleme işlerinden oluşturulmuştur. Camii toplam 103m² alan tutmaktadır. Camiinin iç kullanım alanı 55 m², mahvil kat 18m², son cemaat yeri ise 20 m²'dir. Camii 4 mt yarı çapında bir büyük merkezi kubbe ve son cemaat yeri ve mahvilin üzerinde 3 adet küçük kubbeden oluşur.

Osmanlı mimarı tarzını yansıtan camiye bitişik olarak 34 mt yüksekliğinde çifte şerefe bir adet minareden aynı zamanda mahvil kata ulaşma imkanı vardır.

TATLISU KÖYÜ CAMİSİ

Tatlısu Köyü Cami Projesi, 2400 m² arazi üzerine Cami, minare, WC – abdest alma yeri, imam lojmanı inşaatı ile çevre duvarı ve çevre düzenleme işlerinden oluşturulmuştur. Camii toplam 103m² alan tutmaktadır. Camiinin iç kullanım alanı 55 m², mahvil kat 18m², son cemaat yeri ise 20 m²'dir. Camii 4 mt yarı çapında bir büyük merkezi kubbe ve son cemaat yeri ve mahvilin üzerinde 3 adet küçük kubbeden oluşur.

Osmanlı mimarı tarzını yansıtan camiye bitişik olarak 34 mt yüksekliğinde çifte şerefe bir adet minareden aynı zamanda mahvil kata ulaşma imkanı vardır.

AĞILLAR KÖYÜ CAMİSİ

Ağıllar Köyü Cami Projesi, 1700 m² arazi üzerine Cami, minare, WC – abdest alma yeri, imam lojmanı inşaatı ile çevre duvarı ve çevre düzenleme işlerinden oluşturulmuştur. Camii toplam 103m² alan tutmaktadır. Camiinin iç kullanım alanı 55 m², mahvil kat 18m², son cemaat yeri ise 20 m²'dir. Camii 4 mt yarı çapında bir büyük merkezi kubbe ve son cemaat yeri ve mahvilin üzerinde 3 adet küçük kubbeden oluşur.

Osmanlı mimarı tarzını yansıtan camiye bitişik olarak 34 mt yüksekliğinde çifte şerefe bir adet minareden, aynı zamanda mahvil kata ulaşma imkanı vardır.

ÖTÜKEN KÖYÜ CAMİSİ

Ötüken Köyü Cami Projesi, 1100 m² arazi üzerine Cami, minare, WC – abdest alma yeri, imam lojmanı inşaatı ile çevre duvarı ve çevre düzenleme işlerinden oluşturulmuştur. Camii toplam 103m² alan tutmaktadır. Camiinin iç kullanım alanı 55 m², mahvil kat 18m², son cemaat yeri ise 20 m²'dir. Camii 4 mt yarı çapında bir büyük merkezi kubbe ve son cemaat yeri ve mahvilin üzerinde 3 adet küçük kubbeden oluşur.

Osmanlı mimarı tarzını yansıtanye bitişik olarak 34 mt yüksekliğinde çifte şerefe bir adet minareden aynı zamanda mahvil kata ulaşma imkanı vardır.

BEYARMUDU KÖYÜ CAMİSİ

Beyarmudu Köyü Cami Projesi, 3900 m² arazi üzerine Cami, minare, sekizgen şadırvan, WC binası, imam lojmanı inşaatı ile çevre duvarı ve çevre düzenleme işlerinden oluşturulmuştur. Cami, toplam 230 m²alan tutmaktadır. Caminin iç kullanım alanı 162m², mahvil kat 66m², son cemaat yerinde ise 30 m²'dir. Cami, 4.4 mt yarıçapında merkezi bir büyük kubbeden; son cemaat yerini kapatan 2 küçük kubbe ve 1 tonozdan; mahvil katının üzerini örten 6 adet küçük kubbe ve 3 adet yarı kubbeden oluşmaktadır.

MAĞUSA HARİKA MAHALLESİ CAMİSİ

Mağusa Harika Mahallesi Cami Projesi, 3460 m² arazi üzerine Cami, minare, sekizgen şadırvan, WC binası imam lojmanı inşaatı ile çevre duvarı ve çevre düzenleme işlerinden oluşturulmuştur.

Cami, toplam 230 m²alan tutmaktadır. Caminin iç kullanım alanı 162m², mahvil kat 66m², son cemaat yerinde ise 30 m²'dir. Cami, 4.4 mt yarıçapında merkezi bir büyük kubbeden ; son cemaat yerini kapatan 2 küçük kubbe ve 1 tonozdan; mahvil katının üzerini örten 6 adet küçük kubbe ve 3 adet yarı kubbeden oluşmaktadır.

Eğitim ve Öğretim Hizmetlerinin Geliştirilmesi Derslik Yapımı

Yer	Muhtelif
Proje Tutarı	3.143.067 TL
Katkı Tutarı	3.143.067 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2008-2009

İlköğretim ve Lise çağındaki öğrencilerin çağdaş ortamlarda eğitim görmesi amacıyla derslik yapımına devam edilmektedir. Bu kapsamda 2009 yılında aşağıdaki derslikler tamamlanıp hizmete girmiştir.

	Okul Mevcudu	Derslik Sayı	Yeni Derslik - Öğr. Sayısı	Maliyet
Lefkoşa TMK prefabrik 2 derslik yapımı	950	41	25+25 - 50	75,680
Girne Oğuz Veli Ortaokulu 12 Derslik Yapı	642	26	1*30 - 330	1,077,450
Yeni Erenköy Lisesi 3 derslik karkas ve merdiven yapımı	592	33	23+20+20 - 63	327,745
G.Mağusa Türk Maarif Koleji'ne 8 Derslik yapımı	572	33	25*8 - 206	552,200
Atatürk İlkokulu genel tamiratı (surlar içi)				434,379
Lefkoşa Demokrasi Ortaokulu 2 derslik ve çevre düzenlemesi	386	16	30+30 - 60	217,800
Doğancı İlkokulu 2 derslik ve merdiven yapımı	120	10	20+20 - 40	110,000
Düzova İlkokulu İlave 2 derslik yapım	180	8	20+20 - 40	132,254
Gaziveren Anaokulu 2 derslik yapımı				99,000
Güzelyurt Maarif Anaokulu temeli mevcut 2 derslik yapımı	115	11	20+20 - 40	116,559

T.C Kaynaklarından 2009 yılında 3.143.067 TL harcama yapılmıştır.

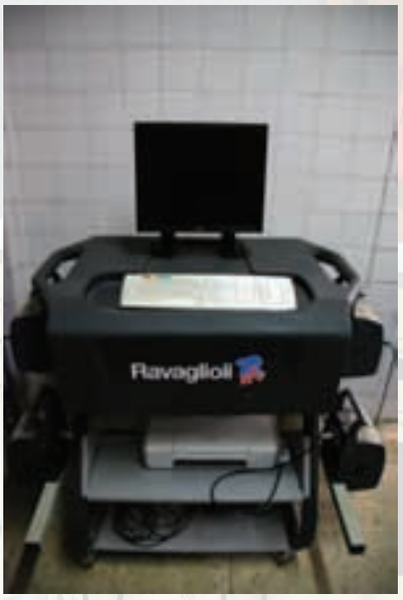

Ravaglioli

Eğitime Teknoloji Yatırımları
Meslek Liseleri Altyapı Modernizasyon projesi

Yer	**Muhtelif**
Proje Tutarı	**418.984 TL**
Katkı Tutarı	**418.984 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009**

KKTC'deki Meslek okullarının çağın gerisinde kalmadan yeni teknolojiyi yakalamış şekilde öğrencilerine daha iyi bir eğitim verebilmesi için yeni teknolojik cihazlarla donatılması 2009 yılında da büyük bir hızla devam etmiştir.

2009 yılında Meslek liselerine alınan çeşitli donanım ve teknik teçhizat aşağıda belirtilmiştir:

Atatürk Meslek Lisesi ve Gazimağusa Meslek Lisesi Güzellik ve Saç Bakımı Alanında kullanılmak üzere malzeme Alımı	90.594
SSEML DR. Fazıl Küçük EML Karpaz ML ve Cengiz Topel EML Motorlu araçlar teknolojisi alnında kullanılmak üzere Teknik Cihaz Alımı	124.218
Meslek Liselerine 117 adet bilgisayar alımı ile 5 adet akıllı yazı tahtası alınması	111.084
Güzelyurt Meslek Lisesine yeni açılan Kuaförlük bölümüne teknik malzeme alımı	17.547
Gazimağusa Meslek Lisesi Görsel İşitsel ve Medya Teknikleri Alanında kullanılmak üzere teçhizat alım	32.094
Meslek Teknik Öğretim Dairesi Müdürlüğüne bağlı okullarda kullanılmak üzere 100 adet kolsuz 5 adet kollu sandalye	12.530
Atatürk Meslek Lisesi Gıda Teknolojisi Alanı Gıda Laboratuarı için teknik teçhizat alımı	15.755
Cengiz Topel Endüstri Meslek Lisesine teknik teçhizat alımı	5.350
Dr. Fazıl Küçük Endüstri Meslek Lisesi Elektrik Elektronik Alanı Teknik teçhizat alımı	3.581
Güzelyurt Meslek Lisesi Elektrik Elektronik alanı Kumanda Laboratuarına teknik teçhizat alımı	6.230
TOPLAM	**418.984**

KIBHAS
GÜLEYÜZ
COBRA
KIBHAS
TKM 937

KIBHAS

Ercan Havaalanından Toplu Taşıma Yapılmasına Kredi ve Katkı Projesi

Yer	
Proje Tutarı	**2.082.764 TL**
Katkı Tutarı	**2.082.764 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2007-2009**

KKTC ekonomisinin geleceği Yükseköğretim ve Turizm sektörlerine yapılacak yatırımlarla güçleneceğinden bu sektörlerin cazip hale getirilmesi rakip ülkelere göre daha ucuz maliyetlerle hizmet verilmesiyle yakından ilişkilidir. Bu manada maliyetlerin düşürülmesi gereken alanların başında ulaştırma sektörü gelmekte olup, ulaştırma sektörü adı geçen sektörlerin maliyetine doğrudan etki etmektedir.

Bu amaç doğrultusunda 11 Ocak 2008 tarihinde Kıbhas Havaalanları Servisi Ltd.'ye toplu taşımacılık yapılabilmesi için 8 adet 45+2 kişilik büyük otobüs alımında kullandırılmak üzere 1,350,000.-USD kredi limiti KKTC Kalkınma Bankası aracılığıyla onaylanmıştır.

Bu kredinin tamamı kullanılmış olup, otobüsler hizmete girmiştir. Otobüsler Ercan Havaalanı ile kaza merkezleri arasında belli zaman periyoduna bağlı olarak hizmet vermektedir.

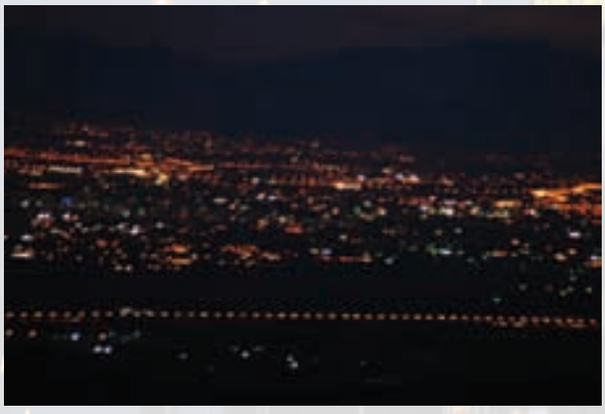
Türkiye Cumhuriyeti kaynaklarından finanse edilen bu proje için 2.082.764 TL harcanmıştır.

Ercan Yonca Kavşağı, Demirhan – Haspolat – Hamitköy Arası Aydınlatma Projesi

Yer	
Proje Tutarı	821.279 TL
Katkı Tutarı	821.279 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2008-2009

12 Mart 2009 tarihinde ihaleye çıkılarak proje hayata geçirilmiştir, 13 Temmuz 2009'da tamamlanan aydınlatma işlerinde 11 km'lik yolda ışıklandırma yapılmıştır. 22 Temmuz 2009 günü açılışı yapılıp hizmete sunulmuştur. Böylece Başkent Lefkoşa'dan Ercan Havalimanına kadar olan güzergâhın tamamı aydınlatılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti kaynaklarından finanse edilen bu proje için 821.279 TL harcanmıştır.

Eski Polis Binası Röleve ve Restorasyon Projesi

Yer	**Lefkoşa**
Proje Tutarı	**213.414 TL**
Katkı Tutarı	**213.214 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009-2009**

26.05.2009 Tarihinde ihaleye çıkılan proje yine ayni yıl içerisinde 20.11.2009 tarihinde 6 ay gibi kısa bir sürede tamamlanmış olup hizmete açılmıştır. Bina iki katlı olup zemin katı Savcılık olarak kullanılmakta birinci katı ise Yüksek Mahkeme olarak hizmet vermektedir.

T.C Kaynaklarından 2009 yılında 213.214 TL harcama yapılmıştır.

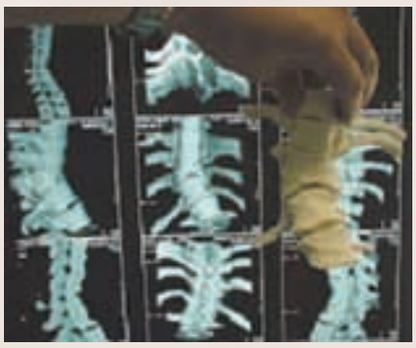

Rapid PCB
Prototyping
ProtoMat S100

Gazimağusa Teknopark Mekatroniks Laboratuarı Teçhizat Alımı

Yer	**Gazimağusa**
Proje Tutarı	**250.000 TL**
Katkı Tutarı	**250.000 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009**

Zcorp 450 3D Laser Printer

Endüstriyel ürün tasarımcıları, mimarlar ve makine mühendislerinin, 3D yazılımları kullanarak geliştirdikleri yenilikçi ürün veya makine parçalarının prototiplerini, 2-3 saat gibi kısa bir sürede, renkli olarak üretebilecekleri bir sistemdir. Bu sistem sayesinde tasarımcılar, müşterilerine yalnızca Bilgisayar üzerinde geliştirdikleri sanal modelleri değil, elle tutulan ve çalışan gerçek prototip ürünleri sunabilme ve onları daha rahat ikna etme şansına sahip olmaktadır.

3D Laser Printer kullanımı ile, Biyomedikal alanında, Tomografi ve MR verilerinden, insan iskeletinin parçalarının 3 Boyutlu gerçek modellerini elde etmek ve bu modelleri kullanarak, kemiklerdeki arızaların hassas bir şekilde teşhis ve tedavi edilmesi mümkün olabilmektedir.

LPKF S42 Elektronik Baskılı Devre Kartı Üretim Cihazı

Elektronik ve Mikroişlemci devre tasarımı yapan araştırmacıların ve KOBİ'lerin ihtiyaç duydukları ve 1 mikron hassasiyetinde, çift taraflı Elektronik Baskılı Devrelerini üretebilmelerine olanak sağlayan bu sistem, KKTC'deki tüm araştırma kurumlarının ve KOBİ'lerin kullanımına açıktır.

Teknopark İnovasyon ve Teknoloji Laboratuarında mevcut olan Proteus Elektronik Devre Tasarım Simülatörü kullanılarak geliştirilen Elektronik ve Mikroişlemci tabanlı devrelerin baskılı devre şemaları, yine Proteus sistemi tarafından üretilmektedir. Geliştirilen bu devre şemaları, Mekatroniks Laboratuarına kurulan PCP Üretim cihazı tarafından, çift taraflı ve 1 mikron hassasiyetinde ve çok hızlı bir şekilde üretilmektedir. Böylece araştırmacılar, geliştirdikleri devreleri yurtdışına göndermek zorunda kalmadan, en kısa sürede ve yüksek hassasiyetle, prototip haline getirme şansına sahip olmaktadırlar.

Halk Vakfı Huzur Evi Projesi

Yer	**Sınırüstü**
Proje Tutarı	**1.407.616 TL**
Katkı Tutarı	**1.407.616 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2006-2009**

Vakıf 11.08.1996 tarihinde Melek Doğan tarafından kurulmuştur. 2000 Yılında Gazimağusa Çamlık bölgesinde çok eski bir binanın 2,5 yıl boyunca süren restorasyon çalışmasından sonra 25 yaşlı ile kullanıma açılmıştı.

Bu binanın çok küçük ve eski olmasından dolayı Sınırüstünde 60 dönümlük bir arazi üzerine 28.11.2006 tarihinde temeli Sayın Büyükelçi Aydan Karahan tarafından atılarak inşaatı başlamıştır. Yeni bina 60 yatak kapasitelidir ve özel odalarda dolap bulunmaktadır.

Binada merkezi ısıtma sistemi mevcuttur. 6 odası 8 kişilik, 5 odası özel oda olarak kullanılacak ve 1 büyük odada sosyal amaçlı olarak düşünülmüştür.

Bina 2 kısımdan oluşmaktadır bir tarafı koğuş poliklinik, resepsiyon, diğer tarafı ise yemek salonu, mutfak, misafir kabul yeri, 3 tuvalet, 2 duş bulunmaktadır. Ayrıca idari personel odası bulunmaktadır. 24 Temmuz 2009 günü açılışı yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti kaynaklarından finanse edilen Halk Vakfı Huzur evi'nin tamamlanabilmesi için bugüne kadar toplam 1.407.616,66 TL harcanmıştır.

Hayvancılık ve Organize Hayvan Barınaklarının Geliştirilmesi Projesi

Yer	**Muhtelif**
Proje Tutarı	**1.892.000 TL**
Katkı Tutarı	**1.526.610 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009-2009**

Soğuk zincir projesinin uygulanması ile işletmelerde elektrik alt yapısı önem kazanmıştır. Bu amaçla hayvan barınaklarına elektrik alt yapısının sağlanması destek kapsamına alınmış ve 2009 yılı içerisinde 38 üretici toplam 287.703,00 TL hibe desteğinden yararlanmıştır.

Belirtilen destek dışında karma yem üretiminin işletmede üretilmesini desteklemek amacı ile işletmesinde yem ünitesi kuran hayvan üreticilerine 8.000,00 TL hibe desteği sağlanmıştır. Bu kapsamda 2009 yılı içerisinde 8 hayvan yetiştiricisi toplam 32.000,00 TL hibe desteğinden yararlanmıştır.

Proje kapsamında hayvancılık amaçlı su kuyularının elektrik altyapıları ile hayvan barınakları bölgesine su temini yapılmıştır. Bu kapsamda aşağıda görüldüğü üzere 2009 yılında Organize Hayvancılık Bölgeleri akım ve tarımsal amaçlı su kuyularına elektrik desteği yapılmıştır.

Nergisli Organize Hayvancılık Bölgesi Elektrik Akım Temini	122.000,00 TL
Hayvan Barınakları ile Tarımsal amaçlı su kuyularının elektrik altyapıları için teşvik	497.132,00 TL
Hayvancılık amaçlı su kuyularına elektrik altyapıları için üreticilere teşvik primi	286.983,00 TL
Adaçay Köyü Organize Hayvancılık Bölgesi su temini	80.549,00 TL
Akdoğan Bölgesi su kuyularına akım temini	190.000,00 TL

Türkiye Cumhuriyeti kaynaklarından finanse edilen bu proje için 1.526.610 TL harcanmıştır.

İçme Suyu ve Altyapı İşleri Projesi

Yer	**Muhtelif**
Proje Tutarı	**3.707.400 TL**
Katkı Tutarı	**3.707.400 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2008-2009**

Ülke genelinde su kaynaklarının azlığı ve sulama ile içme amaçlı açılmış kuyuların planlamasında ki eksikliklerden dolayı, içme ve kullanma için kaliteli ve yeterli su sağlanamamaktadır. Evsel atıkların arıtılması ve kanalizasyon tesisleri birkaç yerleşim bölgesi dışında bulunmamakta veya yeterli şebeke hattı bulunmamakta veya var olanlar teknik nedenlerle iyi işletilememektedir. Katı atıklar ise sadece Dikmen Çöp depolama tesislerinde vahşi depolama yöntemleri ile depolanmaktadır.

Söz konusu proje kapsamda 2009 yılı gerçekleşmeleri aşağıda tabloda sunulmuştur.

	Proje Adı	İhale/keşif bedei	Miktarı. (mt./ Ad./m³)	Harcanan (KDV`li)
1	Alayköy Tak. İçme ve kullanım suyu projesi.	77.000,00	4.680,00	77.000,00
2	Sipahi Takviye İçme Suyu Projesi.	34.000,00	650,00	22.000,00
3	Güngör Kuyusu Haspolat içme suyu isale hattı projesi.	556.000,00		556.000,00
4	Çukurova Sulama projesi.	60.000,00	3.390,00	60.000,00
5	Beyarmudu depo ve şebeke İyileştirme projesi.	210.000,00	780,00	210.000,00
6	Girne İçmesuyu Şebeke Yenileme Projesine Katkı	599.000,00	Katkı	599.000,00
7	İskele İçmesuyu Şebeke Yenileme Projesine Katkı	370.000,00	Katkı	370.000,00
8	Gönyeli İçmesuyu Şebeke Yenileme Projesine Katkı	46.000,00	Katkı	46.000,00
9	Doğancı İçmesuyu Şebeke Yenileme Projesine	77.000,00		77.000,00
10	Dipkarpaz İçmesuyu Şebeke Yenileme Projesine	55.000,00		55.000,00
11	Anadolu İçmesuyu Şebeke Yenileme Projesine	225.000,00		225.000,00
12	Lefkoşa İçmesuyu Şebeke Yenileme Projesine Katkı	435.000,00	Katkı	435.000,00
13	Yedidalga Takviye İçme Suyu Projesi.	95.000,00	2100 mt.	51.000,00
14	Cengizköy Şebeke yenileme	9.000,00		9.000,00
15	Çayönü Şebeke yenileme	6.000,00		6.000,00
16	Kumköy şebeke takviye	19.000,00		15.000,00
17	Güneş köy şebeke yanileme	7.000,00		7.000,00
18	Gayretköy Takviye	20.000,00		20.000,00
19	Yeşilyurt kuyusuna elk akımı	14.000,00		14.000,00
20	Taşlıca köyü kare depo yapımı	28.049,16	1 Ad - 70m³	28.000,00
21	Kaplıca köyü depo yapımı	65.237,43	1 Ad - 200m³	66.000,00
22	Turnalar köyüne kule depo yapımı	47.168,83	1 Ad - 70m³	49.000,00
23	Tirmen köyüne kule depo yapımı	43.532,00	1 Ad - 70m³	46.400,00
24	Taşpınar köyüne Betonarme Kule Depo yapımı	130.898,44	1 Ad - 70m³	74.000,00
25	Arıza, Elk.,Pompa ve diğer işler	1.072.000,00		590.000,00
			TOPLAM	**3.707.400,00**

2009 yılında 45 isale ve şebeke hattı projesinden 22 isale-şebeke hattı ile 8 adet depo yapım projesi tamamlanarak işletmeye açılmıştır.

Kuraklık nedeniyle su seviyesi düşen birçok kuyuya müdahalede bulunulmuş, temizleme deneme çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca su ihtiyacına göre içme, kullanma ve sulama amaçlı kuyu kazı çalışmalarına devam edilmiştir. Yaklaşık 28 kuyudan 9 adedinde verimli ve kaliteli su elde edilmiş, diğer kuyular ise ya verimsiz ya da su kalitesi kullanılamaz özellikte çıkmıştır.

Sondaj çalışmalarının daha verimli olması, ovaların geometrik özelliklerinin çıkarılması amacıyla jeofizik alet ve ekipmanı alınmıştır.

KARPAZ PANSİYONCULUK

Yer	**Muhtelif**
Proje Tutarı	**4.865.761 TL**
Katkı Tutarı	**4.865.761 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2007-2009**

Karpaz pansiyonculuk projesi, özel ilgi, agro ve eko turizmin geliştirilmesi, halkın turizm yatırımcılığına yönlendirilmesi, yeni istihdam ortamı doğurulması yörenin ekonomisine katkıda bulunmak amacıyla projelendirilmiştir.

Proje ile yeni pansiyon yapılması ve mevcut binaların restore edilmesi hedeflenmiş olup, altı tesisin açılışı 03 Eylül 2009 da yapılmış olup, 2009 sonu itibari ile 14 tesis yaklaşık 170 yatak kapasite ile hizmet vermeye başlamıştır. Yatırımcılara yatırım kredisi olarak bina- inşaat, mefruşat şeklinde olmak üzere, 2008 yılına kadar 4.301.070 TL kredi tahsis edilmiş ve 3.627.850 TL kredi de kullandırılmıştır.

Kasım 2008 yılında yerinde yapılan incelemeler sonucunda tesislerin tamamlanması için yaklaşık 700.000 TL daha ek kaynak sağlanmış ve 2009 yılında kullandırılmıştır.

Bölgede tesislerin ihtiyacı olan altyapı yatırımlarına ise 537.911 TL harcama yapılmıştır.

T.C. Kaynaklarından finanse edilen bu proje için 4.765.761TL harcanmıştır.

Küçük ve Mikro İşletmelere Yatırım ve İşletme Kredisi Verilmesi ve İstihdam Endeksli Faizsiz Kredi Desteği

Yer	**Muhtelif**
Proje Tutarı	**9.550.000 TL**
Katkı Tutarı	**9.550.000 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009-2009**

Sanayici, Esnaf ve Zanaatkarların, finansman ihtiyaçlarının karşılanabilmesi ve piyasada yaşanan nakit sıkışıklığının bir ölçüde giderilebilmesi amacıyla ilk defa KKTC'de sıfır faizli kredi desteği programı başlatılmıştır.

"İSTİHDAM ENDEKSLİ FAİZSİZ KREDİ DESTEĞİ PROGRAMI" ile yaklaşık 500 imalatçı esnaf ve sanayicinin yararlandırılması planlanmıştır.

Söz konusu kesimlere 3 milyon TL'lik kaynakla yaratılan kredi hacmi yaklaşık 18 milyon TL'dır.

Program kapsamında 500 esnaf ve zanaatkara toplam 18 milyon TL'lik kredi kullandırılması hedeflenmiştir. 24 ay vadeli olan bu destek programında esnaf ve sanatkarlar faiz ödemeyecek, faizlerin tamamı karşılanacaktır.

Söz konusu program ile 2009 yılı sonu itibariyle 182 firmaya 9.550.000 TL. kredi kullandırılmıştır.

Lefkoşa Arasta Esnafı Renevasyon (Yenileme) Kredisi Verilmesi Projesi

Yer	
Proje Tutarı	**740.000 TL**
Katkı Tutarı	**480.000 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2008-2009**

Bölge esnafının daha iyi koşullarda hizmet verebilecek hale getirilmesi ve bölgenin modernleşmesinin sağlanması amacıyla başlatılan proje kapsamında esnafın işyerlerinin kapı, pencere, duvar düzenleme, tamir ve tefriş etme, gölgelikler takma vb. ihtiyaçlarının karşılayabilmeleri için kredi olanağı sunulmuş olup bölgeye gelen turistlerin hatıra eşyası olarak satın alabilecekleri, Kıbrıs Türk kültürünü yansıtan ürünleri üreten ve satan işyerlerine kredi kullandırılmıştır.

Toplam 15 Esnafa 480.000 TL tutarında kredi kullandırılmıştır.

Mehmetçik Belediyesi Restoran ve Çevre Düzenlemesi Projesi

Yer	**Bafra**
Proje Tutarı	**1.529.236 TL**
Katkı Tutarı	**1.529.236 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2008-2009**

Mehmetçik Belediyesine ait Bafra Halk Plajı yıllarca özelde belde halkına genelde ise K.K.T.C halkı ve adaya gelen yerli ve yabancı turistlere ilkel çok zor şartlarda hizmet vermiştir.

Doğu Akdeniz Üniversitesi Kentsel-Tasarım Bölümünün hazırlamış olduğu Mehmetçik Belediyesi Bafra Turizm Yatırım Bölgesi Kamusal Alan Rekreasyon projesinin I. Etabında bulunan restoranın yapımı 2009 yılında tamamlanmıştır. Bölgede yapılan beş yıldızlı tesislere eş olarak belde halkına kazandırılan bu tesisin II. Etabı tamamlandığında bölge halkının el emeği göz nuru ile ürettiği, yöremize özgü el işleri ve yöre mutfağımızın tanıtımı, pazarlaması, spor alanları, kamp alanları, yeşil alanlar ve bu yeşil alanlar içerisinde yürüyüş bisiklet parkurları oluşturulacaktır. Proje tamamlandığında yöre halkının tabiatla iç içe kültür ve tarihini hatırlatan ekonomisine katkı koyacak olan doğal güzelliğini koruyarak Bafra'yı yeniden planlayarak turizm merkezine dönüştürülecektir.

Tüm projenin hazırlanıp I.Etap'ın tamamlanması Türkiye Cumhuriyeti Yardım Heyeti'nin finansmanı ile gerçekleştirilmiştir.

Ormancılık Sektörünü Geliştirme Projesi

Yer	
Proje Tutarı	**2.772.064 TL**
Katkı Tutarı	**2.772.064 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009-2009**

KKTC'de Güzelyurt serisi (Serhatköy ve Yılmazköy sahaları), Lefkoşa Serisi (Alayköy ve Mesarya sahaları) ve Kantara Serisi (Ardahan, Ziyamet, Balalan-Kumyalı yöreleri) olmak üzere toplam 65.426,00 ha orman alanı bulunmaktadır. Mevcut orman alanlarının bakım ve yenilenmesi amacıyla 2009 yılında 3.700.000,00 TL kaynak sağlanmış, 2.272.064,00 TLsi yıl içinde tamamlanan aşağıdaki faaliyetlere kullanılmıştır.

1.500.000 Adet Fidan Üretimi	1.074.506,00 TL
Tohum Çalışmaları	15.750,00 TL
Orman Bakım ve Kuruyan Ağaçların Kesimi	718.223,00 TL
Güzelyurt Lefkoşa ve Kantara Serisi Fidan Bakımı	317.780,00 TL
Kabuk Böceğine Karşı Biyoteknik Mücadele	178.071,00 TL
Çam Kese Böceği Tırtıl Zararlısına Biyolojik Mücadele	107.133,00 TL
Karşıyaka ve Koruçam Yangın Kuleleri Elektrik Akımı	26.615,00 TL
Hizmetiçi Eğitim Hizmetleri	20.434,00 TL
Ormancılıkla İlgili Diğer İşler	313.552,00 TL

Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi

Yer	
Proje Tutarı	966.673 TL
Katkı Tutarı	966.673 TL
Başlama-Bitiş Yılı	2008-2009

Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi kapsamında 2009 yılında da çeşitli cihazlar ve Tıbbi malzemeler alınmıştır. Yine sıtma ile savaş projesi kapsamında İnsektisit ve Larvasit tipi ilaçlar temin edilmiştir. Alınan bazı cihazların listesi aşağıdadır.

Cengiz Topel Hastanesi Merkezi Tıbbi Gaz Projesi
Dr.Burhan Nalbantoğlu Has. anestezi cihazı alımı
Dr Nalbantoğlu has.röntgen alımı
1 adet sternum Motorola, yatak, karyola ve etejer alımı
Dr.Nalbantoğlu Has.Kan Bank.Soğutucusu Santrifüj Cihaz alımı
Dr.Bur..Nalbantoğlu H. Uvb Ted.Kabini,Kbb Mikroskop,Koagülometre (Hepsinden birer adet)

Hemodiyaliz Makinesi ve Koltuğu

Son dönem böbrek yetmezliğine giren hastaların tedavi seçeneklerinden biri hemodiyalizdir. Hasta haftada 3 kez hastaneye gelip makineye damar girişiyle bağlanır kandaki artık maddeler 4 saat boyunca temizlenir ayrıca vücuttaki fazla sıvıda temizlenmektedir.

Kan Bankası Soğutucu Santrifüj Cihazı

Soğutmalı Santrifüj cihazı tam kan sentrifuj edilerek kan ürünlerinin ayrılmasında kullanılıyor. (Kan ürünleri, eritrosit, süspensiyonu, trombosit, plazma). Ayrıca yüksek devirde tüp çevirerek tahlil öncesi hazırlıkları yapılıyor en önemli fonksiyonlarından biri de kan yıkama işlemleridir.

T.C Kaynaklarından 2009 Yıllında 966.673 TL harcanmıştır.

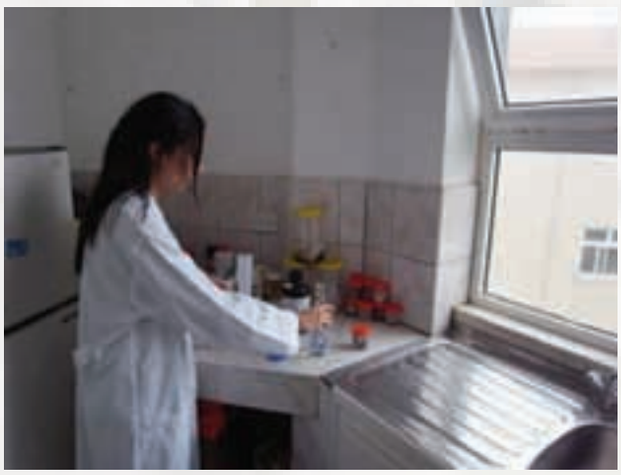
SMART Ercan Havalimanı Hava Trafik Kontrol Merkezi ve Yeni Frekans Cihazları Projesi

Yer	**Ercan**
Proje Tutarı	**13.000.000 Euro**
Katkı Tutarı	**13.000.000 Euro**
Başlama-Bitiş Yılı	**2007-2009**

Nisan 2007 tarihinde temeli atılan Ercan Hava Trafik Yönetim Merkezi 24 Ekim 2009 tarihinde hizmete açılmıştır. Halen kısmi geçici kabulü yapılmış olan sözkonusu bina 8 Ağustos'tan itibaren deneme amaçlı olarak eski sistemle birlikte çalıştırılmaktadır. Bugüne kadarki performans memuniyet verici ve mükemmele yakındır.

Bina, akıllı bina olarak tabir edilen sistemle inşa edilmiş olup 3 katlı ve 6600 m²'dir. 43 metre yükseklikteki kuleyi de barındıran binanın sistemlerle birlikte maliyeti 13 milyon Euro'dur. Proje Türkiye Cumhuriyeti'nde ihalesi yapılan SMART projesinin KKTC bölümü olup tamamen TC Yardım ve finansmanıyla gerçekleştirilmiştir.

Öğretim Üyesi Yetiştirme Projesi

Yer	
Proje Tutarı	**700.112 TL**
Katkı Tutarı	**700.112 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009**

KKTC'de bulunan mevcut Üniversitelerdeki öğretim üyesi ihtiyacına katkıda bulunmak üzere

Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ile Yüksek Öğretim Denetleme ve Akreditasyon Kurulu (YÖDAK) arasında imzalanan protokol çerçevesinde yürütülen KKTC Üniversitelerinde ihtiyaç duyulan öğretim üyesi gereksinimine katkı sağlayacak ODTÜ Öğretim Üyesi Yetiştirme Projesinde 22 kişi öğrenim görmektedir. Öğrencilere Proje kapsamında eğitim destek ödeneği verilmektedir.

T.C kaynaklarından toplam 700.112 TL harcanmıştır.

Tarım Sektörünün Geliştirilmesi Projesi

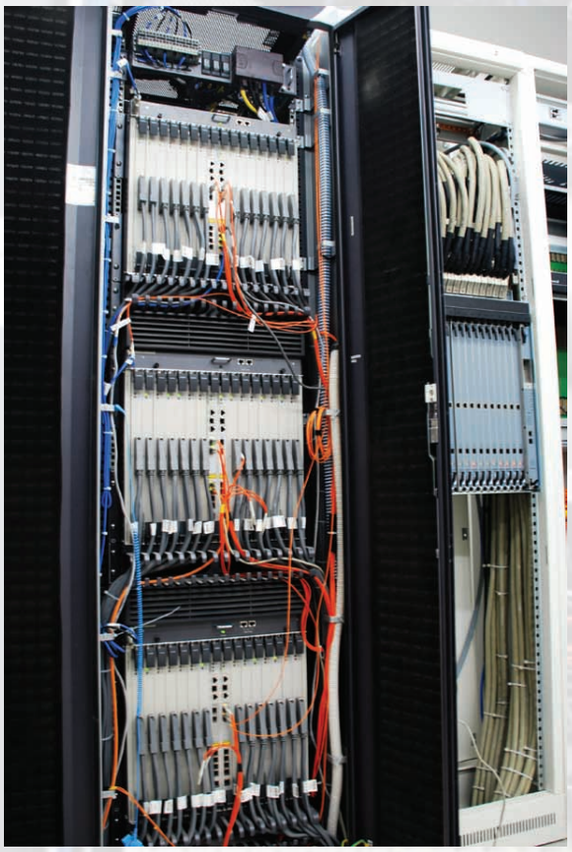
Yer	**Muhtelif**
Proje Tutarı	**2.000.000 TL**
Katkı Tutarı	**1.257.023 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009**

KKTC'de hayvancılık faaliyetleri önemli oranda, özellikle süt üretiminin %94'ünü oluşturan sığır yetiştiriciliği, ithal girdi kullanımı ile yapılan entansif bir yapı göstermektedir. Bu yapının çağdaş seviyeye ulaştırılması için yetersiz finans kaynağı olan yetiştiricilere söz konusu proje çerçevesinde barınak yapımı ve barınak tadilatı ile ilgili düşük faizli (% 5), uzun vadeli (5 yıl) kredi olanakları sağlanmaktadır. Bu kapsamda 2009 yılı içerisinde 51 hayvan yetiştiricisine toplam 1.280.000,00 TL finansman sağlanmıştır.

Projenin hayvancılıkla ilgili diğer alt başlığı ise süt kalitesinin artırılmasına katkısı olan ve 2004 yılında başlayan "Soğuk Zincir Projesinin" yaygınlaştırılması amacıyla, işletmesinde soğuk zincir altyapısını tesis eden yetiştiricilere 10.000,00 TL hibe desteği uygulamasıdır. Bu kapsamda 2009 yılı içerisinde 7 hayvan üreticisi 62,000,00 TL hibe desteğinden yararlanmıştır.

Bitkisel üretimle ilgili olarak 5 üreticiye toplam 70.000,00TL değerinde bahçe bakım kredisi, 59.000,00 TL sera yapımı amaçlı kredi kullanılmıştır.

Tarımsal mekanizasyon alanında ise 6 üreticiye traktör ve üreticiye saman makinası olmak üzere toplam 44.000,00 TL değerinde hibe desteği sağlanmış ve bir üreticide traktör alma amacıyla 15.000,00 TL düşük faizli kredi kullanmıştır.

Telekomünikasyon Dairesi Kablo Alımı ve ADSL Abone Artışı Bilgisayar ve Donanım Projesi

Yer	**Lefkoşa**
Proje Tutarı	**1.065.284 TL**
Katkı Tutarı	**1.065.284 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2008-2009**

Bakır ve Fiber Optik Kablo Alımı

Harici tesisat kablosu telefon direklerindeki kablolardan ev içine giden kablolardır. Bu kablolar eskimiş hatların yenilenmesinde kullanılmaktadır. Telekomünikasyon Dairesinin eskiyen kablolarının değişimi ve yeni tesisatların takılmasında bakır kabloları kullanılmaktadır. Camper teli santralden çıkış ve bağlantı yapılması amacıyla kullanılan kablolardır. Alınan Toplam kablo 129.000 Metredir. Bakır kablolar, Telekomünikasyon Dairesinin hasarlı kabloların değişimi ve yeni tesisat kurulumu gibi olağan işlerinde kullanılmaktadır.

Fiber Optik Kablo

Mevcut sistemde çalışan hasar görmüş fiber optik kabloların değiştirilmesi maksadıyla kullanılmaktadır. Fiber optik kablolar ADSL sistemlerinde kullanılmaktadır. Ayrıca MESAN Projesi kapsamında da Fiber Optik Kablolar kullanılmaktadaır. Fiber Optik kablolar Devletin çeşitli kurumlarında da kullanılmaktadır. 77.000 Metre Fiber optik kablo alınmıştır

2009 Yılında Toplam 788.820,58 TL tutarında Bakır ve Fiberoptik kablo alınmıştır.

ADSL Abone Artışı Bilgisayar ve Donanım

ADSL Abone artışı Lefkoşa Gönyeli Maraş ve Girne bölgelerini kapsayan 1.200 abonelik kapasitede bir artış sağlanmıştır. Bu bölgelerde yaşayan KKTC halkına daha fazla ADSL hizmeti götürülmesi amacıyla sözkonusu bölgelerde kapasite artışına gidilmiştir.

Bu proje 2009 Haziran ayında çalışmaya başlanmıştır ve 276,464 TL harcanmıştır.

BLUE-LIFE

Ters Osmoz Katkı Projesi

Yer	
Proje Tutarı	**313.998 TL**
Katkı Tutarı	**313.998 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2008-2009**

Osmoz, suyun az yoğun ortamdan çok yoğun ortama emilme sürecidir. Ters osmoz ise bu sürecin basınçla tersine döndürülerek çok yoğun ortamdan temiz su ayrıştırmak için kullanılır. Tamamiyle doğal, fiziksel bir yöntemdir. Isı, ışın veya kimyasal kullanılmaz.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde son yıllarda meydana gelen hızlı konut satışı, nüfus yapısındaki artış, ülkeye gelen turist sayısı, konut satın alan yabancı sayısındaki artışlar, özel mülklerdeki havuz sayısı ve tabii ki su kaynaklarında görülen tuzlanma ve azalmalardan hareketle, deniz suyundan kullanma suyu elde etme projeleri (reverse osmos) Turizm Bakanlığınca ele alınarak, bu hususta en azından turistik konaklama tesislerinin mevcut kaynaklardan daha az su tüketmeleri ve su sıkıntısı yaşamamaları için geliştirilen teşvik sistemi kapsamında tesisler Ters Osmos sistemlerini kurmaya özendirilmiştir.

Bu uygulama, %20 öz kaynak, %60 kredi ve %20 hibe katkısı şeklinde olup, bu proje de tamamen T.C. Yardım Heyeti kaynaklarıyla yürütülmüştür. Belirtilen dönem içerisinde Alsancak bölgesindeki Merit Crystal Cove Hotel ve Çatalköy Bölgesinde bulunan Bumerang Hotel için hazırlatılmış ters osmos projeleri desteklenmiştir.

Turizmin Geliştirilmesi Projesi

Yer	**Muhtelif**
Proje Tutarı	
Katkı Tutarı	**17.316.000 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2008-2009**

Bafra Turizm Yatırım Bölgesi Rekreasyon Projesi, yerli ve yabancı ziyaretçilere ve halka hizmet verilebilmesi amacıyla restoran, duş-tuvalet-soyunma üniteleri, küçük alışveriş üniteleri, otopark, köy kahvesi, yürüyüş yolları, seyir kulesi, bölgede bulunan lagun ve çevresinin ıslah edilerek doğallığı bozulmadan daha etkileyici bir hale getirilmesi ve bölgede belirlenen yerlere yeşil alanların oluşturulmasını kapsayan bir rekreasyon projesi tamamlanmıştır.

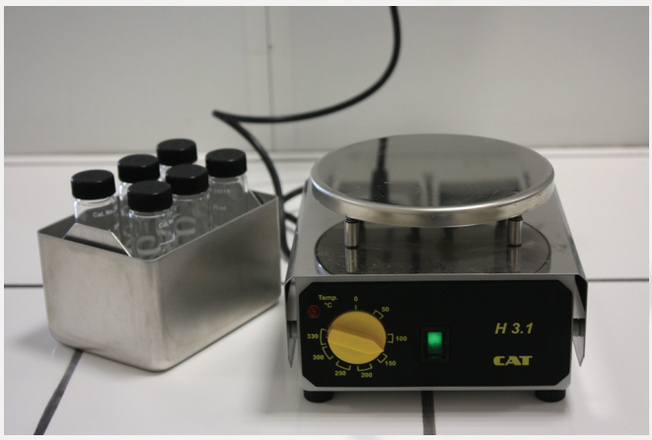
Turistik Tesislere Alt Yapı Katkısı, inşası devam eden turistik konaklama tesislerine elektrik, telekomünikasyon ve denizden su arıtma ve yol yapım ile ilgili alt yapı katkısı verilme uygulamasına 2009 yılında da devam edilmiştir. Ayrıca güneş enerjisi kurulması ile ilgili 2 pilot proje uygulanmıştır. Bu kapsamda 4 tesise elektrik katkısı, 15 pansiyona telekomünikasyon katkısı ve 2 tesise denizden su arıtma katkısı ve kredi sağlanmıştır.

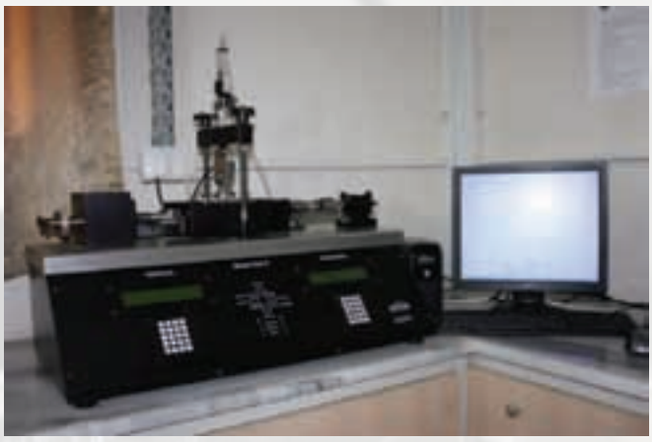
Teşvikler, 2009 yılından önce inşaatına başlanmış olup asgari %50'si tamamlanan turizm yatırımları ve mevcut restoranların kalite standartlarının yükseltilmesi amacıyla yapacakları yenileme yatırımları, ek yatırımlar ve/veya tadilatlar için K.K.T.C. Kalkınma Bankası aracılığı ile kredi kullandırılması sağlanmıştır. Bu kapsamda yaklaşık 20 restorana ve 5 turistik tesise kredi desteği sağlanmıştır.

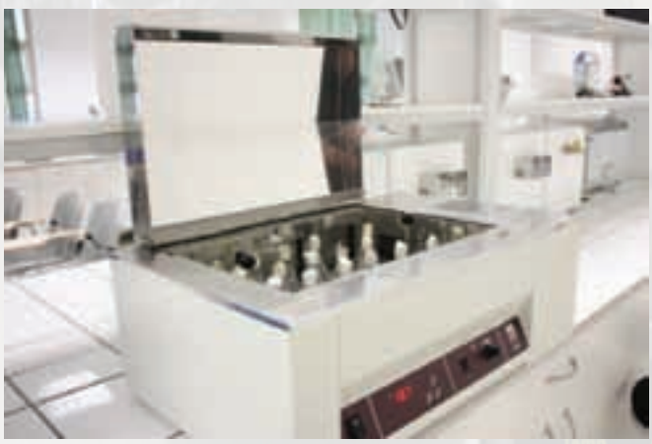
Karpaz Bölgesinin tamamlanması için 2009 yılında yaklaşık 1.250.000 TL ek kredi desteği sağlanmıştır. 2009 sonu 2010 yılı başı itibari ile 14 tesis işletmeye açılarak yaklaşık 150 yatak daha hizmete girmiştir. Diğer taraftan yıl içinde yarım kalmış otelleri tamamlamak amacıyla yaklaşık 5.000.000 TL ek kaynak ayrılarak 5 otel projesine yaklaşık 7.500.000 TL kaynak tahsis edilmiştir. 2009 yılında kredi dışında hibe destekler olarak su arıtma projeleri ve diğer altyapı ve yolcu getirmeye yönelik teşvikler uygulanmıştır. 2009 yılında KKTC ye gelen turistlerin yaklaşık 500.000' i otellerde konaklamış ancak sadece %10 'u olan 50.000 kişi karşılığı teşvik ödemesi yapılmıştır.

TABLO 1: 2008- 2009 Turizm Projeleri Gerçekleşme Tablosu

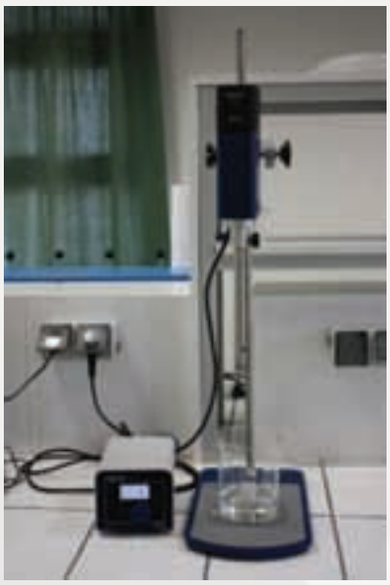
	Proje adı	Harcama
	Tur.Gel.Prj desteklenmesi	2.252.000
	**Tur.Böl.Alty Katkı Des.	7.412.000
	Özel İlgi Tur.Gel.	92.000
	Yarım Kal.Otel kredisi	4.840.000
	Eko Tur.Ev Pans.Geliş. Kredisi	2.720.000
	G.Toplam	17.316.000

H 3.1
CAT

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Çevre Mühendisliği ve Enerji Sistemleri Laboratuarına Cihaz Alımı

Yer	**Haspolat**
Proje Tutarı	**790.000 TL**
Katkı Tutarı	**790.000 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2008-2009**

TEMEL ELEKTRİK – ELEKTRONİK EĞİTİM SETİ:

DC Devreler, AC Devreler ve Yarı İletkenlerde yapılan deneylerde kullanılır.

- DC Devreler: Elektrik Devresi, Ohm Kanunu, Gerilim ve Ölçme devreleri, Direnç, NTC, PTC, VDR, LDR, Paralel ve Seri Direnç Devreleri, Potansiyometre.
- AC Devreler: AC devrelerde devrelerin bulunması, Yıldız Bağlantılar, Üçgen Bağlantılar, AC devrelerde, Kondansatör, Kondansatörlerde seri ve paralel bağlamalar, AC devrelerde Bobin, Bobinlerin seri ve paralel bağlantıları, RC, LC, RL, seri ve paralel bağlantılar.
- Yarı İletkenler: Diyotlar, Transistörler, Thyristörler, Diac, Triac, Güç Elektroniği, Endüstriyel Elektronik.

OSİLOSKOP:

25 MHz digital osiloskop. Osiloskop periyodik veya periyodik olmayan elektriksel işaretlerin ölçülmesini ve gözlenmesini sağlayan çok yönlü bir ölçü cihazıdır. Osiloskop ile iki boyutlu görüntüler elde edilebilmektedir. Osiloskop; ölçülecek işaretin zamana göre değişimini ölçme için de kullanılmaktadır.

6015 GÜÇ KAYNAĞI:

DC deneyleri yapabilmek için ihtiyaç duyulan gerilimi ve akımı sağlayan cihazdır.
Teknik Özellikleri arasında;
Çıkış voltajı 0 … 30 V DC, ayarlanabilir
Çıkış akımı 0 … 5 A DC, ayarlanabilir

055 GÜÇ KAYNAĞI:

Breadboardlar için ihtiyaç duyulan AC (özelikle transormatör deney setlerinde) veya
DC gerilim ve akımı sağlamaya yarayan cihazdır.

MULTİMETRE:

Gerilim (AC/DC), akım (AC/DC), resistance, kondansatör, bobin değerlerini ölçmeye yarayan cihazdır. Bir çok deneylerde kullanımaktadır.

YARI OTOMATİK KONİK PENETROMETRE:

Bitüm/zemin nununelerinin sabit yük, zaman ve sıcaklık altında batma direncinin tespiti için kullanılmaktadır. Cihazda batma ölçümleri dijital zaman ölçerle yapılmaktadır. Zemin numuneleri için cihaz, farklı su içerikleri için su içeriği-batma miktarı ilişkisinden likit limiti belirlemektedir. AASHTO T49, ASTM D5, BS1337-2 ve EN 1426 standardlarına uygundur.

CBR VE MARSHALL STABİLİTE TEST CİHAZI:

Zemin ve asfalt numunelerinin yük ve deformasyonlarını ölçmede kullanılan bir cihazdır. Marshall test cihazı bitümlü karışımların yük ve akma değerlerinin tespitinde kullanılmaktadır. 50 kN kapasiteli gövdede yükleme 50.8 mm/dakika hızla yapılmaktadır. Cihaz üzerinde akma ve yük değerleri dijital okuma ünitesi aracılığı ile görüntülenip bilgisayara aktarılmaktadır. CBR cihazı ise zeminlerin taşıma kuvvetinin hesaplanması için dizayn edilmiştir. Cihaz, deformasyon ve yükü gösteren ve bilgisayara aktaran dijital okuma ünitesine önceden belirlenen uzama değerlerine karşılık gelen yük değerleri, cihazın okuma ünitesinin hafızasına kaydedilir. Bilgisayar yazılımı ile de sürekli olarak yük ve uzama verileri bilgisayara CBR değeri olarak otomatik olarak hesaplanır. 5 ton kapasiteli gövde de ilerleme hızı 1.27 mm/dakika dır.

ASFALT VİSKOMETRESİ:

Asfalt malzemelerin viskometre parametrelerini ölçmede kullanılır. Cihaz 2 numune test etme kapasitelidir. Dijital göstergelidir. AASHTO T72, ASTM D88 standardlarına uygundur.

BETON DAYANIM CİHAZI:

Cihaz, beton, çimento hamuru, tuğla, kiremit, bordür taşı v.b. yapı malzemelerin basınç dayanımlarını ölçmekte kullanılmaktadır. Cihaz, full otamatik dijital kontrollü olup özel yazılımı aracılığı ile bilgisayardan kontrol edilebilir. Test presi TS EN 12390-4 standardına tam uygundur. Ayrıca cihaz ASTM ve BS standardlarına göre test yapabilmektedir. Test Presi 200 ton kapasiteli olup, deney hızı 1 kN/dk ile 25 kN/dk arasında seçilebilir. Üst basma plakası oynarbaşlık sistemli olup sistem hidrolik bir mekanizma ile çalışmaktadır.

EĞİLME TEST PRESİ:

Cihaz, beton, çimento hamuru, tuğla, kiremit, bordür taşı v.b. yapı malzemelerin eğilme dayanımlarını ölçmekte kullanılmaktadır. Test presi TS EN 12390-4 standardına tam uygundur. Ayrıca cihaz ASTM ve BS standardlarına göre test yapabilmektedir. Test Presi 20 ton kapasiteli olup, üçte bir veya orta noktalarına göre yükleme şeklinde ayarlanabilmektedir.

GEOCOMP MARKA BİLGİSAYAR KONTROLLÜ OTOMATİK DİREK KESME VE RESİDUAL KESME TEST SİSTEMİ:

Bu cihaz zeminlerin kayma mukavemeti parametreleri ve kayma gerilmesi, kayma şekil değiştirme davranışını incelenmektedir. Deneyde sabit bir yük uygulanan zemin yanal yönde kesmeye zorlanmaktadır. Deney sırasında zeminin drenajını kontrol etmek ancak yükleme hızını zemin permeabilitesine göregöre ayarlamak ile mümkün olmaktadır. Numune üzerine normal gerilme uygulayarak, böylece kesmeden önce zeminin konsolide olması ve kesme sırasında normal gerilmelerin kontrol altında tutulması mümkün olmaktadır. Deney sırasında ulaşılan en büyük kayma gerilmesi veya göçme kabul edilebilecek şekil değiştirmelere yol açan kayma gerilmesi zeminin normal bir gerilme altında kayma mukavemetini vermektedir. Deney değişik normal gerilmeler altında zeminin mukavemet zarfını elde etmek mümkün olmaktadır Bu cihaz ile kesme sırasında zeminin drenajını kontrol etmek, ancak yükleme hızım zeminin permabilitesine göre ayarlamak ile mümkün olmaktadır

GEOCOMP MARKA ÜÇ EKSENLİ BASINÇ DAYANIM SİSTEMİ (TÜM AKSESUARLARI İLE BİRLİKTE):

Sistem Konsolidasyonsuz-Drenajsız (UU), Konsolidasyonlu-Drenajlı (CD), Konsolidasyonlu-Drenajsız (CU) deneylerin yanında Stress-path, CBR, Tek Eksenli, Konsolidasyon ve serbest sişme deneyleride yapabilir. Sistem tam otomatik olarak tüm cihazları ve aparatları bilgisayar üzerinden kontrol edilebilir. Sistem, Boşluk Suyu Basıncı, Hücre Basıncı, Ters basınç ve Hacim Değişimini 250cc hacim kapasiteli, 0.000006 ile 3 cc aralığında ayarlanabilen ve 1,700 kPa basınç üreten iki adet Bilgisayar Kontrollü Otomatik Akış Pompası ile ölçer. Test bilgisayar veya Test çerçevesi ve akış pompaları üzerinden tuş takımı kullanılarak tam otomatik olarak yapılabilir. Test sırasında okumaların birimi değiştirilebilir ve veriler yeni birimde görünür.

DİSK ÖĞÜTÜCÜ:

Cihaz zemin numunelerinin öğütülme işlemlerinde kullanılmaktadır.

ELEK SARSMA CİHAZI VE STANDART ELEKLER 1:

Deney seti, ince ve kalın agregaların ve zemin numunelerinin granülometrik dağılımlarında, zemin sınıflandırılmalarında kullanılmaktadır.

ÜÇLÜ KONSOLİDASYON SETİ:

Cihaz, yanal deformasyonu önlenmiş olan, suya doygun, disk biçiminde ve örselenmemiş bir zemin numunesinin alt ve üst yüzeyinden drenaj sağlayarak, düşey ve eksenel bir basınç altında konsolidasyon miktarı ve konsolidasyon hızının ölçümü esasına dayanarak çalışan bir sistemdir. Cihaz, zemin numunelerinin oturma parametrelerini saptamakta kullanılmaktadır. Cihaz, zemin numunesinin yanal deformasyonunu tamamen önleyebilecek sağlamlıkta, yüksek nitelikte paslanmaz çelikten veya kaplanmış pirinçten yapılmış bir konsolidasyon halkasından oluşmaktadır. Bu halkanın bir ucu, deney numunesinin hazırlanmasını kolaylaştırmak amacıyle kesicidir. Halka dışında cihaz, poroz taşlar ve konsolidasyon hücresinden oluşmaktadır.

SOKIA TOTAL STATİON WİTH STANDART ACCESSORİES:

Cihaz, 1 km'ye kadar, mesafe ve kod ölçümü yapabilmektedir. Cihaz ayrıca koordinat hesabı gerektiren hertürlü ölçümü yapabilmektedir. 100000 nokta hafızasına sahip, direk alan hesabı yapabilmektedir. Cihaz, arazide yeri ve koordinatı belli olan iki nokta kullanılarak, hertürlü mesafe, kod ve koordinat ölçümü yapabilir. Günümüz teknolojisinde inşaat şantiyelerinin vazgeçemediği ve en gerekli cihazların başında gelir. Özel bilgisayar yazılımı sayesinde ölçümler bilgisayar ortamına aktarılmakta ve değerlendirme raporları hazırlanabilmektedir. Kullanım alanları genellikle karayolları olmasına karşın, inşaat şantiyelerinde de, topografik ölçüm gerektiren hertürlü işlerde de kullanılabilmektedir.

PERL
UNIX Shell Scripting
AutoCAD 200
Excel2000
Windows 98
Linux Programming
Networki
HARDENING
PSYCHOLOGY
Network Security
JAVA
Oracle PL/SQL
DUMMIES
Windows Server 2003
The Complete Reference
J2EE
APPLIED CRYPTOGRAPHY
BSD HACKS
ARTIFICIAL INTELLIGENCE
ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR GAMES
Security

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Kaynak Kitap Alımı Projesi

Yer	
Proje Tutarı	**240.000 TL**
Katkı Tutarı	**240.000 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009**

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Kütüphanesine de 2009 yılı içerisinde çeşitli kaynak kitapları alınmıştır. Bu kapsamda T.C Kaynaklarından 240.000 TL harcama yapılmıştır.

Üniversitelerin Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Desteklenmesi Projesi

Yer	
Proje Tutarı	**980.000 TL**
Katkı Tutarı	
Başlama-Bitiş Yılı	**2009**

TÜBİTAK PROJELERİ

5.3.2009 tarihinde imzalanan "KKTC Üniversitelerinin Bilimsel ve Teknolojik Araştırma ve Geliştirme Projelerinin Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Desteklenmesine İlişkin İşbirliği Protokolü" çerçevesinde

29.06.2009 tarihinde KKTC Üniversitelerini bilgilendirmek amacıyla bir seminer düzenlenmiş ve "TUBİTAK Bilimsel Araştırma Projelerinin (1001) Başvuru ve Değerlendirme Süreci" ile "TUBİTAK Bilimsel Araştırma Projelerinin (1001)Yazılımında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar" konularında sunum yapılmıştır.

Eylül 2009 döneminde bu kapsamda TÜBİTAK'a KKTC Üniversitelerinden 29 başvuru yapılmış ve aşağıdaki 6 proje desteklenebilir bulunmuştur. Seçmeler 2009 yılında tamamlanmış olup ödemeler 2010 yılında yapılacaktır.

TÜBİTAK Tarafından Desteklenmesi Önerilen Projeler

NO	PROJE ADI	YÜRÜTÜCÜ	ÖNERİLEN BÜTÇE (TL)
1	Emine: Eye Tracking Teknolojisi Kullanarak Web Sayfalarının Dönüştürülmesi	Dr. Yeliz YEŞİLADA	153.779
2	Polinom Çarpımlarında Asal Faktörlerin Kuvvetlerinin Dağılımı	Dr. Erhan GÜREL	46.000
3	Meme Kanseri Teşhisi İçin Optik Florofor Kinetiklerinin Hızlı ve Gerçek Zamanlı Görüntülenmesi	Dr. Burak ALAÇAM	37.000
4	Düşük Voltajda Düşük Güç Üreten Memes Tabanlı Kaynakların Sistem Entegrasyonu	Yrd. Doç. Dr. Ali MUHTAROĞLU	359.000
5	Yeni Yön-Bağımlı Metamateryal Özellikleri Tasarlayarak Elektromanyetik Problemlerin Etkin Sayısal Modellenmesi	Özlem ÖZGÜN	24.400
6	Kıbrıs ve Civar Bölgelerdeki Deprem Tehlikesinin Tesbit Edilmesi	Yrd. Doç. Dr. Zehra CAGNAN	330.400

E302 GIRNE AMERICAN UNIVERSITY

Üniversitelerin Ortak Tanıtımı Kapsamında Uluslararası Fuarlara Katılımı

Yer	
Proje Tutarı	**270.425 TL**
Katkı Tutarı	**270.425 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009**

Kuzey Kıbrıs Üniversiteleri, yurtiçi ve yurtdışı ortak tanıtım faaliyetlerine katkıda bulunmak ve ayrıca, akademik, sosyal, kültürel, sportif ve diğer alanlarda işbirliği içerisinde sürdürülen çalışmaları desteklemek. Üniversitelerin münferit yaptıkları tanıtım çalışmalarını bir şemsiye altına toplayarak, KKTC'nin tanınma probleminden doğan tanıtım zorluklarını gidermek, Üniversitelere daha güçlü uluslararası bir kimlik kazandırmak için katıldıkları uluslararası fuarlarda destek sağlamaktadır.

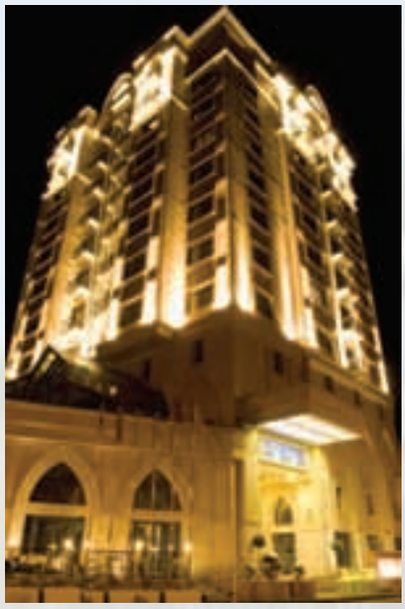
2009 yılı fuarları ve organizatör üniversiteler:

- Şubat 2009 – All Kazakhstan Intenational , Kazakistan – DAÜ
- Nisan 2009 – Ghedex 2009, Umman – ODTÜ
- Nisan 2009 – Getex 2009, Birleşik Arap Emirliği – GAÜ
- Kasım 2009- Education Libya-YDÜ

RECEPTION

Yarım Kalmış Otellerin Tamamlanması ve Mevcut Otellerin Geliştirilmesine Kredi Verilmesi Projesi

Yer	**Lefkoşa**
Proje Tutarı	**4.606.600 TL**
Katkı Tutarı	**4.606.000 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009**

2009 yılında yarım kalmış otellerin tamamlanması projesi kapsamında 4.606.600 TL kredi kullandırılmıştır. Bu otellerden biri Golden Tulip Lefkoşa'dır. 10 kattan oluşan otelin 139 odası,6 adet toplantı salonu,250 m2 yüzme havuzu ve diğer aktiviteler için tesisleri bulunmaktadır.

Bir diğer otel Merit Lefkoşadır. 14 kattan oluşan otelin 126 odası, 252 yatak kapasitesi ile hizmet vermektedir.

Alkan holiday villeye 24 adet bungalovs mevcut olup Esentepe de dir.

Yolların Yapım Bakım ve Onarımları Projesi

Yer	**Muhtelif**
Proje Tutarı	**6.342.767 TL**
Katkı Tutarı	**6.342.767 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009**

- **Vadili – İnönü – Çayönü – Güvercinlik Yolları Banket Yapımı İşi**

20/10/2008 tarihinde 45.858 TL harcanarak 22/04/2009 tarihinde bitirilmiştir. 14000m² banket tamiri yapılmıştır.

- **Mehmetçik – Pamuklu Yolu**

20/10/2008 tarihinde 453,190 TL harcanarak 6/04/2009 tarihinde tamamlanmıştır. 2 km'lik yol yenilenip asfaltlanmıştır.

- **Akıncılar Bağlantı Yolu II. Etap**

20/10/2008 tarihinde 508,000.00 TL harcanarak 29/05/2009 tarihinde tamamlanmıştır. 5.8km'lik yol yenilenip asfaltlanmıştır.

- **Dr. Burhan Nalbantoğlu Hastahanesi Kavşağı**

14/04/2009 tarihinde 252,560.00 TL harcanarak 19/08/2009 tarihinde tamamlanmıştır.

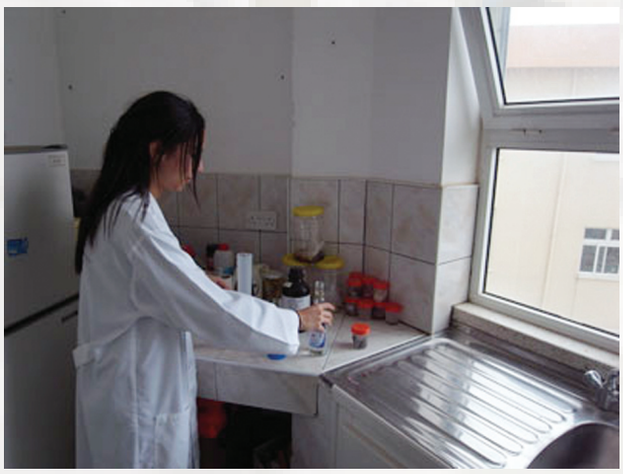
- **Ardahan - Kantara Yolu**

31/12/2008 tarihinde 4,516,659 TL harcanarak 6/08/2009 tarihinde tamamlanan bu yol 15.6 km uzunluğundadır.

- **Gönyeli – Ercan yonca kavşağı – Ercan yolu ile Gönyeli – Girne anayolunda deformasyona uğrayan kesimlerin asfaltlanması**

566,500 TL harcanarak yaklaşık 11 km uzunluğundaki bir kesimin yamalanması işidir. Yapım çalışmaları tamamlanmıştır..

Yüksek Öğrenimde Bilimsel Faaliyetlerin Desteklenmesi Projesi

Yer	
Proje Tutarı	
Katkı Tutarı	**377.950 TL**
Başlama-Bitiş Yılı	**2009-2009**

Üniversiteler tarafından yürütülen projeler listesi aşağıdadır:

Üniversite	Proje	Katkı (TL)
DAÜ	İstatiksel öğrenme teknikleri ile elektronik dökümanların sınıflandırılması	7,700
DAÜ	Hipergeometrik fonksiyonların bazı özellikleri	4,600
DAÜ	Analitik Olmayan Sınır Koşullu Laplace Denkleminin Tekilliği Bulunan Çözümleri için Blok Izgara (Blok-Grid)	4,600
DAÜ	Okul Gelişim, Stratejik Amaçlar, Hedefler, Faaliyet Ekipleri, Çalışma Planları.	6,000
DAÜ	Analizin Uygulamaları	8,000
DAÜ	Üniversitelerden Kayıt Silen Öğrencilerin Kararlarını Etkileyen Fktörlerin Tesbiti ve KKTC Ünivesitelerine Yönelik Stratejilerin Belirlenmesi	5,000
DAÜ	Manyetik Sendörler ve Hareketlendiriciler	10.000
YDÜ	KKTC Kurumlarının Hizmet Performanslarının Değerlendirilmesi	9,000
YDÜ	Vitro Çoğaltımı	10,000
YDÜ	Bilgisayar Bestekli Boy ve Ağırlık Ölçüm Cihazı Tasarımı	5,000
YDÜ	Thalassaemia Taşıyıcılk Testinin Kıbrıs Türk Toplumundaki Psikososyal ve Etik Retkilerinin Araştırılması	4,000
YDÜ	Bazı 6-Sübstitüe-2-Benzoksazotinon Yapısındaki Bileşiklerin Sentezi ve COX Inhibitör Etkileri Üzerinde Çalışmalar	8,000
YDÜ	Erkin Mimarisi KKTC Devlet Binalarında İktidarın Temsili	8,000
YDÜ	Ders Yönetim Sistemi Tabanlı Mobil Öğrenme Sistemi	9,000
YDÜ	Güzelyurt Körfezi Gemikonağı Yöresindeki CMC Ağır Metal Atıklarının (Pb, Cd, Cu.Cr, Nİ.Zn, As, Ba.Se) Balıklardaki Birikimlerinin Araştırılması.	10,000
YDÜ	Origanum Majorana, Villeuna, Salvia Veneris, Teucrium divaricatum ssp.canescens,Teucrium cyprium var cyprium var kyrenice, Teucrium micropodioides, Scutellaria cypria var. Cypria, Scutellaria sibthorpii taksonlarının anatomik, palinoloji özellikleri ve uçucu yağlarının araştırılması	10,000
YDÜ	1984-2006 yılları arasındaki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankacılık Sektöründe . Meydana Gelen kırgınlık	8,000
YDÜ	Mobil Öğrenmeye Yönelik Öğretmen ve Öğrencilerin Düzeylerinin Hazırbulunuşluk Belirlenmesi	8,000
YDÜ	Metabolik Sendrom, Diabetik ve Aterosklerozis Arasındaki ilişkinin incelenmesi	10,000
YDÜ	Oral Arjinin Suplementasyonun Laktat Eşiğinde Yapılan Egzersizde Tükekenene Kadar Geçen Süre üzerine Etkisi	10,000
YDÜ	KKTC Toplumundaki Kanser DNA Tamir Genlerindeki Polimorfizmlerin Sisplatin Kemoterapötik Etkisi	10,000
YDÜ	Çizgi izleyen Robot Kullanarak Bulanık-Zeka Kontrol Laboratuarı	6,500
UKÜ	İçme Suyu Çamurlarının Susuzlaştırılmasında Kinetik Parametlerin Etkisi	10,000
UKÜ	Okulöncesi Dönemi Çocuklarının İngilizce İkinci Dil Eğitiminde Kullanılan Yöntemlere ilişkin Genel Bir Değerlendirme	7,000

UKÜ	Akıncılar Köyünün Yeniden Canlandırılması için Alan Çalışması Yapılması ve Tarihi ilkokul Binasının Yeniden Kullanımı için Mimari Proje Önerilmesi	8,000
UKÜ	KKTC 19 Nisan 2009 Genel Seçimlerin Parti Söylemlerinin Seçim Sonuçlarına Etkilerinin Analizi	10,000
UKÜ	Atıksu Arıtma Tesisi Çamurunun Minimizasyonu	10,000
UKÜ	KKTC Lefkoşa'ya Bağlı İlkokullrda ingilizce Derslerinde Kullanılmak üzere Görsel işitsel ve Yaratıcı Materyal Hazırlanması, Belgelenmesi ve Üretilip Dağıtılması	5,000
UKÜ	Dolaylı Yöntemlerle Süpersimetrik. Modelin İncelenmesi	9,000
UKÜ	Güneşten Yararlanarak Elektrik Üretimi	10,000
UKÜ	KKTC E-Hazırlık Seviyesi Araştırma Raporu	9,000
UKÜ	Yapay Sinir Ağları ile Bir Bölgenin Elektromanytik Kapsama Hesabının Modellenmesi	15,000
UKÜ	Analysis of TRNC Regulations About Environment in Line with EU legal Framevvork	7,000
UKÜ	Küçük Ofis ve Evler için İçerik Filtreleme Sistemi Geliştirilmesi	10,000
UKÜ	İngilizce ve Türkçe Arasında Çapraz Dil Sorgusu Yapan Arama Motoru Geliştirilmesi	7,250
UKÜ	KKTC'nin Bir Turizm Destinasyonu olarak Rekabet Gücünün Ölçümü	7,000
UKÜ	Cam Fiber Takviyeli Yüksek Hacimli Uçucu Kül Kompozitinin İnşaat Mühendisliği Alanlarında Kullanımın Araştırılması	10,000
UKÜ	KKTC'de İşletmecilik eğitim alan Öğrencilerinin iş Kurma Motivasyonlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma	5,000
UKÜ	Kusurlu Zirai Ürünlerin elktromanyetik Dalgalarla Tespitinin Araştırılması	10,000
UKÜ	Çok Ortamlı Bilgi Yönetim sistemi Araştırma ve Geliştirme	8,000
UKÜ	Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Seçimlerini Etkileyen Beklentileri ve Görüşleri.	7,500
UKÜ	Czochralski Yönetimi ile $Ge_x Sl_x$ Kristalinin Üretilişi sırasında Farklı Kristal ve kap Çaplarının Etkilerinin Nümerik incelenmesi	8,000
UKÜ	KKTC'de Siyasi Kültür ve Çevre Bilinci Arasındaki ilişki	7,000
UKÜ	Avrupa Akdeniz Bölgesinde Demokrasi, Demokratikleşme Modelleri ve KKTC Örneği Siyasal Seçkinler, Politik Partiler, Sivil Toplum ve Demokratik Yapı..	9,000
LAÜ	XVIII. Yüzyılın ikinci yarısında Kıbrıs Esnaf Teşkilatı Fiyatlar ve Enfilasyon 1750-1850.	10,000
LAÜ	Karpaz Milli Parkın Kapsamında Ekoturizm İndikatörlerinin Geliştirilmesi ve Mevcut Faaliyetlerin Sürdürülebilirliğinin desteklenmesi	5,000
GAÜ	KKTC Üniversiteleri Sportif, Umutsuzluk durumu.	1,300
GAÜ	Rekreasyon Tesisleri Girne Rekreasyon, Rekreasyon Personeli	1,500